NATUR VÅRDS VERKET

Handbok för provledare vid jägarexamen

HANDBOK 2011:2 UTGÅVA 1 JUNI 2011

Handbok för provledare vid jägarexamen

Handbok 2011:2
Utgåva 1
Juni 2011

NATURVÅRDSVERKET

Beställningar
Ordertel: 08-505 933 40
Orderfax: 08-505 933 99
E-post: natur@cm.se
Postadress: CM Gruppen AB, Box 110 93, 161 11 Bromma
Internet: www.naturvardsverket.se/publikationer

Naturvårdsverket
Tel: 010-698 10 00, fax: 010-698 10 99
E-post: registrator@naturvardsverket.se
Postadress: Naturvårdsverket, SE-106 48 Stockholm
Internet: www.naturvardsverket.se

ISBN 978-91-620-0173-5
ISSN 1650-2361

Handbok, 2011 Utgåva 1
© Naturvårdsverket 2011

Tryck: CM Gruppen AB, Bromma 2011
Omslag: Mikael Gustafsson/N - Naturfotograferna

Förord

Den 15 december 1983 beslutade regeringen att jägarexamen skulle införas i hela landet den 1 januari 1985. Samtidigt bemyndigade regeringen Naturvårdsverket att bland annat utfärda föreskrifter för jägarexamen.

Naturvårdsverkets föreskrifter är bindande. Nu gällande föreskrifter (NFS 2005:4) trädde i kraft den 1 januari 2005 efter vissa ändringar i tidigare föreskrifter.

Handboken vänder sig framför allt till provledare för jägarexamen och är avsedd att medverka till att jägarexamen genomförs på ett enhetligt sätt i hela landet. Tillsammans med jägarorganisationernas PM, som också finns i denna publikation, ger den till exempel anvisningar om provplatsernas utformning och om hur proven ska genomföras och bedömas. Naturvårdsverket svarar för handbokens innehåll, liksom jägarorganisationerna svarar för sin PM.

Arbetet med publikationen har bedrivits med avdelningsdirektör Christer Pettersson som projektledare. I arbetet har medverkat konsult Inger Vilborg och, för Svenska Jägareförbundet, jägarexamenssamordnare Henrik Falk, för Jägarnas Riksförbund – Landsbygdens Jägare, jägarexamenssamordnare Sivert Borup.

Stockholm i juni 2011

NATURVÅRDSVERKET

Eva Thörnelöf
Direktör

Läsanvisning

I denna publikation ingår en handbok för provledare vid jägarexamen, som utgår från Naturvårdsverkets föreskrifter för jägarexamen. Första kapitlet kan ses som en sammanfattning av jägarexamens syfte, organisation, innehåll och genomförande, liksom av provledarens roll. De följande kapitlen tar mer utförligt upp dessa ämnen.

För att jägarexamen ska kunna genomföras under så lika förutsättningar som möjligt i hela landet har jägarorganisationerna, Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund-Landsbygdens Jägare, dessutom utfärdat detaljerade bestämmelser och rekommendationer om såväl provbanornas utseende som provens genomförande och bedömning. Bland annat redovisas noggrant de kontroller en provledare ska göra vid de olika proven. Jägarorganisationernas bestämmelser finns i Jägarorganisationernas PM, JPM, som också ingår i publikationen. JPM utgör ett viktigt komplement till själva handboken och bör användas jämsides med denna.

Bilaga 1 består av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2005:4) för jägarexamen.

Till JPM finns också ett antal bilagor. De består av Instruktion till provtagare (bilaga JPM:1), Intyg för avlagda prov (bilaga JPM:2), Exempel på rätt ifyllda intyg (bilaga JPM:3), regler om jägarbevis (bilaga JPM:4) och regler för märke för jägarexamen (bilaga JPM:5).

Innehåll

FÖRORD 3

LÄSANVISNING 4

1 JÄGAREXAMEN – FÖR SÄKER JAKT OCH GOD VILTVÅRD 7
1.1 God jaktkultur ska främjas 7
1.2 Ekologi, skjutvapen och lagar 7
1.3 Teori och praktik 7
1.4 Provledare och provbanor 7
1.5 Organisation, ansvarsfördelning och samverkan 8

2 PROVLEDARE – EN ANSVARSFULL UPPGIFT 9
2.1 Vem kan bli provledare? 9
2.2 Från uttagning till förordnande 9
2.2.1 Uttagning 9
2.2.2 Utbildning 10
2.2.3 Förordnande – registernummer 10
2.2.4 Återkallande av ett förordnande 10
2.3 Provledarens roll 11

3 PROVBANOR I VARJE LÄN 12
3.1 Grundläggande krav på provbanor 12
3.2 Detaljutformning av provplatser 12

4 JÄGAREXAMEN – PROV, INTYG OCH AVGIFTER 13
4.1 Teori och praktik 13
4.2 Praktiska prov och vapentyper 13
4.2.1 Hagelgevär 13
4.2.2 Kulgevär för patroner i klass 2–4 och luftgevär tillåtna för jakt 13
4.2.3 Kulgevär för patroner i klass 1 14
4.3 Hela det praktiska provet avläggs samma dag 14
4.4 Intyg och jägarbevis 14
4.5 Gamla prov 16
4.6 Avgifter 16
4.7 Språksvårigheter och funktionsnedsättning 16

5 TEORIPROV – SKA KLARAS FÖRST 17
5.1 Fastställda frågor 17

6 DE PRAKTISKA PROVEN 18
6.1 Inledande kontroller. Inskrivning 18
6.2 Olämpligt uppträdande med vapen – inget prov 18
6.3 Information inför varje moment 19
6.4 Omdöme efter varje moment 19
6.5 Möjligheter att göra om underkända prov och moment 19
6.5.1 Omprov av moment i Praktiskt hagelgevärsprov och Praktiskt grundprov/kulgevär 19

6.5.2 Omprov av moment i Högviltprov/kulgevär 20
6.5.3 Nytt prov – full avgift 20
6.5.4 Omprov – tid och omfattning 20
6.6 Efter dagens prov – intyg och redovisning 21

7 PRAKTISKT HAGELGEVÄRSPROV 22
7.1 Ingående moment och vapen 22
7.1.1 Fyra moment 22
7.1.2 Banan ska tillhandahålla minst ett hagelgevär 22
7.2 Säker hagelgevärshantering 22
7.3 Avståndsbedömning med allmän hagelgevärshantering 23
7.4 Kombinationsprov – Säker hagelgevärshantering och Avståndsbedömning 23
7.5 Lerduveskjutning med Allmän hagelgevärshantering 23
7.6 Skjutning mot markmål med Allmän hagelgevärshantering 24

8 PRAKTISKT GRUNDPROV/KULGEVÄR 25
8.1 Ingående moment och vapen 25
8.1.1 Banan ska tillhandahålla minst ett kulgevär 25
8.2 Säker kulgevärshantering 25
8.3 Precisionsskjutning med Allmän kulgevärshantering 25
8.3.1 Markering av träffbilder 26

9 PRAKTISKT HÖGVILTPROV/KULGEVÄR 27
9.1 Ingående moment och vapen 27
9.1.1 Provalternativ 27
9.1.2 Vapen 27

10 PRAKTISKA PROV FÖR PROVTAGARE MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING ELLER FRÄMMANDE SPRÅK 28

NATURVÅRDSVERKETS FÖRESKRIFTER OM JÄGAREXAMEN 29
Organisation m.m. 29
Jägarexamen – innehåll m.m. 30
Teoretiska prov 32
Praktiskt hagelgevärsprov 32
Praktiskt grundprov/kulgevär 34
Praktiskt Högviltprov/kulgevär 34
Omprov av underkänt prov 35
Utformning av provplatser 35
Prövning av provtagare med fysiska handikapp m.m. 35
Avgifter m.m. 35
Bevis om jägarexamen 36
Övergångsbestämmelser 36

JPM JÄGARORGANISATIONERNAS PM OM JÄGAREXAMEN JPM-1

BILAGOR JPM JPM-43

1 Jägarexamen – för säker jakt och god viltvård

1.1 God jaktkultur ska främjas

Den som vill ha tillstånd att inneha jaktvapen ska kunna visa upp bevis på ett godkänt kompetensprov – jägarexamen. Syftet med jägarexamen är att varje jägare ska få grundläggande kunskaper om och intresse för viltvård och jaktteknik. Tanken är att jakten ska bli säker, ekologiskt anpassad och att viltet ska visas hänsyn. Jägarexamen ska främja en god jaktkultur. En förhoppning är också att examen ska öka förutsättningarna och motivationen för jägarna att vidareutbilda sig.

1.2 Ekologi, skjutvapen och lagar

De kunskaper som krävs för jägarexamen sträcker sig över ett brett spektrum av ämnen. I förarbetena som ledde fram till reglerna om jägarexamen framhölls att provtagaren, den blivande jägaren, skulle skaffa sig kunskaper om ekologi, biologi, viltvård, säkerhetsfrågor, skjutvapen och ammunition, jaktlagstiftning och annan lagstiftning av betydelse, det vill säga lagstiftning om artskydd, djurskydd och naturvård. Dessutom borde provtagaren ha kunskaper om berörda myndigheter och organisationer, till exempel Naturvårdsverket, länsstyrelsen och landets jägarorganisationer.

1.3 Teori och praktik

En fullständig jägarexamen består av ett teoretiskt prov och tre praktiska prov. De praktiska proven avser olika typer av jaktvapen – hagelgevär, kulgevär för patroner i klass 2–4 och kulgevär för patroner i klass 1. Vilka praktiska prov som måste klaras beror på vilken typ av vapen provtagaren vill ha tillstånd för. Det teoretiska provet ska avläggas av alla och måste vara avklarat innan man går vidare till de praktiska proven (Kapitel 4). Där behandlas också giltigheten av tidigare avlagda prov.

1.4 Provledare och provbanor

Såväl det teoretiska provet som de praktiska proven avläggs vid särskilda provbanor och leds av en provledare. Det teoretiska provet kan också avläggas på någon annan plats som bestäms av provledaren.

Varje provbana har flera provplatser där de olika proven genomförs. Högviltsprovet kan också avläggas på en så kallad älgskyttebana, som godkänts av jägarorganisationerna. Proven är avgiftsbelagda. Avgiften tas upp av provledaren.

Provledaren förordnas av polismyndigheten på förslag av Svenska Jägareförbundet eller Jägarnas Riksförbund. Provledaren är underställd den jägar-

organisation som föreslagit honom eller henne och ska ha gått en särskild provledarutbildning (Kapitel 2).

I varje län ska finnas ett antal godkända provbanor för jägarexamen. För att godkännas som provbana måste banorna och de olika provplatserna uppfylla ett antal särskilda krav (Kapitel 3). Vid varje provbana ska det finnas flera provledare, vanligen 3–5 stycken.

1.5 Organisation, ansvarsfördelning och samverkan

Naturvårdsverket ger ut föreskrifter för examen. I Naturvårdsverkets uppgifter ingår att se till att proven successivt anpassas till utvecklingen inom jakt- och faunavårdsområdet och till förändringar i lagstiftningen. Det är till exempel Naturvårdsverket som fastställer frågorna i det teoretiska provet. Verket beslutar också om provavgifternas storlek.

Jägarorganisationerna – Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund – svarar för genomförandet av proven – såväl det teoretiska som de praktiska. Det innebär bland annat att följa upp behovet av provbanor, kontrollera att provbanorna och provplatserna uppfyller gällande krav och fatta beslut om nya provbanor.

Jägarorganisationerna ska också se till att det finns ett tillräckligt antal provledare vid varje provbana och att provledarna fortlöpande vidareutbildas. En viktig uppgift är att säkerställa att verksamheten med jägarexamen genomförs ansvarsfullt och likformigt inom verksamhetsområdet. Här har provledarna ett stort ansvar.

För den centrala ledningen av verksamheten när det gäller jägarexamen finns en samrådsgrupp som tillsätts av Naturvårdsverket. I gruppen ingår två representanter för Naturvårdsverket och en representant för vardera jägarorganisation. Dessutom ingår en representant för Rikspolisstyrelsen och en för Naturskyddsföreningen. Naturvårdsverket utser ordförande i gruppen. Om experter behöver adjungeras till gruppen beslutar Naturvårdsverket om det.

2 Provledare – en ansvarsfull uppgift

Jägarexamen syftar till att jakten i landet ska bedrivas av välutbildade och ansvarsfulla jägare med kunskaper om såväl själva jakten som viltvård och artskydd. Det innebär att provledarna har ett stort ansvar när det gäller bedömningen av provtagarnas kunskaper och agerande. Det är också provledarna som i praktiken svarar för att jägarexamen genomförs på ett likvärdigt sätt inom verksamhetsområdet och i förlängningen över landet. Provledarens sätt att leda proven kan ha stor betydelse för vilken inställning allmänheten och jägarna får till jakt och jägarexamen.

2.1 Vem kan bli provledare?

Den som ska bli provledare ska ha genomgått den provledarutbildning som Naturvårdsverket har fastställt och som anordnas av jägarorganisationerna. Man ska också ha tjänstgjort tillsammans med en redan förordnad provledare. Dessutom krävs att man

- Har avlagt samtliga prov i jägarexamen med godkänt resultat.
- Bedöms lämplig med hänsyn till yrkesverksamhet och personliga egenskaper.
- Är känd som en kunnig och omdömesgill jägare med bred jakterfarenhet.

Man ska gärna ha någon erfarenhet av undervisning. Man bör också vara känd inom jägarorganisationen i länet eller av någon annan liknande organisation.

2.2 Från uttagning till förordnande

2.2.1 Uttagning

Vägen till ett förordnande som provledare börjar med att en provbana som har en jägarorganisations uppdrag att genomföra prov för jägarexamen föreslår ett antal personer som bedöms uppfylla kraven för provledare. Antalet föreslagna personer bedöms med hänsyn till förväntat antal provtagare, arbetssituationen för befintliga och föreslagna provledare, semestrar, etcetera.

De som föreslås måste ha lämnat sitt samtycke till att fungera som provledare. Dessutom ska de ha fått klart för sig att de måste gå igenom viss utbildning och skriftligen förbinda sig att fullgöra uppgiften som provledare i överenskommen omfattning. Slutligen ska de upplysas om att polisen kommer att söka i vissa register på deras person.

2.2.2 Utbildning

De uttagna personerna ska sedan genom jägarorganisationernas försorg få utbildning i jägarexamens organisation och administrativa rutiner, provledarens roll och ansvar och provens genomförande och bedömning.

De ska också tjänstgöra tillsammans med en erfaren provledare vid minst två teoretiska provtillfällen och tjugo praktiska delprov (Hagelgevärsprov, Grundprov/kulgevär, Högviltprov/kulgevär).

2.2.3 Förordnande – registernummer

När utbildningen är klar anmäler jägarorganisationen de uttagna för förordnande till polismyndigheten i det område där respektive provledare i huvudsak ska vara verksam.

Anmälan görs på blanketten ”Ansökan om förordnande som provledare för jägarexamen”. Anmälan ska undertecknas av den föreslagna provledaren och en representant för jägarorganisationen.

Polisen gör en registerslagning på varje anmäld person. Om det då inte finns något hinder för förordnandet utfärdar polisen en förordnandehandling. Förordnandehandlingen skickas till provledaren. En kopia går till jägarorganisationen.

Om det blir aktuellt med avslag meddelar polisen den föreslagna provledaren och jägarorganisationen.

Ett förordnande som provledare gäller för viss tid.

Varje provledare ska tilldelas ett registernummer som består av länsbokstaven och två eller tre siffror.

2.2.4 Återkallande av ett förordnande

Förordnandet som provledare kan återkallas av polismyndigheten om

- Provledaren begått ett brott av en sådan karaktär att han eller hon måste bedömas som olämplig för sitt uppdrag.
- Provledaren drabbas av sjukdom, skada eller något annat problem som gör det omöjligt att fullgöra provledaruppdraget eller provledaren själv begär att få förordnandet upphävt.
- Jägarorganisationen begär att förordnandet ska återkallas.
- Det finns andra särskilda skäl.

Den jägarorganisation som provledaren lyder under ska utreda eventuella klagomål mot provledarens sätt att fullgöra sina arbetsuppgifter.

Om polisen återkallar förordnandet eller om det löper ut ska provledaren omgående lämna tillbaka all materiel och samtliga handlingar som rör provverksamheten till den aktuella jägarorganisationen.

Om polisen har återkallat förordnandet ska en kopia på alla handlingar i ärendet och handlingar som rör provverksamheten skickas till Naturvårdsverket. Respektive jägarorganisation ska se till att det görs.

2.3 Provledarens roll

Det allt överskuggande syftet med jägarexamen – att motivera de blivande jägarna att skaffa sig kunskaper om jakt, viltvård och säkerhet – måste vara styrande för provledarens sätt att utföra sitt arbete.

Huvuduppgiften är givetvis att fatta välgrundade och oberoende beslut om en provtagare ska godkännas eller underkännas. Integritet är en viktig provledaregenskap. Men provledaren ska också i varje provsituation handla så att provtagaren känner att han eller hon lär sig något, att kunskaper är något positivt och att proven inte är avsedda att motarbeta utan understödja provtagarens strävan att bli en bra jägare.

Provledaren måste därför visa en positiv attityd till provtagaren men samtidigt uppträda med pondus. I arbetet måste provledaren ha siktet inställt på att

- Skapa en positiv inställning till proven.
- Bedöma alla provtagare lika.
- Aldrig examinera ”egna” elever om provledaren också anlitas som utbildare.
- Vara vägledande och tillrättavisande utan att hjälpa provtagaren att klara proven.
- Uppmuntra positiva och rätt utförda moment i proven
- Lämna råd och vägledning om fortsatt övning och träning till provtagare som underkänts.
- Informera om var, hur, när och till vilka kostnader med mera som sådan fortsatt övning och träning bör bedrivas.
- Vara allmänt positiv och öppen gentemot provtagaren för att dämpa eventuell nervositet.

Provledaren är underställd den jägarorganisation som medverkat till förordnandet av honom eller henne och ska också i övrigt fullgöra de arbetsuppgifter som organisationen ålägger provledaren.

3 Provbanor i varje län

I varje län ska det finnas så många provbanor med olika provplatser som behövs med hänsyn till befolkningsunderlag, resvägar och ekonomi. Varje provbana ska ha ett registernummer bestående av länsbokstaven och tre siffror. Registernumret ska anges på varje intyg över avlagda prov.

De centrala jägarorganisationerna ska teckna ansvarsförsäkringar för funktionärer som tjänstgör på provplatsen, liksom för provledare och provtagare.

3.1 Grundläggande krav på provbanor

En provbana för jägarexamen ska vara besiktigad och godkänd av respektive jägarorganisation inom det område där banan ligger. Ingen provverksamhet får inledas innan anläggningarna har fått ett sådant godkännande.

De platser på provbanan där de skjutmoment som ingår i Lerduveskjutning, Skjutning mot markmål, Precisionsskjutning och Praktiskt högviltprov ska genomföras måste dessutom vara godkända för skjutning med de aktuella vapentyperna av vederbörande myndighet, vanligen polismyndigheten.

3.2 Detaljutformning av provplatser

För att få till stånd likvärdiga prov är det angeläget att förutsättningarna vid olika provbanor är så enhetliga som möjligt. I JPM beskrivs därför detaljerat hur provplatser av skilda slag ska vara anlagda och utrustade (JPM, kapitel 3).

4 Jägarexamen – prov, intyg och avgifter

En fullständig jägarexamen består av ett teoretiskt och tre praktiska prov. Vilka praktiska prov en person som inte tar en fullständig jägarexamen ska avlägga beror på vilken typ av jaktvapen han eller hon vill ha tillstånd för. Se tabell 1 på nästa uppslag.

4.1 Teori och praktik

Det teoretiska provet ska vara avklarat innan man går vidare till de praktiska proven.

De praktiska proven består av hagelgevärsprov, grundprov för kulgevär och högviltprov, som också avser kulgevär.

Hagelgevärsprovet består av:

- Säker hagelgevärshanterig (inklusive Speciell hagelgevärshantering).
- Avståndsbedömning.
- Lerduveskjutning.
- Skjutning mot markmål.

Grundprov/kulgevär består av:

- Säker kulgevärshantering (inklusive Speciell kulgevärshantering).
- Precisionsskjutning.

Högviltprov/kulgevär består av:

- Säker kulgevärshantering.
- Skjutning mot såväl stillastående som löpande älgfigur.

4.2 Praktiska prov och vapentyper

Av tabell 1 på nästa sida framgår vilka prov som provtagaren måste avlägga för att få tillstånd till de vapen som han eller hon vill skaffa/ha tillstånd för.

Som typer av jaktvapen räknas hagelgevär, kulgevär som är avsedda för patroner i klass 2–4, luftgevär som är tillåtna för jakt och kulgevär för patroner i klass 1 enligt följande närmare precisering.

4.2.1 Hagelgevär

Alla hagelgevär – oavsett kaliber, antal pipor, pipornas placering, gevärens funktionssätt, laddningskapacitet och jaktliga användningsområde, etcetera. Hit räknas också kombinationsvapen med en eller flera hagelpipor.

4.2.2 Kulgevär för patroner i klass 2–4 och luftgevär tillåtna för jakt

Hit räknas alla kulgevär för patroner i klass 2, 3 och 4 enligt 14 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS

2002:18) – oavsett kaliber, antal pipor, pipornas placering, gevärens funktionssätt, laddningskapacitet och jaktliga användningsområde, etcetera. Hit räknas också kombinationsvapen med en eller flera pipor av kaliber/kalibrar för patroner i klasserna 2, 3 och 4.

Till denna vapentyp räknas slutligen också luftgevär som är tillåtna för jakt. Vilka det är framgår av 20 § NFS 2002:18.

4.2.3 Kulgevär för patroner i klass 1

Hit räknas alla kulgevär för patroner i klass 1 enligt 14 § i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18) – oavsett kaliber, antal pipor, pipornas placering, gevärens funktionssätt, laddningskapacitet och jaktliga användningsområde, etcetera. Hit hör också kombinationsvapen med en eller flera kulpipor av kaliber/kalibrar för patroner i klass 1.

4.3 Hela det praktiska provet avläggs samma dag

Ett prov ska avläggas med samtliga moment under samma dag. I undantagsfall, till exempel vid extrema väderförhållanden, kan provledaren avbryta ett prov så att återstående moment kan utföras senare. Provledaren antecknar avbrottet och orsaken till det i intyget som ska föras över provet och behåller intyget till dess att resterande moment har utförts eller provtagaren bestämt sig för att inte fullfölja provet.

När ett underkänt moment får göras om varierar. Vissa moment kan göras om samma dag, medan andra ska göras om vid ett annat tillfälle. Hur stor del av provet som behöver göras om när ett moment blir underkänt varierar också. I avsnitt 6.5.4 finns en tabell som visar när omprov av olika moment får göras.

Ett godkänt prov gäller tills vidare. Men den som har fått sitt vapentillstånd återkallat på grund av brister i den personliga lämpligheten eller på grund av brott måste avlägga nya godkända prov, om polismyndigheten beslutar det, innan nya skjutvapentillstånd kan ges.

4.4 Intyg och jägarbevis

Provledaren ska utfärda intyg över ett genomgånget prov. Intyget ska redovisas och registreras i Jaktregistret hos Naturvårdsverket. Det gäller oavsett om provet har godkänts eller underkänts.

Blanketter för intygen finns i set, som består av original och två kopior (en gul och en blå). Originalet ska provtagaren ha. Den blå kopian ska skickas till Naturvårdsverket, Box 859, 981 28 Kiruna.

Blankettsetet är självkopierande, dock inte den gula kopian. **Observera** att namn, adress och personnummer inte får anges på den gula kopian.

Varje provbana har sina egna intygsblanketter. Provbanans registernummer ska anges i rutan för provbana på blanketten. Blanketter som tilldelats en provbana får inte användas på andra provbanor.

Tabell 1 Praktiska prov för olika vapentyper

Så här läser man tabellen: Utgå från kolumnen till vänster. Sök upp den rad där de vapen finns som provtagaren eventuellt redan har. Följ sedan raden åt höger och stanna i rutan i den kolumn där de vapen finns som provtagare vill ha tillstånd för. Där står vilka prov som måste avläggas.

KULA 1 = Kulgevär med kulpipa avsedd för patroner i klass 1

KULA 2 = Kulgevär med kulpipa avsedd för patroner i klass 2, 3 och 4 samt för jakt tillåtna luftvapen

KOMBI 1 = Kombinationsvapen med hagelpipor och kulpipa avsedd för patroner i klass 1

KOMBI 2 = Kombinationsvapen med hagelpipor och kulpipa avsedd för patroner i klass 2, 3 och 4

A = Teoretiskt prov

1 = Praktiskt hagelgevärsprov

2 = Praktiskt grundprov/kulgevär

3 = Praktiskt högviltprov/kulgevär

0 = Inget prov behöver avläggas

	Hagel	**Kula 1**	**Kula 2**	**Kula 1 + Kula 2**	**Kombi 1** **–** **Hagel + Kula 1** **Hagel + Kombi 1** **Kombi 1 + Kula 1**	**Kombi 2** **–** **Hagel + Kula 2** **Hagel + Kombi 2 +** **Kombi 2 + Kula 2**	**Kula 1 + Kombi 2** **Kula 2 + Kombi 1** **Kombi 1 + Kombi 2** **–**
Inget vapen alls	A 1	A 2, 3	A 2	A 2, 3	A 1, 2, 3	A 1, 2	A 1, 2, 3
Hagel	0	A 2, 3	A 2	A 2, 3	A 2, 3	A 2	A 2, 3
Kula 1	A 1	0	0	0	A 1	A 1	A 1
Kula 2	A 1	A 2, 3	0	A 2, 3	A 1, 2, 3	A 1	A 1, 2, 3
Kula 1 + Kula 2	A 1	0	0	0	A 1	A 1	A 1
Kombi 1 Hagel + Kula 1 Hagel + Kombi 1 Kula 1 + Kombi 1	0	0	0	0	0	0	0
Kombi 2 Hagel + Kula 2 Hagel + Kombi 2 Kombi 2 + Kula 2	0	A 2, 3	0	A 2, 3	A 2, 3	0	A 2, 3

Observera: I motsvarande tabell i Naturvårdsverkets föreskrifter om jägarexamen (NFS 2005:4) som finns i bilaga 1 finns fyra tryckfel. I rad ”Inget vapen alls”, kolumn ”Kula 2” ska stå A 2 och i kolumn ”Kombi 2” ska stå A 1 2. I rad ”Hagel”, kolumn ”Kula 2” ska stå A 2 och i kolumn ”Kombi 2” ska stå A 2.

Om det praktiska kulgevärsprovet för högvilt genomförs på en godkänd älgskyttebana som inte är en komplett provbana för jägarexamen, ska provet redovisas på provledarens ”hemmabana”. Registernumret för den bana dit provledaren hör ska anges på intygsblanketten.

Intygen över de olika proven i jägarexamen ska ställas samman i ett jägarbevis. Jägarbevis får bara utfärdas eller kompletteras av en förordnad provledare.

4.5 Gamla prov

Jägarexamen infördes år 1985. År 2005 ändrades bestämmelserna för examen till de nu gällande. För prov till jägarexamen som avlades före 2005 gäller att alla godkända praktiska delprov är giltiga utan tidsbegränsning. En provtagare kan när som helst komplettera med delprov som saknas.

Enligt de nu gällande bestämmelserna finns endast ett teoretiskt prov mot tidigare teoretiskt grundprov och teoretiskt högviltprov. En provtagare som gjort ett godkänt teoretiskt grundprov före 2005-05-01, men som inte också gjort ett godkänt teoretiskt högviltprov före 2005-12-31, måste avlägga det teoretiska prov som används i dag för att kunna få så kallad högviltkompetens.

Däremot ger ett godkänt teoretiskt grundprov i kombination med godkänt *Hagelgevärsprov* och/eller *Grundprov/kulgevär* alltjämt behörighet för hagelgevär och/eller kulgevär klass 2–4.

4.6 Avgifter

Proven i jägarexamen är avgiftsbelagda. Avgiftens storlek framgår av Naturvårdsverkets föreskrifter. De finns också på Naturvårdsverkets webbplats, www.naturvardsverket.se

4.7 Språksvårigheter och funktionsnedsättning

För att personer med läs- och skrivsvårigheter, funktionsnedsättning eller som inte talar svenska ska kunna avlägga jägarexamen ska det finnas möjligheter till anpassad provtagning. Se vidare JPM, kapitel 10.

5 Teoriprov – ska klaras först

5.1 Fastställda frågor

Det teoretiska provet består av 70 frågor som Naturvårdsverket har fastställt. Det finns tre olika frågeformulär som ska användas slumpmässigt. Varje fråga har 4 svarsalternativ. Provet ska klaras av på högst 60 minuter. Av de 70 frågorna ska 60 vara rätt besvarade för godkänt prov. Till sin hjälp vid rättningen av proven har provledaren en rättningsmall.

De 70 frågorna avser följande ämnesområden:

Artkännedom
Jaktlagstiftning
Vapenlagstiftning
Säkerhet vid vapenhantering
Jaktetik
Ekologi
Naturens och djurens utveckling
Miljö- och naturvårdshänsyn
Viltvård
Fångst av vilda däggdjur och fåglar
Viltforskning
Skjutvapen
Ammunition och ballistik
Skjutteknik
Skottverkan
Eftersök av skadat vilt
Jakthundar
Jaktmetoder
Omhändertagande av fällt vilt
Skador förorsakade av vilda djur och fåglar
Skadskjutning

Ett godkänt prov gäller tills vidare. Blir provet underkänt får det göras om senare, däremot inte samma dag.

Provledaren får bara använda frågeformulären vid prov. Formulären får alltså inte tas med i samband med till exempel utbildning. Provtagaren får inte heller ta med sig sitt frågeformulär efter provet och inte kopiera det. Däremot får provtagaren ta del av sitt rättade prov och också gå igenom det tillsammans med provledaren.

Hjälpmedel får inte användas under provet. Provet avbryts för den som fuskar.

Jägarorganisationernas detaljerade anvisningar för provens genomförande finns i JPM, kapitel 5.

6 De praktiska proven

När det teoretiska provet är avklarat kan provtagaren börja avlägga de praktiska prov som krävs för de vapentillstånd han eller hon vill ansöka om. Som nämnts ska ett prov normalt avläggas under en och samma dag.

För att proven ska genomföras så likvärdigt som möjligt vid olika provbanor, av olika provledare och vid olika tillfällen ska de följa de föreskrifter som Naturvårdsverket har utfärdat. Genomförandet har ytterligare utvecklats och preciserats av jägarorganisationerna, som också har detaljerade minneslistor för provledarnas förberedelser, informationen till provtagarna, och provledarnas kontroller under proven. I detta och följande kapitel beskrivs kraven för de olika proven. Provledarnas kontroller och mer detaljerad information om provens genomförande finns i JPM, kapitel 6.

Även för en van provledare kan det vara svårt att komma ihåg varje kontroll som ska göras och kontrollernas inbördes ordning i det strikt reglerade genomförandet av proven. Därför har jägarorganisationerna för varje prov och moment tagit fram en skriftlig information på gröna inplastade A4-blad som provledaren bör ha med vid respektive prov.

För information till provtagaren om förutsättningarna för respektive prov och om hur det ska genomföras finns det på samma sätt skriftlig information. Den finns på gula inplastade blad, som provtagarna bör gå igenom inför varje moment. De gula bladen kan samtidigt fungera som stöd för provledarens minne under provet. Förutsättningarna på de gula bladen finns i bilaga JPM:1.

I detta kapitel redovisas regler som är gemensamma för samtliga prov. I följande kapitel beskrivs det särskilda förfarandet för varje enskilt prov.

6.1 Inledande kontroller. Inskrivning

Före inskrivningen ska provledaren försäkra sig om att provtagaren är förtrogen med de vapenmodeller som kommer att användas under de olika momenten. Provtagaren ska känna till hur man laddar, gör patron ur och säkrar och osäkrar vapnet/vapnen.

Om provtagaren inte känner till laddnings- och säkringssystemen ska detta inte leda till att provet inte får genomföras. Provledaren får informera provtagaren om vapnets funktion.

Om det däremot under något moment i själva provet visar sig att provtagaren trots informationen inte behärskar vapnet ska momentet underkännas.

I samband med inskrivningen tar provledaren upp avgiften för det prov som ska avläggas.

6.2 Olämpligt uppträdande med vapen – inget prov

En provtagare som uppträder olämpligt med ett vapen före inskrivning, mellan delprov eller mellan moment i ett delprov riskerar att inte få fortsätta

att avlägga prov den dagen. Det är provledaren som avgör om hanteringen av vapnet är sådan att provtagaren ska nekas vidare provtagning samma dag.

Provledaren har också rätt att avbryta ett pågående moment om provtagarens vapenhantering är så dålig att den bedöms vara ett hot mot säkerheten, till exempel om vapnets mynning pekar på en människa.

Om provledaren avbryter ett pågående delprov är det underkänt i sin helhet. Redan avklarade moment i delprovet får inte tillgodoräknas, utan hela delprovet måste göras om en annan dag.

Om en provtagare underkänns i ett praktiskt delprov på grund av felaktig vapenhantering kan provledaren medge att provtagaren får genomföra övriga praktiska delprov i jägarexamen samma dag (Se dock JPM 9.3 tredje punkten). Men om underkännandet beror på att provtagarens vapenhantering varit så dålig att den bedömts vara ett hot mot säkerheten kan provledaren neka all vidare provtagning samma dag.

6.3 Information inför varje moment

Inför varje moment informeras provtagaren om de förutsättningar som gäller – hur provet ska genomföras, vad som krävs för godkänt, etcetera. Provtagaren bör också ta del av förutsättningarna på de gula inplastade bladen.

6.4 Omdöme efter varje moment

I de flesta prov ingår flera moment. Efter varje moment talar provledaren om för provtagaren om momentet är godkänt eller underkänt. Om momentet har underkänts ska provledaren redovisa varför.

6.5 Möjligheter att göra om underkända prov och moment

Den som har underkänts i ett prov, helt eller delvis, får försöka på nytt, men med vissa begränsningar.

Om hela provet är underkänt eller om det avbrutits på grund av fusk eller uppenbart undermålig vapenhantering måste det göras om helt vid något annat tillfälle. Omprovet får alltså inte göras samma dag som det underkända eller avbrutna provet. Tabellen i avsnitt 6.5.4 visar hur prov och moment får göras om.

6.5.1 Omprov av moment i Praktiskt hagelgevärsprov och Praktiskt grundprov/kulgevär

En provtagare som har underkänts i ett av momenten *Avståndsbedömning*, *Lerduveskjutning* eller *Skjutning mot markmål* får göra högst två omprov samma dag som det aktuella provet, ”huvudprovet”, i övrigt har godkänts. Detsamma gäller för den som underkänns i *Precisionsskjutning* i det praktiska

provet för kulgevär. Rätten till två omprov är inte ovillkorlig. Provledaren bedömer om ett andra omprov är rimligt.

Observera att rätten till nya försök endast gäller om orsaken till underkännandet inte är undermålig vapenhantering.

Innan ett nytt försök med det underkända momentet får göras måste samtliga moment i hagelgevärsprovet göras var för sig.

Nya försök med underkända moment får också göras vid ett annat tillfälle. Då ska provtagaren visa upp det intyg över jägarexamen som upprättades när provtagaren klarade provet i övrigt. Också vid omprov en annan dag får bara två försök göras.

Provledaren bör se till att en viss tid förflyter mellan varje nytt provförsök. De två försöken som får göras per dag ska helst inte göras i följd. Provtagaren bör få en stunds vila mellan försöken.

6.5.2 Omprov av moment i Högviltprov/kulgevär

Provtagare får inte skjuta mer än 9 stycken serier om 4 skott på samma dag.

6.5.3 Nytt prov – full avgift

För ett nytt prov ska provtagaren betala ny, full avgift. Ska bara ett moment göras om minskas avgiften.

6.5.4 Omprov – tid och omfattning

Underkänt prov/moment	Tidpunkt för omprov	Omprovets omfattning
Teoretiskt prov	Annan dag	Hela provet
Säker hagelgevärshantering (speciell eller allmän)	Annan dag	Hela hagelgevärsprovet
Avståndsbedömning separat modell	Högst två omprov samma dag	Endast avståndsbedömning
Kombinationsprovets avståndsdel	Högst två omprov samma dag	Hela kombinationsprovet
Lerduveskjutning	Högst två omprov samma dag	Endast lerduveskjutning
Skjutning mot markmål	Högst två omprov samma dag	Endast skjutning mot markmål
Avståndsbedömning, Lerduveskjutning och Skjutning mot markmål	Annan dag	Hela hagelgevärsprovet
Avståndsbedömning och Lerduveskjutning	Annan dag	Hela hagelgevärsprovet
Avståndsbedömning och Skjutning mot markmål	Annan dag	Hela hagelgevärsprovet
Lerduveskjutning och Skjutning mot markmål	Annan dag	Hela hagelgevärsprovet
Säker kulgevärshantering (speciell eller allmän)	Annan dag	Hela kulgevärsprovet
Precisionsskjutning	Högst två omprov samma dag	Endast precisionsskjutning
Praktiskt högviltprov	Annan dag	Hela högviltprovet

6.6 Efter dagens prov – intyg och redovisning

Som huvudregel gäller att godkänt och underkänt resultat redovisas för varje moment med kryss i aktuella rutor på intyget. Vid underkända kompletta prov fylls rutan för godkänd dessutom igen helt (■). Om ett prov har underkänts på grund av undermålig vapenhantering kan även ett godkänt moment komma att markeras som underkänt. Hur intygen mer i detalj ska föras varierar mellan olika prov och mellan prov och omprov. Intygsskrivandet behandlas mer ingående i JPM i samband med respektive prov.

7 Praktiskt hagelgevärsprov

7.1 Ingående moment och vapen

7.1.1 Fyra moment

Provet ska bestå av momenten:

- Säker hagelgevärshantering
- Avståndsbedömning
- Lerduveskjutning
- Skjutning mot markmål

Momenten *Säker hagelgevärshantering* och *Avståndsbedömning* kan föras samman till ett moment – *Kombinationsprov*.

För att bli godkänd i hela provet måste provtagaren godkännas i samtliga moment. Utöver att uppfylla de särskilda kraven för respektive moment måste provtagaren visa en korrekt vapenhantering. Vapenvanan måste också i övrigt vara godtagbar.

Den uppläggning av momenten som beskrivs i det följande är anpassad till ett system där en provledare följer provtagaren genom hela provet – från provplats till provplats. Men det hindrar inte att man i stället tillämpar ett stationssystem där flera provledare samverkar och varje provledare har hand om en station – ett moment. Mer detaljerade anvisningar om genomförande och bedömning av de olika momenten finns i JPM, kapitel 7.

Stationssystemet måste utformas så att det inte finns några möjligheter till fusk. Och liksom vid traditionell utformning ska provet avbrytas för den provtagare som underkänns i *Allmän hagelgevärshantering* på grund av uppenbart undermålig vapenhantering. Se 6. 2.

7.1.2 Banan ska tillhandahålla minst ett hagelgevär

För att en provbana ska vara godkänd enligt jägarorganisationernas krav ska det finnas minst ett hagelgevär för provtagningen. Banans gevär ska alltid användas vid momenten *Speciell hagelgevärshantering* och *Avståndsbedömning*, liksom vid *Kombinationsprov* om det blir aktuellt.

Vapnet ska vara ett dubbelpipigt brytvapen med dubbelverkande säkring – av manuell eller automatisk typ – utan rem.

7.2 Säker hagelgevärshantering

Momentet går ut på att kontrollera provtagarens förmåga att hantera sitt hagelgevär säkert. Det görs dels genom *Speciell hagelgevärshantering,* dels genom *Allmän hagelgevärshantering*.

Speciell hagelgevärshantering genomförs på en särskild provplats där provtagaren ska utföra vissa uppgifter med vapnet. Provledaren kontrollerar och bedömer vapenhanteringen enligt ett särskilt program. Se JPM, 7.3.

Allmän vapenhantering kontrolleras och bedöms i samband med de övriga momenten i provet.

För att bli godkänd måste provtagaren visa upp en korrekt vapenhantering i samtliga moment och även i övrigt ha en godtagbar vapenvana. Om provtagaren underkänns i *Speciell hagelgevärshantering* eller *Allmän hagelgevärshantering* i samband med momenten *Avståndsbedömning, Lerduveskjutning* eller *Skjutning mot markmål* på grund av uppenbart undermålig vapenhantering ska provet avbrytas och är underkänt. Ett nytt prov får avläggas en annan dag. Se även 6.2.

7.3 Avståndsbedömning med allmän hagelgevärshantering

Momentet *Avståndsbedömning* går ut på att kontrollera provtagarens förmåga att bedöma om ett mål är inom eller utom hagelhåll (skotthåll).
I momentet visas fem figurer av vilt (däggdjur) av falltyp och en fågelsiluett. Minst två och högst fyra av figurerna ska vara placerade inom skotthåll och övriga utom skotthåll. Det gäller för provtagaren att avgöra om de utplacerade målen (djurbilderna) finns på ett sådant avstånd att provtagaren ska skjuta (markera skott) eller avstå från att skjuta. Provtagaren ska markera skott med geväret mot de figurer han eller hon anser vara skjutbara.

För att bedömas som skjutbara ska fågelsiluetten och rådjursfiguren vara placerade på maximalt 20 meters avstånd från provtagaren, och för att bedömas som icke skjutbara på 30 meters avstånd. Övriga figurer ska inte placeras längre bort än 40 meter. Närmare anvisningar om zonindelning för placering av de olika målen med illustrationer finns i JPM, 3.2 4.2. I JPM 7.4.1 finns i en tabell till ledning för att variera placeringen.

För att bli godkänd krävs att provtagaren markerar skott mot samtliga skjutbara mål (mål inom hagelhåll) och inte markerar skott mot något av de icke skjutbara målen (målen utom hagelhåll).

7.4 Kombinationsprov – Säker hagelgevärshantering och Avståndsbedömning

Vid provet ska provtagaren förflytta sig efter en markerad stig där det förekommer vissa hinder och där provtagaren på sex platser får möjlighet att markera skott mot viltfigurer som i 7.3. För att bli godkänd måste provtagaren uppfylla samma krav som gäller för *Säker hagelgevärshantering* och *Avståndsbedömning*.

7.5 Lerduveskjutning med Allmän hagelgevärshantering

Vid provet ska provtagaren skjuta mot sex lerduvor som kastas rakt ut och bortåt från en plats omedelbart intill provtagaren. Provtagaren får avlossa två skott mot varje duva. Som träff räknas när minst en väl synlig bit faller ur duvan. Minst fyra träffade duvor krävs för godkänt prov. Provtagaren får använda ett annat vapen än skjutbanans i kaliber 12, 16 eller 20.

7.6 Skjutning mot markmål med Allmän hagelgevärshantering

Provtagaren ska skjuta mot ett vänster- och ett högergående markmål på 20 meters avstånd – sidoskott. Båda målen ska träffas för godkänt prov. Provtagaren får lossa två skott på varje löp. Provet får inte avbrytas förrän båda figurerna har beskjutits. Provtagaren får använda ett annat vapen än skjutbanans i kaliber 12, 16 eller 20. Som godkänd träff på har- eller rävfigur räknas minst 8 hagel inom träffområdet (ett område på 9 centimeter i diameter, placerat över lung-hjärtområdet). På rådjursfigur ska minst 28 hagel finnas inom träffområdet (18 centimeter i diameter över lung-hjärtområdet).

8 Praktiskt grundprov/kulgevär

8.1 Ingående moment och vapen

Provet innehåller momenten *Säker kulgevärshantering* och *Precisionsskjutning*.

8.1.1 Banan ska tillhandahålla minst ett kulgevär

För att en provbana ska vara godkänd enligt jägarorganisationernas krav ska det finnas minst ett kulgevär för provtagningen. Banans gevär ska alltid användas vid momentet *Speciell kulgevärshantering*. Vapnet ska vara av cylindermekanismtyp – utan rem.

8.2 Säker kulgevärshantering

Momentet går ut på att kontrollera provtagarens förmåga att hantera sitt kulgevär säkert. Det görs dels genom *Speciell kulgevärshantering*, dels genom *Allmän kulgevärshantering*, där provtagarens vapenhantering kontrolleras och bedöms i samband med momentet *Precisionsskjutning*.

Momentet *Speciell kulgevärshantering* består av ett antal handlingar med ett kulgevär. Hanteringen av vapnet kontrolleras och bedöms i detalj enligt ett särskilt program, se JPM, 8.3.1.

För att bli godkänd måste provtagaren visa en korrekt vapenhantering i samtliga moment och även i övrigt ha en godtagbar vapenvana. Om provtagaren underkänns i *Speciell* eller *Allmän kulgevärshantering* eller i *Precisionsskjutning* på grund av uppenbart undermålig vapenhantering ska provet avbrytas och är underkänt. Ett nytt prov får avläggas en annan dag. Se även 6.3.

8.3 Precisionsskjutning med Allmän kulgevärshantering

Momentet går ut på att kontrollera provtagarens förmåga att skjuta två väl sammanhållna träffbilder om fyra skott. Den första träffbilden ska provtagaren skjuta från skjutstol och den andra med så kallat jägarmässigt stöd, bland annat skjutkäpp.

Skjutavståndet ska vara 80 meter. För godkänt prov krävs att kulhålen i respektive serie täcks helt av cirkelrunda träffbildsmallar.

Serien från skjutstolen får ha högst 12 centimeters spridning och serien som skjuts med jägarmässigt stöd högst 17 centimeters spridning. Båda serierna måste vara godkända för att momentet ska godkännas.

Provtagaren får använda ett annat vapen än skjutbanans i valfri kaliber, även 22 Long Rifle.

8.3.1 Markering av träffbilder

Markeringen av träffbilderna kan göras av provledaren i närvaro av provtagaren eller vid tidsbrist av en särskild markör. I det senare fallet kan provtagaren inte fordra att får se träffbilderna. Markeringen genomförs på följande sätt:

- Båda tavlorna granskas och det kontrolleras att vardera träffbild innehåller fyra kulhål.
- Finns det fler än fyra kulhål i någon av tavlorna och det beror på provtagaren, till exempel om han eller hon laddat med för många skott, räknas serien om 4+4 skott som underkänd. Om det inte beror på provtagaren försöker provledaren reda ut vilka kulhål som hör till träffbilden. Går det inte får serien skjutas om utan kostnad.
- Finns det mindre än fyra kulhål i någon av tavlorna räknas hela serien alltid som underkänd.
- För att respektive träffbild ska vara godkänd ska samtliga kulhål vara täckta av mallen.

Markering av träffbilder illustreras i JPM, 8.4.3., figur 11.

9 Praktiskt högviltprov/kulgevär

9.1 Ingående moment och vapen

9.1.1 Provalternativ

Provet ska vara utformat som respektive jägarorganisations älgskytteprov och provtagaren ska skjuta ”godkänd” för deras älgskyttemärke i brons. Det innebär tre godkända serier vid samma provtillfälle enligt något av följande alternativ:

1) En godkänd serie om fyra skott mot stillastående älgfigur och två godkända serier om fyra skott mot löpande älgfigur. En serie på löpande figur omfattar två lopp åt vänster och två lopp åt höger. För en godkänd serie krävs fyra skott inom träffområdet på stillastående figur och tre skott inom träffområdet på löpande figur.
2) Tre godkända serier om fyra skott mot stående plus löpande älgfigur. Första skottet i varje serie ska skjutas mot en stillastående figur som börjar röra sig strax efter skottet. Det andra skottet skjuts mot figuren när den löper. En serie omfattar ett vänster- och ett högerlopp. För en godkänd serie krävs fyra skott inom träffområdet.

För båda alternativen gäller att högst nio 4-skottserier får skjutas vid provtillfället.

Provet får avläggas inför provledare vid samtliga älgskyttebanor som är godkända av jägarorganisationerna.

Vid underkänt prov får en godkänd serie inte sparas till ett annat provtillfälle. Hela provet ska avläggas samma dag.

I de fall *Högviltprov/kulgevär* avläggs före *Grundprov/kulgevär* ska provet inledas med *Speciell kulgevärshantering*. Detta moment måste vara godkänt för att skjutningen i högviltprovet ska få avläggas. (Föreskrifternas krav i 26 § sista stycket avser *Speciell kulgevärshantering*).

Blir provtagaren underkänd i den speciella kulgevärshanteringen ska högviltprovet avbrytas.

9.1.2 Vapen

Provtagaren får använda ett annat vapen än skjutbanans i klass 1.

Så kallad ”enkel skjutkäpp” får användas. Det innebär en käpp som kan stödjas i marken med endast en punkt. Övre änden av käppen får ha en klyka. Även en stödkäpp som stödjer på en punkt i midjan får användas. Övre änden av käppen får ha klyka.

10 Praktiska prov för provtagare med funktionsnedsättning eller främmande språk

Provtagare med en funktionsnedsättning som förutsätter att de använder sitt eget vapen får göra det. En provtagare som behöver specialvapen, men inte har det måste själv svara för att det finns ett sådant vid provtillfället.

Proven genomförs på det sätt som provledaren i varje enskilt fall anser mest lämpligt.

Provtagare som inte behärskar svenska ska kunna få hjälp av tolk. Tolken ska godkännas av respektive jägarorganisation eller av provledaren. Provtagaren betalar själv tolkkostnaderna och ska upplysas om detta i förväg.

Fler detaljer om anpassade praktiska prov finns i JPM, kapitel 10.

Bilaga 1

Naturvårdsverkets författningssamling
ISSN 1403-8234

Naturvårdsverkets föreskrifter om jägarexamen

beslutade den 17 februari 2005.

Med stöd av 2 kap. 4 § vapenförordningen (1996:70) föreskriver Naturvårdsverket följande.

Organisation m.m.

1 § Den som önskar erhålla tillstånd till innehav av jaktvapen skall avlägga jägarexamen i enlighet med bestämmelserna i denna föreskrift.

2 § En samrådsgrupp för den centrala ledningen av verksamheten rörande jägarexamen skall tillsättas av Naturvårdsverket. I samrådsgruppen skall ingå två representanter för Naturvårdsverket samt en representant för var och en av Rikspolisstyrelsen, Svenska Jägareförbundet, Jägarnas Riksförbund och Svenska Naturskyddsföreningen.
Naturvårdsverket utser ordföranden i gruppen.

3 § Jägareorganisationerna (Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund) skall inom varje län svara för provens praktiska genomförande.

4 § Det framgår av 4 § vapenförordningen att proven för jägarexamen skall avläggas inför en av polismyndigheten förordnad provledare.
Vid varje provbana skall normalt finnas 3–5 stycken provledare.
Provledare är underställd respektive jägarorganisation och skall i övrigt fullgöra de arbetsuppgifter som åläggs denna av sin organisation.

5 § Erforderligt antal godkända provplatser (skjutbanor) för jägarexamen skall finnas i varje län med hänsyn till provverksamhetens omfattning, resvägar, befolkningsunderlag m.m. De centrala jägarorganisationerna (se 3 §) skall teckna ansvarsförsäkring för de på provplatsen tjänstgörande provledarna och funktionärerna samt provtagarna.

6 § I 4 § vapenförordningen anges att Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund skall lämna förslag till provledare till polismyndigheten. Detta skall göras till polismyndigheten i det polisområde där provledaren i huvudsak skall vara verksam.
Person som förordnas till provledare

- skall ha genomgått av Naturvårdsverket fastställd provledarutbildning och ha tjänstgjort jämsides med förordnad provledare vid minst två teoretiska och tjugo praktiska delprov
- skall med godkänt resultat ha genomgått samtliga prov i jägarexamen
- bör ha genomgått studiecirklar eller motsvarande inom ämnesområdet jakt och viltvård
- skall bedömas lämplig med hänsyn till yrkesverksamhet och personliga egenskaper
- skall vara känd som en kunnig och omdömesgill jägare med bred jaktlig erfarenhet och om möjligt ha erfarenhet av undervisning
- bör vara känd inom jägarorganisation i länet eller annan liknande organisation. Förordnande som provledare gäller för viss tid, dock längst fem år.

7 § Förordnande som provledare kan återkallas av polismyndigheten, om

- provledare begått brott av sådan karaktär att denne måste bedömas som olämplig för sitt uppdrag
- provledaren drabbas av sjukdom, skada eller annat men, som gör att provledaren inte kan fullgöra sitt uppdrag
- provledaren själv begär att få beslutet upphävt eller efter hemställan av respektive jägarorganisation
- andra särskilda skäl föreligger.

8 § Respektive jägarorganisation skall skyndsamt utreda eventuella klagomål mot provledares sätt att fullgöra sina uppgifter.
Om det finns grund för att provledaren skall skiljas från sitt uppdrag skall respektive jägarorganisation skriftligen redovisa frågan till vederbörande polismyndighet och hemställa att provledarens förordnande återkallas.
Om polismyndigheten beslutar återkalla tillståndet eller om detta löper ut, skall provledaren omgående återlämna all materiel och samtliga handlingar som rör provverksamheten till respektive jägarorganisation.
Om polismyndigheten har återkallat tillståndet skall kopia på samtliga handlingar i ärendet och handlingar som rör provverksamheten skickas till Naturvårdsverket. Det ankommer på respektive jägarorganisation att kontrollera att samtliga handlingar enligt ovan skickas till Naturvårdsverket.

Jägarexamen – innehåll m.m.

Innehåll

9 § En fullständig jägarexamen består av ett teoretiskt prov och tre praktiska delprov. Före pratiska prov skall godkänt teoretiskt prov avläggas.

Teoretiskt prov	Bestående av 70 frågor

Praktiska prov	1 Hagelgevärsprov
	2 Grundprov/kulgevär
	3 Högviltprov/kulgevär

De tre praktiska delproven skall bestå av följande moment:

Hagelgevärsprov	– Säker hagelgevärshantering
	– Avståndsbedömning
	– Lerduveskjutning
	– Skjutning mot markmål
Grundprov/kulgevär	– Säker kulgevärshantering
	– Precisionsskjutning
Högviltprov/kulgevär	– Skjutning mot såväl stillastående som löpande älgfigur.

Om Grundprov/kulgevär inte avlagts före Högviltprov/kulgevär skall momentet Säker kulgevärshantering ingå. Vid underkänd Säker kulgevärshantering skall provet mot stillastående och löpande älgfigur avbrytas. Momenten Speciell hagelgevärshantering under Säker hagelgevärshantering (16 §) – och Speciell kulgevärshantering under Säker kulgevärshantering (23 §) – som ingår i Hagelgevärsprovet respektive i Grundprov/kulgevär måste avläggas med godkänt resultat innan sådant prov får fortsättas.
Ett praktiskt delprov skall genomgås med samtliga moment under samma dag. Vid extrema väderleksförhållanden eller motsvarande får dock provledare besluta att något moment får genomföras senare.

10 § Godkänt prov gäller tills vidare. Provledare skall utfärda intyg över genomgånget prov.

11 § Som typer av jaktvapen räknas vid ansökan om tillstånd följande vapen:
Hagelgevär
Alla hagelgevär – oavsett kaliber, antal pipor, pipornas placering, funktionssätt, laddningskapacitet, jaktligt användningsområde etc. – samt kombinationsvapen med en eller flera hagelpipor. Kulgevär avsedda för patroner i klass 2–4 samt för jakt tillåtna luftgevär Alla kulgevär avsedda för patroner i klasserna 2, 3 och 4 enligt 14 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18) – oavsett kaliber, antal pipor, pipornas placering, funktionssätt, laddningskapacitet, jaktligt användningsområde etc. – samt kombinationsvapen med en eller flera kulpipor av kaliber/kalibrar avsedda för patroner i klasserna 2, 3 och 4. Till denna vapentyp räknas även luftgevär tillåtna för jakt, se Naturvårdsverkets föreskrifter om jakt och statens vilt 20 § (NFS 2002:18).

Kulgevär avsedda för patroner i klass 1
Alla kulgevär avsedda för patroner i klass 1 enligt Naturvårdsverkets föreskrifter – oavsett kaliber, antal pipor, pipornas placering, funktionssätt, laddningskapacitet, jaktligt användningsområde etc. – samt kombinationsvapen med en eller flera kulpipor av kaliber/kalibrar, avsedda för patroner i klass 1.

Teoretiska prov

12 § För det teoretiska provet skall finnas frågeformulär som innehåller frågor som fastställts av Naturvårdsverket.

13 § Det teoretiska provet skall innehålla 70 frågor inom nedanstående ämnesområden, nämligen:

- Artkännedom
- Jaktlagstiftning m.m.
- Vapenlagstiftning
- Säkerhet vid vapenhantering
- Jaktetik
- Ekologi
- Naturens och djurens utveckling
- Miljö och naturvårdshänsyn
- Viltvård
- Fångst av vilda däggdjur och fåglar
- Viltforskning
- Skjutvapen
- Ammunition och ballistik
- Skjutteknik
- Skottverkan
- Eftersök av skadat vilt
- Jakthundar
- Jaktmetoder
- Omhändertagande av fällt vilt
- Skador förorsakade av vilda däggdjur och fåglar
- Skadskjutning

Provet skall lösas på högst 60 minuter. För att provet skall kunna godkännas måste minst 60 frågor vara rätt besvarade.

14 § Provledare får använda det teoretiska provet endast i samband med provtagning. Provtagare får inte behålla frågeblankett. Denna får inte heller kopieras.
Vid prov får hjälpmedel inte användas. Provet avbryts för den som fuskar. Provtagare får avlägga endast ett teoretiskt prov en och samma dag.

Praktiskt hagelgevärsprov

15 § Det praktiska hagelgevärsprovet skall innehålla följande moment:

1. Säker hagelgevärshantering
2. Avståndsbedömning
3. Lerduveskjutning
4. Skjutning mot markmål

Momenten 1 och 2 får utföras som ett enda moment – enligt vad som föreskrivs nedan (18 §). För att bli godkänd skall provtagaren godkännas i samtliga moment.

16 § Vid Säker hagelgevärshantering skall provtagarens förmåga att hantera sitt hagelgevär säkert prövas på två sätt:

a) Speciell hagelgevärshantering, där provtagaren skall utföra vissa handlingar med ett hagelgevär på en särskild provplats. Vapenhanteringen kontrolleras och bedöms därvid i detalj enligt ett särskilt program.
b) Allmän hagelgevärshantering, där provtagarens vapenhantering skall kontrolleras och bedömas allmänt i samband med att Avståndsbedömning, Lerduveskjutning och Skjutning mot markmål genomförs.

För att kunna godkännas måste provtagarens vapenhantering vara helt korrekt och vapenvanan i övrigt godtagbar.

17 § Vid Avståndsbedömning skall provtagarens förmåga att bedöma om ett mål är inom eller utom hagelhåll prövas.
Sammanlagt fem viltfigurer (däggdjur) av falltyp skall visas samt en fågelsiluett mot fri himmel. Fågelsiluett och rådjursfigur skall för godkänt prov vara placerade på max 20 meters avstånd från provtagaren och för underkänt på 30 meters avstånd från provtagaren. Provtagaren skall markera ett skott med geväret mot de figurer han anser vara inom hagelhåll.
För att kunna godkännas krävs att provtagaren inte markerar skott mot något av målen utom skotthåll och att provtagaren markerar skott mot samtliga mål inom skotthåll.

18 § Avläggs proven i 16 och 17 §§ samtidigt (kombinationsprov) skall provtagaren förflytta sig efter en markerad stig, utefter vilken förekommer vissa hinder och där provtagaren på sex platser ges möjlighet att markera skott med sitt gevär mot viltfigurer (5 markbundna vilt och 1 fågelsiluett).
För att kunna godkännas krävs att provtagaren uppfyllt samma krav som gäller för Säker hagelgevärshantering och Avståndsbedömning.

19 § Vid Lerduveskjutning skall provtagaren skjuta mot sex lerduvor som kastas rakt ut och bort från en plats omedelbart intill provtagaren – frånskott. Minst fyra träffade duvor krävs för godkänt prov.

20 § Vid Skjutning mot markmål skall provtagaren skjuta mot ett vänster och ett högergående markmål på 20 meters avstånd – sidskott. Båda målen skall träffas för att provet skall vara godkänt. Som träff räknas minst åtta hagel (US nr 7–2,5 mm/7,5–2,4 mm) inom träffområdet (Ø 9 cm, placerat över lung-hjärtområdet) för hare eller rävfigur, eller 28 hagel inom träffområdet (Ø 18 cm, placerat över lung-hjärtområdet) för rådjursfigur.

21 § Den provtagare som, före inskrivning för prov, uppträder olämpligt med medfört gevär får inte genomgå prov.
Felaktig vapenhantering sedan något delprov ägt rum men annat delprov inte påbörjats skall föranleda tillrättavisning.

Om provtagaren underkänts i Speciell hagelgevärshantering enligt 16 § eller underkänts i något av momenten Avståndsbedömning/Säker hagelgevärshantering/Lerduveskjutning eller Skjutning mot markmål på grund av uppenbart undermålig vapenhantering, skall hagelgevärsprovet avbrytas. Andra godkända moment i hagelgevärsprovet får i sådant fall inte tillgodoräknas.

Praktiskt grundprov/kulgevär

22 § Det praktiska grundprovet/kulgevär skall innehålla momenten

1. Säker kulgevärshantering
2. Precisionsskjutning

23 § Vid Säker kulgevärshantering skall provtagarens förmåga att säkert hantera sitt kulgevär prövas på två sätt:

a) Speciell kulgevärshantering, där provtagaren får utföra vissa handlingar med ett kulgevär, varvid vapenhanteringen kontrolleras och bedöms i detalj enligt ett särskilt program.
b) Allmän kulgevärshantering, där provtagarens vapenhantering kontrolleras och bedöms allmänt i samband med att momentet Precisionsskjutning genomförs.

För att kunna godkännas måste provtagarens vapenhantering vara helt korrekt och vapenvanan i övrigt godtagbar.

24 § Den provtagare som, före inskrivning för prov, uppträder olämpligt med medfört gevär får inte genomgå prov.
Om provtagaren underkänts i Speciell kulgevärshantering eller underkänts i Precisionsskjutning på grund av uppenbart undermålig vapenhantering, skall kulgevärsprovet avbrytas.
Nytt prov måste i sådant fall göras av hela Grundprov/kulgevär annan dag.

25 § I Precisionsskjutning skall provtagarens förmåga att skjuta två väl sammanhållna träffbilder om fyra skott vardera prövas. Den första träffbilden skall provtagaren skjuta från skjutstol och den andra med jägarmässigt stöd. Skjutavståndet skall vara 80 meter.
För att kunna godkännas krävs att kulhålen i respektive serie täcks helt av cirkelrunda träffbildsmallar. Serie skjuten från skjutstolen får ha högst 12 cm spridning. Serie skjuten med jägarmässigt stöd får ha högst 17 cm spridning. Om bara den ena serien är godkänd, skall momentet underkännas.

Praktiskt Högviltprov/kulgevär

26 § Det praktiska Högviltprovet/kulgevär skall vara utformat som respektive jägareorganisations älgskytteprov och innehålla

1. Skjutning mot stillastående älgfigur
2. Skjutning mot löpande älgfigur

Om detta delprov avläggs före grundprov kulgevär skall provet börjas med Säker kulgevärshantering.

27 § Provtagare som önskar avlägga godkänt Högviltprov/kulgevär skall på godkänd skjutbana för klass 1 och inför provledare skjuta ”Godkänd” för erhållande av respektive jägarorganisations älgskyttemärke i brons.

28 § Vid praktiskt Högviltprov/kulgevär skall provtagaren skjuta minst 3 godkända 4-skottserier samma dag för godkänt. Vidare får provtagaren inte skjuta mera än 9 stycken 4-skottserier samma dag.

Omprov av underkänt prov

29 § Den som helt eller delvis underkänts i prov, har rätt att avlägga nytt prov. Omprov av helt underkänt prov eller på grund av fusk eller uppenbart undermålig vapenhantering avbrutet prov, får inte göras samma dag.
Om endast ett av momenten Avståndsbedömning, Lerduveskjutning eller Skjutning mot markmål i hagelgevärsprovet underkänts, får högst 2 omprov av det underkända momentet göras samma dag. Motsvarande gäller om momentet Precisionsskjutning i Praktiskt grundprov/kulgevär underkänts.

Utformning av provplatser

30 § De skjutmoment med skarp ammunition som ingår i delproven Praktiskt hagelgevärsprov och Praktiskt grundprov/kulgevär samt i Högviltprov/kulgevär får genomföras endast på sådana platser på skjutbanan som vederbörande myndigheter godkänt för skjutning med de aktuella vapentyperna.

Prövning av provtagare med fysiska handikapp m.m.

31 § Vid prövning av provtagare med någon form av handikapp skall proven anpassas till den typ av handikapp provtagaren har.

Avgifter m.m.

32 § Provtagare skall erlägga avgift för respektive prov enligt följande:

Teoretiskt prov	200 kronor
Komplett hagelgevärsprov	340 kronor
Omprov, lerduveskjutning	80 kronor
Omprov, markmål	80 kronor
Omprov, avståndsbedömning	80 kronor
Omprov, kombinationsprov	80 kronor
Komplett grundprov, kulgevär	160 kronor
Omprov, precisionsskjutning	80 kronor
Praktiskt kulgevärsprov, högvilt	140 kronor
Tilläggsserie 1	25 kronor
Tilläggsserie 2	25 kronor.

Skjutbanans kostnad för ammunition tillkommer.

Bevis om jägarexamen

33 § Intyg över avlagda prov i jägarexamen skall av förordnad provledare utfärdas och sammanställas i form av ett jägarbevis. Avlagda prov skall registreras enligt följande:

Intyg om genomgånget prov i jägarexamen – intyg
Provledare som leder prov för jägarexamen vid en viss provbana skall känna till banans särskilda registernummer. Detta skall anges i rutan för provbana. Avlagda prov skall redovisas på särskild intygsblankett och dataregistreras på sätt som medger att samtliga prov kan dokumenteras samlat och entydigt. Intygsblanketter föreligger i set om original jämte två kopior (blå och gul). På gul kopia får dock inte personnummer, namn och adress anges. Setet är självkarbonerande – text erhålles på kopiorna samtidigt som originalet fylls i. Intygsblanketter som tilldelats en provbana får inte användas vid verksamhet på annan provbana. Om provledare genomför praktiskt kulgevärsprov högvilt på älgskyttebana som inte är godkänd jägarexamensbana skall detta redovisas på den bana provledaren tillhör och använda denna banas intyg.

Registernummer för provledare
34 § Varje provledare skall av Naturvårdsverket tilldelas ett registernummer bestående av länsbokstav och två eller tre siffror. Provledaren skall efter sin namnteckning på intyg och jägarbevis ange detta registernummer.

Registernummer för skjutbanor
35 § Varje provbana liksom varje kompetensbana för älgskyttemärket skall ha ett registernummer bestående av länsbokstav och tre siffror. Provledare som leder prov för jägarexamen vid viss provbana skall känna till banans registernummer. Detta skall anges i rutan för provbana.

Övergångsbestämmelser

Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 maj 2005, varvid Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 1999:9) med föreskrifter om jägarexamen upphör att gälla. Provtagare som avlagt godkänt teoretiskt grundprov före dessa föreskrifters ikraftträdande ges möjlighet att komplettera med det teoretiska högviltprovet fram till 2005-12-31. Detta skall gälla de provtagare som avlagt godkänt teoretiskt grundprov sedan kravet på jägarexamen infördes 1985-01-01. Provtagare kan vid praktiskt Högviltprov/kulgevär inte tillgodräkna sig godkända 4-skottserier som avlagts före den nya författningens ikraftträdande.

Naturvårdsverket

LARS-ERIK LILJELUND

Christer Pettersson
(Viltförvaltningsenheten)

Bilaga NFS 2005:4

Utgå från denna kolumn. Sök upp den rad där de vapen finns som provtagaren (eller motsvarande) redan har. Följ sedan raden åt högre och stanna i den ruta ovanför vilken de vapen finns angivna som provtagaren önskar anskaffa. Där står vilka prov som måste avläggas.

Sök här upp de vapen som provtagaren (eller motsvarande) vill anskaffa.

	Hagel	Kula 1	Kula 2	Kula 1 + Kula 2	Kombi 1	Kombi 2	Kula 1 + Kombi 2 Kula 2 + Kombi 1 Kombi 1 + Kombi 2
					Hagel + Kula 1 Hagel + Kombi 1 Kombi 1 + Kula 1	Hagel + Kula 2 Hagel + Kombi 2 Kombi 2 + Kula 2	
Inget vapen alls	A 1	A 23	A 3	A 23	A123	A 13	A123
Hagel	0	A 23	A 3	A 23	A 23	A 3	A 23
Kula 1	A 1	0	0	0	A 1	A 1	A 1
Kula 2	A 1	A 23	0	A 23	A 12 3	A 1	A 12 3
Kula 1 + Kula 2	A 1	0	0	0	A 1	A 1	A 1
Kombi 1 Hagel + Kula 1 Hagel + Kombi 1 Kula 1 + Kombi 1	0	0	0	0	0	0	0
Kombi 2 Hagel + Kula 2 Hagel + Kombi 2 Kombi 2 + Kula 2	0	A 23	0	A 23	A 23	0	A 23

Fotnot:
Kula 1 avser klass 1 enligt 14 § i Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2002:18.
Kula 2 avser klasserna 2–4 enligt samma föreskrifter.

A = Teoretiskt prov

1 = Hagelgevärsprov

2 = Grundprov/kulgevär

3 = Högviltprov/kulgevär

Komplettering i denna publikation: I tabellen finns fyra tryckfel. I rad ”Inget vapen alls”, kolumn ”Kula 2” ska stå A 2 och i kolumn ”Kombi 2” ska stå A 1 2. I rad ”Hagel”, kolumn ”Kula 2” ska stå A 2 och i kolumn ”Kombi 2” ska stå A 2.

JPM
Jägarorganisationernas PM om jägarexamen

Innehåll

1	**JÄGAREXAMEN**	JPM-5
2	**PROVLEDARE OCH PROVLEDARUTBILDNING**	JPM-6
2.1	Fyra viktiga krav på en provledare	JPM-6
2.2	Förordnande och utbildning	JPM-6
2.3	Förordnande och legitimation ska med vid tjänstgöring	JPM-7
3	**PROVBANOR OCH DERAS UTFORMNING**	JPM-8
3.1	Finansiering av provverksamheten	JPM-8
3.2	Grundläggande krav på en provbana	JPM-8
3.2.1	Ansvarig provledare	JPM-8
3.2.2	Väntplats	JPM-9
3.2.3	Provplatser	JPM-9
3.2.4	Detaljutformning av provplatser för olika prov	JPM-9
4	**JÄGAREXAMEN – PROV, INTYG OCH AVGIFTER**	JPM-18
5	**TEORIPROV – SKA KLARAS FÖRST**	JPM-19
5.1	Sjuttio frågor	JPM-19
5.1.1	Provledarens förberedelser inför det teoretiska provet	JPM-19
5.2	Teoriprovet från inskrivning till rättning	JPM-19
5.2.1	Provtagarna skrivs in	JPM-19
5.2.2	Information till provtagarna	JPM-20
5.2.3	Frågeformulären delas ut	JPM-20
5.2.4	Provet sätts i gång och avslutas	JPM-20
5.2.5	Proven rättas	JPM-21
5.2.5	Jägarbevis efter godkänt teoriprov	JPM-22
5.2.6	Hantering av använda svarsformulär	JPM-22
5.3	Särskilda provtillfällen för provtagare med läs- och skrivsvårigheter, med mera	JPM-22
5.3.1	Läs- och skrivsvårigheter	JPM-22
5.3.2	Funktionsnedsättning	JPM-22
5.3.3	Provtagare med främmande språk	JPM-22
6	**DE PRAKTISKA PROVEN**	JPM-23
6.1	Särskilda förberedelser	JPM-23
6.2	Inledande kontroller. Inskrivning	JPM-23
6.2.1	Provledaren hämtar provtagaren på väntplatsen	JPM-23
6.2.2	Vapenkännedomen kontrolleras	JPM-23
6.2.3	Inskrivning	JPM-24
6.2.4	Avgift	JPM-24
6.3	Olämpligt uppträdande med vapen – inget prov	JPM-24
6.4	Information inför varje moment och omdöme efter varje moment	JPM-25

6.5	Möjligheter att göra om underkända prov och moment	JPM-25
6.5.1	Omprov av moment i Praktiskt hagelgevärsprov och Praktiskt grundprov/kulgevär	JPM-25
6.5.2	Omprov av moment i Praktiskt högviltprov	JPM-25
6.5.3	Nytt prov – full avgift	JPM-25
6.5.4	Omprov – tid och omfattning	JPM-26
6.6	Efter dagens prov – intyg och redovisning	JPM-26
6.6.1	Resultatredovisning – en noggrann historia	JPM-26
6.6.2	Redovisning av omprov på intyget	JPM-26
6.6.3	Avgifterna räknas samman	JPM-27
6.6.4	Intyget undertecknas	JPM-27
6.6.5	Originalet till provtagaren, blå kopia till Naturvårdsverket	JPM-27
6.6.6	Gul kopia – underlag för redovisning	JPM-27
7	**PRAKTISKT HAGELGEVÄRSPROV**	JPM-28
7.1	Ingående moment och vapen	JPM-28
7.2	Särskilda förberedelser	JPM-28
7.3	Speciell hagelgevärshantering	JPM-28
7.3.1	Genomförande	JPM-28
7.3.2	Provledarens kontroller vid Speciell hagelgevärshantering	JPM-29
7.4	Avståndsbedömning med Allmän hagelgevärshantering	JPM-30
7.4.1	Genomförande	JPM-30
7.4.2	Provledarens kontroller vid Avståndsbedömning, Lerduveskjutning och Skjutning mot markmål med Allmän hagelgevärshantering	JPM-32
7.5	Kombinationsprov – Säker vapenhantering och Avståndsbedömning	JPM-32
7.5.1	Genomförande	JPM-32
7.5.2	Provledarens kontroller vid kombinationsprovet	JPM-32
7.6	Lerduveskjutning med Allmän hagelgevärshantering	JPM-33
7.6.1	Genomförande	JPM-33
7.7	Skjutning mot markmål med Allmän hagelgevärshantering	JPM-33
7.7.1	Genomförande	JPM-34
7.8	Redovisning av prov och moment på intyget – Hagelgevärsprov	JPM-34
8	**PRAKTISKT GRUNDPROV/KULGEVÄR**	JPM-35
8.1	Ingående moment och vapen	JPM-35
8.2	Särskilda förberedelser	JPM-35
8.3	Speciell kulgevärshantering	JPM-35
8.3.1	Genomförande	JPM-35
8.3.2	Provledarens kontroller vid speciell kulgevärshantering	JPM-36
8.4	Precisionsskjutning med allmän kulgevärshantering	JPM-36
8.4.1	Genomförande	JPM-37
8.4.2	Provledarens kontroller vid Precisionsskjutning med Allmän kulgevärshantering	JPM-37
8.4.3	Markering av träffbilder	JPM-37
8.5	Redovisning av prov och moment på intyget – Grundprov kulgevär	JPM-38

9	**PRAKTISKT HÖGVILTPROV/KULGEVÄR**	JPM-39
9.1	Ingående moment och vapen	JPM-39
9.2	Särskilda förberedelser	JPM-39
9.3	Genomförande	JPM-39
9.4	Provledarens kontroller – Högviltprov/kulgevär	JPM-40
9.5	Redovisning av prov och moment på intyget – Högviltprov/kulgevär	JPM-40
10	**PRAKTISKA PROV FÖR PROVTAGARE MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING ELLER FRÄMMANDE SPRÅK**	JPM-41
10.1	Rörelsehindrade provtagare	JPM-41
10.1.1	Praktiskt hagelgevärsprov – Speciell hagelgevärshantering	JPM-41
10.1.2	Praktiskt hagelgevärsprov – övriga moment	JPM-41
10.1.3	Grundprov/kulgevär	JPM-41
10.1.4	Högviltprov/kulgevär	JPM-41
10.2	Provtagare med annan funktionsnedsättning än rörelsehinder	JPM-41
10.3	Provtagare som inte behärskar svenska	JPM-42
BILAGA JPM 1 – INSTRUKTION TILL PROVTAGARE		JPM-43
BILAGA JPM 2 – INTYGSBLANKETT		JPM-54
BILAGA JPM 3 – IFYLLDA BLANKETTER		JPM-55
BILAGA JPM 4 – JÄGARBEVIS		JPM-62
BILAGA JPM 5 – JÄGARMÄRKEN		JPM-64

1 Jägarexamen

Den som vill ha tillstånd att ha jaktvapen ska kunna visa upp bevis på ett godkänt kompetensprov – jägarexamen. Kompetensproven genomförs av jägarorganisationerna, Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund-Landsbygdens Jägare, vid särskilda provbanor under ledning av en provledare och enligt Naturvårdsverkets föreskrifter. Jägarexamen består av ett teoretiskt och ett antal praktiska prov.

Naturvårdsverket har kompletterat sina föreskrifter med en handbok (första delen i denna publikation). Jägarorganisationerna utvecklar i denna PM förutsättningarna för och förfarandet vid de prov som ska leda till jägarexamen. Vi tar bland annat upp provbanornas utformning, förfarandet vid de olika proven, provledarnas kontroller och bedömning och hur proven ska redovisas på intyg och jägarbevis.

Vår PM följer samma uppläggning som Naturvårdsverkets handbok, och hänvisar till de avsnitt där som denna PM kommenterar och vidareutvecklar.

2 Provledare och provledarutbildning

Jägarexamen syftar till att jakten i landet ska bedrivas av välutbildade och ansvarsfulla jägare med intresse för såväl själva jakten som viltvård och artskydd. Det innebär att provledarna har ett stort ansvar när det gäller bedömningen av provtagarnas kunskaper och agerande. Det är också provledarna som i praktiken svarar för att jägarexamen genomförs på ett likvärdigt sätt inom verksamhetsområdet och i förlängningen över landet. Provledarens sätt att vara och att leda proven har stor betydelse för vilken inställning allmänheten och jägarna får till jakt och jägarexamen.

2.1 Fyra viktiga krav på en provledare

Provledaren är den person som avgör om provtagaren kan anses fungera som jägare eller inte. Provtagarnas krav på provledarens kunskaper och omdöme är därför höga. Provtagarna utgår från att provledaren

- Vet och kan det mesta om jakt och skytte.
- Fattar riktiga och odiskutabla beslut och enbart utgår från provtagarens kunskaper.
- Bedömer alla provtagare lika och inte låter sig påverkas av vem provtagaren är, provtagarens ålder, utseende, yrke eller andra ovidkommande faktorer.
- Aldrig utexaminerar ”egna elever”.

2.2 Förordnande och utbildning

Provledaren förordnas av polismyndigheten på förslag av en jägarorganisation. Provledaren är underställd den jägarorganisation som föreslagit honom eller henne och ska ha gått en särskild provledarutbildning. Varje provledare tilldelas ett registernummer, som består av en länsbokstav och två eller tre siffror.

Registernumret ska bland annat antecknas på de intyg om genomgångna prov som provledaren utfärdar.

Provledarutbildningen anordnas av någon av jägarorganisationerna och omfattar jägarexamens organisation och administrativa rutiner, provledarens roll och ansvar och provens genomförande och bedömning.

I provledarutbildningen ingår att tjänstgöra tillsammans med en erfaren provledare vid minst två teoretiska provtillfällen och tjugo praktiska delprov (*Praktiskt hagelgevärsprov, Praktiskt kulgevärsprov* respektive *Högviltprov*).

2.3 Förordnande och legitimation ska med vid tjänstgöring

Varje provledare är skyldig att vid tjänstgöring ha med sig sitt förordnande och en legitimation. Legitimationshandlingen ska innehålla uppgift om innehavarens fullständiga namn och personnummer och vara försedd med ett välliknande fotografi och en namnteckning av innehavaren, det vill säga körkort eller någon annan godkänd ID-handling.

3 Provbanor och deras utformning

I varje län ska det finnas så många provbanor med olika provplatser, inklusive älgskyttebanor, som behövs med hänsyn till befolkningsunderlag, resvägar och ekonomi. Varje provbana ska ha ett registernummer bestående av länsbokstaven och tre siffror. Registernumret ska anges på varje intyg över avlagda prov.

En provbana för jägarexamen ska vara besiktigad och godkänd av respektive jägarorganisation inom det område där banan ligger. När en skjutbana utses till provbana ska banans ägare själv sörja för att nödvändiga tillstånd enligt aktuell lagstiftning finns eller skaffas.

3.1 Finansiering av provverksamheten

Ägaren av en provbana ska också skriftligen förbinda sig att upplåta banan som provbana för viss tid. Under den tiden svarar ägaren för alla kostnader för provverksamheten och underhåller och förnyar de anläggningar som behövs.

Provledarna tar av provtagarna upp de provavgifter som Naturvårdsverket har fastställt. De fastställda delarna av provavgiften redovisas till Naturvårdsverket och till banans ägare eller områdets avdelning inom Jägarnas Riksförbund.

Provledaren får inte ta ut någon avgift för proven utöver de avgifter som Naturvårdsverket har fastställt.

3.2 Grundläggande krav på en provbana

För att bli godkänd av jägarorganisationerna ska en provbana ha:

- En godkänd älgskyttebana.
- En inskjutningsbana på 80 meter.
- En bana för lerduveskjutning.
- En bana för prov i hagelskytte mot markmål.
- Tillstånd för att bygga anläggningar för andra ändamål än skytte, till exempel väntplats och lokal för det teoretiska provet.

3.2.1 Ansvarig provledare

En av de provledare som finns vid provbanan ska utses till banansvarig provledare. Den banansvarige provledaren är bland annat kontaktperson mellan sin jägarorganisation, provbanan och provledarna vid banan. Kontaktpersonens namn och adress ska rapporteras till Naturvårdsverkets jaktregister.

En banansvarig provledare ansvarar också för:

- Beställning av materiel.
- Banans lager av jägarexamensmateriel och märken.
- Nödvändiga ekonomiska redovisningar.
- Den samlade hanteringen av intyg.
- Anmälan till jägarorganisationen av utbildningsbehov.
- Anmälan till jägarorganisationen av behov av och förslag till provledaraspiranter.

3.2.2 Väntplats

På varje provbana bör det finnas ett ställe där provtagarna kan vänta på sin tur, en väntplats. På väntplatsen bör det finnas regnskydd och bänkar. Det lämpligaste är om en klubbstuga eller liknande kan användas.

3.2.3 Provplatser

De olika provplatserna inom en provbana ska ligga väl avskilda från varandra. Väntande provtagare ska heller inte ha insyn över provplatserna. Det är viktigt att provledaren och provtagaren så långt möjligt kan genomföra proven i fred utan åskådare.

3.2.4 Detaljutformning av provplatser för olika prov

För att få till stånd likvärdiga prov är det angeläget att förutsättningarna vid olika provbanor är så enhetliga som möjligt. Följande anvisningar beskriver därför ganska detaljerat hur provplatser av skilda slag ska vara byggda. När en provplats byggs om eller nyanläggs bör man alltid sträva efter att få till stånd en plats för kombinationsprov.

3.2.4.1 HAGELGEVÄRSPROV – SPECIELL HAGELGEVÄRSHANTERING

För provplatsen krävs ett område på cirka 100 m^2. Den bör se ut ungefär som i figur 1.

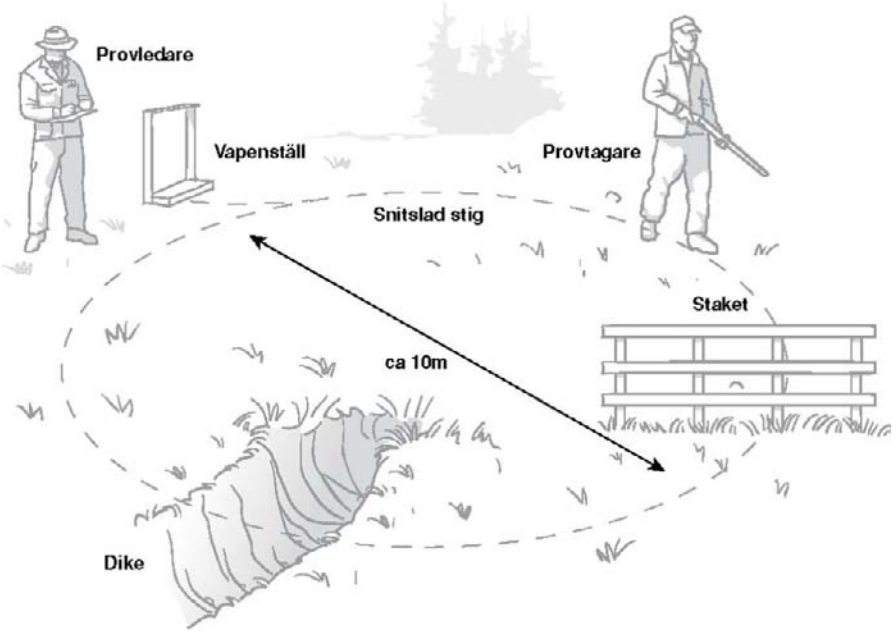

Figur 1.

Slingan (provplatsen) kan också utformas som en stig. Om provet avslutas på ett annat ställe än där det började, till exempel på väg till platsen för avståndsbedömningsprovet, behövs två vapenställ. Provledaren ska i så fall under provet ta hand om vapen som provtagaren haft med sig.

Markområdet bör läggas ut i terrängen på ett sådant sätt att provplatsen ger ett så naturligt intryck som möjligt och så att provet får verklighetsprägel Längs slingan eller stigen ska det finnas vapenställ för minst två hagelgevär, ett staket som är minst 4 meter långt och minst 1 meter högt av till exempel barkat rundvirke med en diameter av cirka 8 centimeter. Figur 2 visar en lämplig utformning.

Med utgångspunkt från vapenstället snitslas en ”stig”, som skär staket och dike vinkelrätt på mitten. Stigen utmärks väl synligt med snitslar, målade käppar eller färgmarkeringar på träd.

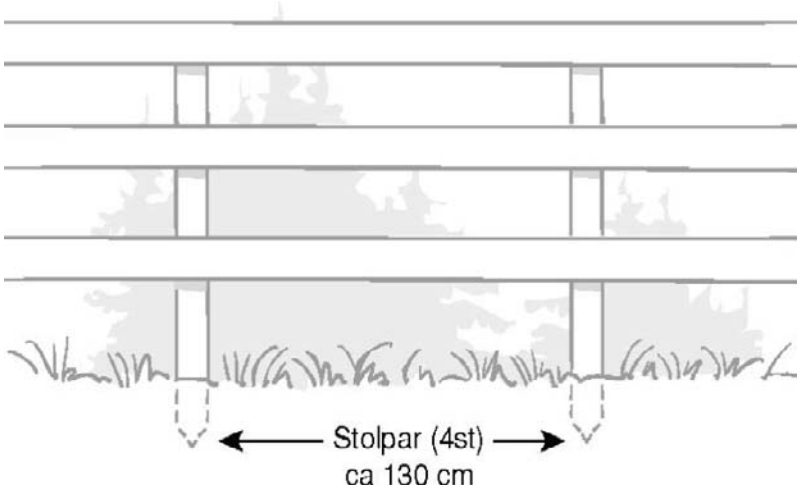

Figur 2.

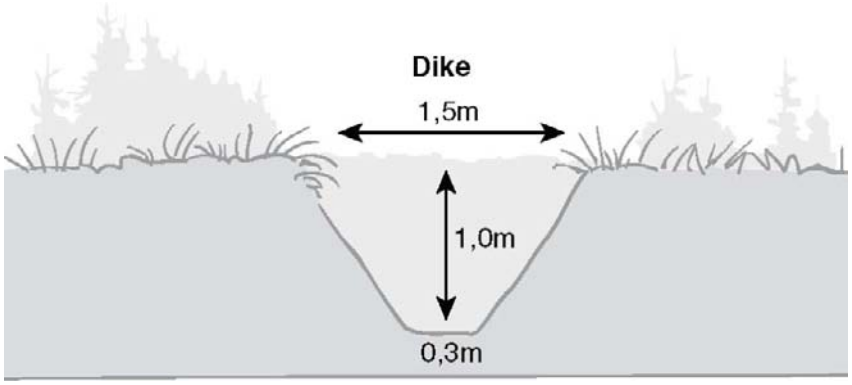

Figur 3.

Längs slingan ska det också finnas ett dike, minst 4 meter långt och minst 1 meter djupt, med en vidd i markplanet på minst 1,5 meter och i botten 0,3 meter. Se figur 3. I första hand bör man använda ett befintligt staket och/eller dike.

3.2.4.2 HAGELGEVÄRSPROV – AVSTÅNDSBEDÖMING

För provplatsen krävs ett markområde på cirka 2 000 m^2. Utseende och mått framgår av figur 4.

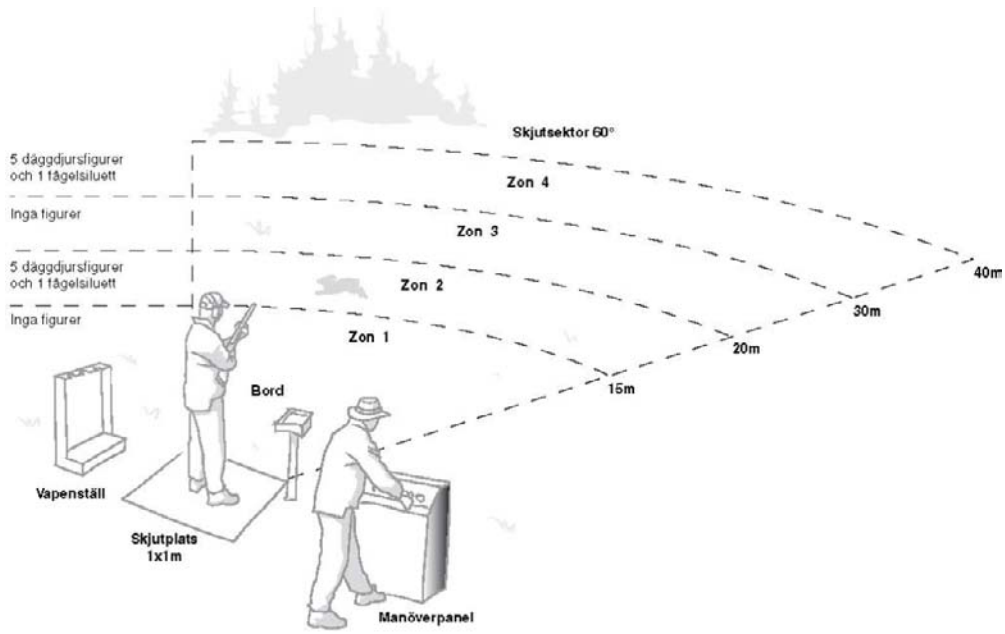

Observera! Vid placering av rådjursfigur och fågelsiluett i zon 4 ska dessa placeras på 30 m enligt §17 i föreskrifterna.

Figur 4.

Terrängen inom provplatsen bör vara i huvudsak plan. Provplatsen bör läggas ut i terrängen så naturligt som möjligt. Skjutplatsen ska vara jämn, väldränerad och helst grusad. Den bör vara 1x1 meter stor.

Figurerna ska vara sammanlagt tolv stycken, två av varje slag. De ska tillverkas av väderbeständigt material och utformas enligt de djurfigurer som

säljs genom Canaxa Måltavlor AB, Länna Bruk, 645 91 Strängnäs, tel. 0152-91100, www.canaxa.se. Figurernas utseende framgår av figur 5

Figur 5.

Om inte originalfigurerna klistras på den utsågade bakgrunden och byts när de blivit slitna eller färgerna ändrats ska figurerna målas så att de får färger som i huvudsak stämmer överens med pappersfigurernas färger.

Figurerna ska monteras på en anordning som gör det möjligt för provledaren att fälla dem upp och ner från en plats intill provbanan. Någon form av manöverpanel behövs. Den ska ha en sådan utformning att provtagaren inte i förväg kan bedöma om det mål som kommer att visas är inom skotthåll eller ej.

Provledaren ska också på ett enkelt sätt kunna registrera vilka mål som visats. Som fågelsiluettfigur kan väljas flygande gås eller and mot fri himmel. Se figur 6.

Figur 6.

Figurerna inom zon 2 och 4 ska placeras så att de är jämnt spridda i såväl sida som djup inom respektive zon. Figurernas läge inom zonen bör bytas minst en gång om dagen. En tabell för varierad målordning finns under 7.4.1.

”Skjutsektorn” ska göras fri från sådan vegetation som skymmer figurerna eller på annat sätt gör det svårare att upptäcka dem. Vegetationen får däremot inte tas bort på ett sådant sätt att det uppstår vegetationsfria ”korridorer” mellan skjutplatsen och de olika målen. I nerfällt läge ska målen inte kunna ses från skjutplatsen.

3.2.4.3 HAGELGEVÄRSPROV – KOMBINATIONSPROV

Beträffande terrängens utseende, figurer, staket, dike med mera gäller i tillämpliga delar beskrivningarna i 3.2.4.1 Hagelgevärsprov – Speciell hagelgevärshantering och 3.2.4.2. Hagelgevärsprov – Avståndsbedömning.

Därutöver gäller följande:

- Stigen ska vara 100–200 meter lång och anpassas till terrängen.
- Stigen får läggas rakt eller i slinga. Den får läggas i kuperad terräng, som ska vara busk- eller skogbevuxen.
- Stigen ska utmärkas väl synligt med snitslade, målade käppar eller färgmarkeringar på träd.
- Plattorna som markerar avståndsbedömningsplatserna – skjutplatserna – bör vara cirka 1x1 meter och fast förankrade. De bör vara av cement, trä eller liknande.

- Figurerna ska vara uppsatta antingen inom avstånden 15–20 eller 30–40 meter från plattan.
- För att fästa figurerna ska det finnas järnrör nedslagna i marken eller motsvarande anordning.
- Varje skjutplats ska medge att figuren placeras på minst tre olika avstånd, varav minst ett över 30 meter.
- Figurerna ska i princip endast vara synliga från respektive platta.
- Kamouflerande vegetation för målets placering på de olika avstånden får inte placeras så att provtagaren därigenom kan sluta sig till avstånden.
- Mellan skjutplats och mål får skymmande vegetation inte finnas.

3.2.4.4 HAGELGEVÄRSPROV – LERDUVESKJUTNING

Här är det extra viktigt att tänka på säkerheten. Provplatsen ska läggas ut och arrangeras så att provledare, provtagare och eventuella funktionärer kan uppehålla sig där utan risk.

På provplatsen ska finnas:

- Vapenställ för minst två hagelgevär.
- Betongplatta, trätrall eller liknande stabilt underlag om cirka 1x1 meter.
- Lerduvekastare.
- Patronbord, cirka 30x50 centimeter och cirka 1 meter högt.
- Hörselskydd eller hörselvadd.
- Korg eller låda för tomhylsor.

Lerduvekastaren bör placeras på ett lämpligt fundament. Det bör vara ca 1 meter högt och stabilt och stå ca 1 meter till höger om skjutplattans högra kant och ca 0.5 meter bakom plattans bakkant.

Mellan skjutplatsen och kastmaskinens fundament ska det finnas ett splitterskydd med lämplig höjd och bredd, cirka 1,5x2 meter.

Kastaren ska fixeras i höjd och sida så att man får en rak och permanent kastbana med en maximal höjd av 5 meter (+/- 0,5 meter). Kastarens fjäder ska justeras så att kastlängden blir 55 meter (+/- 5 meter).

Om en skeetbana används som provplats gäller följande:

- Skeetbanans station 7 ska användas som skjutplats.
- Provledaren får stå till vänster om provtagaren under skjutningen. Tänk på säkerheten!
- Kastmaskinen i lådan ska justeras så att kastlängden blir 55 meter (+/- 5 meter).
- Vapenstället placeras på valfri lämplig plats intill lådan.

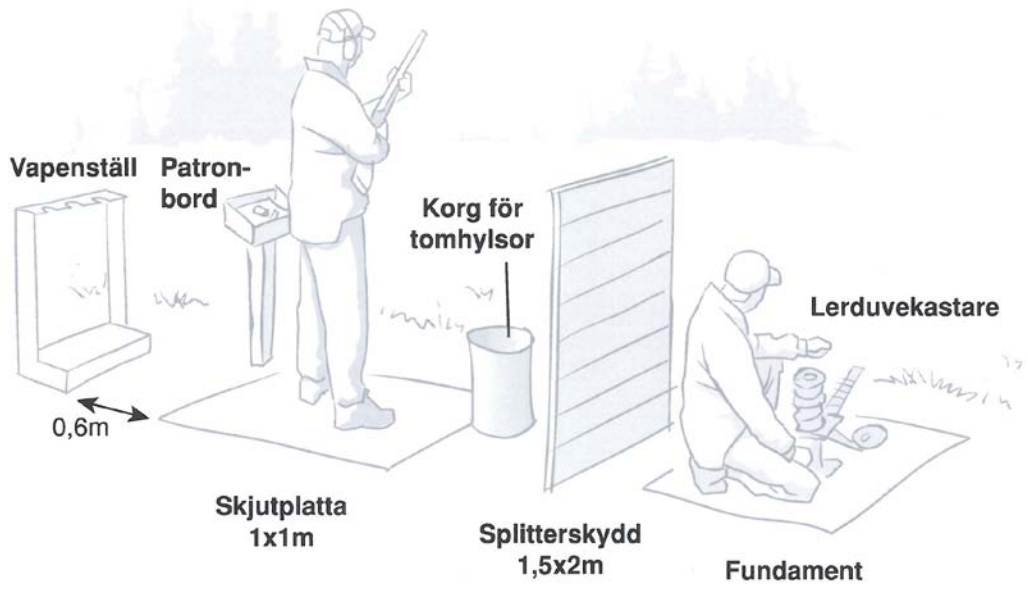

Figur 7. Provplats för Hagelgevärsprov – Lerduveskjutning

Om en trapbana används gäller i stället följande:

- En skjutplats med skjutplatta ska vara placerad högst 3 meter bakom utkastet.
- Kastmaskinen ska låsas så att duvorna kastas i samma bana rakt ut från provtagaren och kastlängden justeras till samma längd som i tidigare beskrivna fall.

I övrigt gäller vad som beskrivs för provplatser för lerduveskjutning.

3.2.4.5 HAGELGEVÄRSPROV – SKJUTNING MOT MARKMÅL

För *Skjutning mot markmål* kan man använda älgbana, viltmålsbana (50 meter) eller motsvarande. Skjutöppningen ska anpassas så att målet är synligt för skytten i 2,5 sekunder (+/- 0,3 sekunder). Skjutöppningen ska vara minst 5 meter. Från skjutplatsen ska skytten kunna se hela figuren. Skjutavståndet ska vara 20 meter. Skillnaden i höjd mellan skjutplatsen och banan där målet löper får vara högst 0,5 meter.

Målfigurerna ska vara löpande rådjur, räv eller hare. De bör ha samma utseende som motsvarande målfigurer för avståndsbedömning. Se figur 5.

På provplatsen ska finnas:

- Vapenställ för minst 2 hagelgevär.
- Betongplatta, trätrall eller liknande stabilt underlag om cirka 1x1 meter.
- Patronbord cirka 30x50 centimeter och cirka 1 meter högt.
- Hörselskydd eller hörselvadd.
- Korg eller låda för tomhylsor.

3.2.4.6 GRUNDPROV/KULGEVÄR – SÄKER VAPENHANTERING OCH PRECISIONSSKJUTNING

Provplatser där prov för både *Säker vapenhantering* och *Precisionsskjutning* genomförs ska ha utseende och mått enligt figur 8.

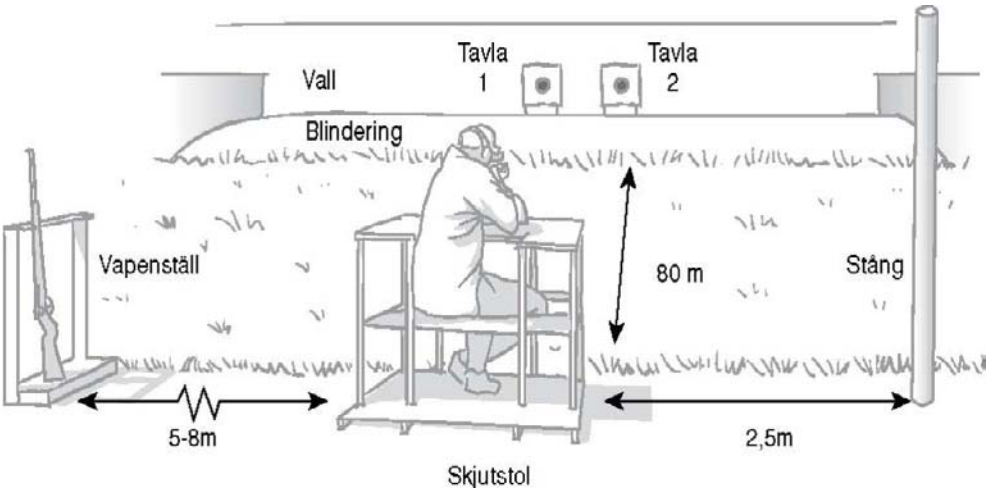

Figur 8. Provplats för säker vapenhantering och precisionsskjutning.

Vid vallen ska finnas två tavelställ för den internationella pistolskyttetavlan (60x60 centimeter). Tavlorna ska ha en vit klisterlapp i centrum. Tavlorna säljs av Canaxa Måltavla AB, Länna Bruk, 645 91 Strängnäs, telefon: 0152-91100, www.canaxa.se. Punkttavlor av annat slag får också användas under förutsättning att den svarta cirkeln har en vit centrumfläck. Skjutavståndet ska vara 80 meter.

På skjutplatsen ska finnas:

- Skjutstol med skjutstöd.
- Vapenställ för minst 2 vapen. Vapenstället placeras 5–8 meter vid sidan av skjutstolen.
- Stång (nedgrävd i marken). Stången ska vara rund, med en minsta diameter av 15 centimeter. Den ska vara cirka 2 meter hög ovan mark. Den bör placeras på cirka 2,5 meters avstånd från skjutstolen och ska vara stabilt förankrad i marken.
- Två cirkelrunda träffbildsmallar av masonit, plåt eller annat styvt material med diametern 12 respektive 17 centimeter.
- Filtar eller annat som provtagaren kan sitta på.
- Hörselskydd eller hörselvadd.
- Korg eller låda för tomhylsor.

Skjutstolen ska placeras mitt för det vänstra tavelstället och bör ha mått och och utseende som i figur 9.

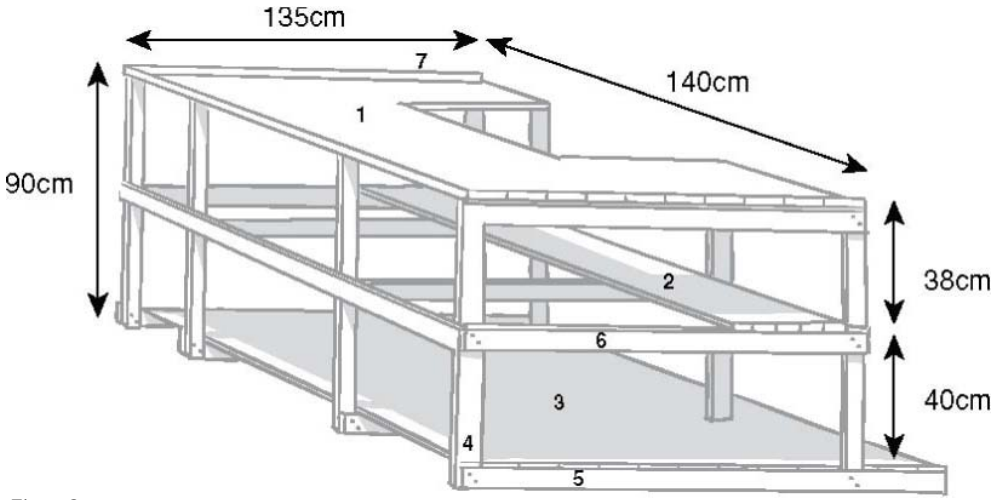

Figur 9.

Teckenförklaring:

1 Bordsskiva av 1” x 4”
2 Sittbräda av 1” x 4”
3 Golv av 1” x 4”
4 Stolpar, 8 stycken av 2” x 4”
5 Reglar, 10 stycken av 2” x 4”
6 Reglar, 3 stycken av 1” x 4”
7 Kantlist, 20 x 20 millimeter

Figur 10. Skjutstol med skjutstöd

3.2.4.7 HÖGVILTPROV – KULGEVÄR

Provplatsen ska vara utformad i enlighet med de krav som gäller för älgskyttebanor som är godkända av jägarorganisationerna.

4 Jägarexamen – prov, intyg och avgifter

En fullständig jägarexamen består av ett teoretiskt och tre praktiska prov. Vilka praktiska prov en person som inte tar en fullständig jägarexamen ska avlägga beror på vilken typ av jaktvapen han eller hon vill ha tillstånd för.

Tabell över vilka prov som krävs för olika vapentyper med mera finns i handboken, kapitel 4, tabell 1. Vilka avgifter som gäller för olika prov anges bland annat i Naturvårdsverkets föreskrifter (bilaga 1) och på Naturvårdsverkets webbplats, www.naturvardsverket.se.

Hur intygen ska fyllas i beskrivs i samband med de olika proven. I bilaga JPM 3 ges exempel på rätt ifyllda intygsblanketter.

5 Teoriprov – ska klaras först

5.1 Sjuttio frågor

Det teoretiska provet består av 70 frågor som Naturvårdsverket har fastställt. Det finns tre olika frågeformulär som ska användas slumpvis. Provledaren får bara använda frågeformulären vid prov. Formulären får alltså inte tas med i samband med till exempel utbildning. Provtagaren får inte heller ta med sig sitt frågeformulär eller svarsformulär efter provet och inte kopiera det. Däremot får provtagaren ta del av sitt rättade prov och också gå igenom det tillsammans med provledaren.

Hjälpmedel får inte användas under provet. Fusk leder till att provet avbryts för den som fuskar.

Skrivplatserna i provlokalen ska arrangeras så att provtagarna inte kan konferera med varandra, varken skriftligt eller muntligt, eller se varandras svar.

5.1.1 Provledarens förberedelser inför det teoretiska provet

Provledaren ska vid varje provtillfälle ha med sig:

- De tre frågeformulären – lika många av varje.
- Svarsformulär.
- Rättningsmallar.
- Intygsblock av den nummerserie som tilldelats provplatsen där provet ska avläggas.
- Stämpel och stämpeldyna.
- Kulspetspennor.
- Kassaskrin och växelpengar.
- Märken.
- Provledarhandboken.

5.2 Teoriprovet från inskrivning till rättning

5.2.1 Provtagarna skrivs in

Provtagarna får komma fram till provledaren en och en. Provledaren fyller i personuppgifterna på en intygsblankett och intygar också att provtagarens legitimation kontrollerats. Blankettsetet är självkopierande, dock inte den gula kopian. Det innehåller original och två kopior. **Observera** att namn, adress och personnummer inte får anges på den gula kopian! Blankettsetet utgör själva inskrivningshandlingen och ska behållas av provledaren under provet. Inskrivningen avslutas med att provledaren tar upp avgiften för provet.

Efter inskrivningen anvisas provtagaren plats i lokalen. När samtliga provtagare sitter på sina platser stängs lokalen – dock tidigast på utsatt tid. Sedan lokalen stängts får inga ytterligare provtagare släppas in.

5.2.2 Information till provtagarna

Innan fråge- och svarsformulären delas ut ska provtagarna få information om proven.

Informationen bör ha följande innehåll:

- Högst 60 minuter får användas för att besvara provets 70 frågor. 60 av frågorna måste vara rätt besvarade för godkänt prov.
- Varje fråga eller påstående har fyra svarsalternativ. Markera valt alternativ med kryss (X). Endast ett av alternativen är rätt, och endast ett svar i svarsformuläret får markeras.
- Börja med att fylla i namn, adress, telefon och personnummer på svarsformuläret och läs instruktionerna.
- En provtagare får inte börja besvara frågorna förrän samtliga provtagare har fått sina frågeformulär och provledaren har sagt att provet har börjat.
- Inga hjälpmedel är tillåtna.
- Provtagarna får inte rådgöra med varandra, varken muntligt eller skriftligt.
- Provtagare som använder hjälpmedel eller konfererar med varandra får lämna lokalen och får sina prov underkända.
- Provtagarna får veta när 10 minuter av provtiden återstår.
- Eventuella förfrågningar medan provet pågår ska göras framme hos provledaren eller genom att provtagaren räcker upp handen och kallar på provledaren.
- Efter rättningen kallar provledaren in en provtagare i taget och meddelar resultatet. Om provet är godkänt fyller provledaren i och undertecknar intyget i samband med rättningen.

Efter genomgången av informationen ska provtagarna ha möjlighet att ställa frågor kring förfarandet. Frågor som rör frågeställningar i själva provet besvaras givetvis inte.

5.2.3 Frågeformulären delas ut

Fråge- och svarsformulären för det teoretiska provet finns i häften/plastmappar med tre olika bokstavmärkningar. Provledaren ska ta lika många av varje så att de tillsammans motsvarar antalet provtagare.

Utdelningen av frågeformulär/mappar ska göras slumpvis. Antingen så att provledaren blandar den sammanlagda bunten och delar ut eller så att provtagarna får dra ett exemplar ur den blandade bunten. Provledaren ska hålla bunten så att provtagarna inte kan se vilken bokstav de olika formulären har.

5.2.4 Provet sätts i gång och avslutas

När alla formulär delats ut meddelar provledaren att provet börjar och antecknar starttidpunkten.

Under provets gång får provledaren bara svara på frågor av teknisk natur. Ingenting får sägas som rör frågor i formulären.

Om provledaren misstänker att en provtagare använder hjälpmedel, konfererar med andra provtagare eller försöker skaffa sig hjälp på något annat otillåtet sätt ska provledaren först varna provtagaren. Har varningen ingen effekt ska provtagaren uppmanas att lämna in mappen med fråge- och svarsformulär och sedan lämna lokalen.

Provledaren ska göra anteckningar på intyget och i svarsformuläret om det inträffade och om vilka åtgärder som vidtagits. På intyget ska provet redovisas som underkänt med ett kryss i rutan för ”underkänd”. Rutan för ”godkänd” ska fyllas helt (■) och inte lämnas öppen.

Tio minuter innan provtiden gått ut ska provledaren meddela provtagarna hur många minuter som återstår.

När tiden gått ut ska provtagarna uppmanas att genast lämna sina plastmappar med ifyllda fråge- och svarsformulär, lämna lokalen och vänta på den plats som anvisats.

När provtagaren lämnar in sin mapp ska provledaren kontrollera att provtagaren skrivit sitt namn och övriga personuppgifter på svarsformuläret.

5.2.5 Proven rättas

För vart och ett av de tre frågeformulären finns en rättningsmall. Provledaren lägger rättningsmallen över svarsformuläret så att den stämmer helt vad avser rutsystem, bokstäver och siffror.

Genom att räkna de kryss som inte täcks av gråtonade rutor på rättningsmallen får man fram antalet felaktiga svar.

Om ett svar är felaktigt ska provledaren markera rutan för det rätta svaret på svarsformuläret. Det rätta svaret finns i den gråtonade rutan på rättningsmallen. Markeringen görs genom hålet i den gråtonade rutan.

Finns det två eller flera kryss för samma fråga ska frågan bedömas som felbesvarad om det inte framgår tydligt att provtagaren ångrat sig, strukit över och markerat ett annat alternativ. En fråga som inte alls har besvarats – kryss saknas – räknas som ett felaktigt svar.

Antalet felaktiga svar förs in i rutan ”antal fel”. Är alla rätt ska det stå 0 i rutan.

Prov med sammanlagt 11 fel är underkända. Då anger provledaren detta med ett kryss i rutan för underkänd och fyller rutan för godkänd helt (■). Ett godkänt prov markeras med kryss i rutan för godkänd.

Slutligen redovisar provledaren datum för provet och registernummer för provbanan och bestyrker uppgifterna med sin namnteckning och sitt provledarnummer.

Om provet avbrutits ska det anges på svarsformuläret och intyget, liksom anledningen till avbrottet.

När provet rättats fyller provledaren också i intyget och undertecknar det så som beskrivs närmare i avnitt 6.6.4–6.6.6.

Slutligen kallas provtagarna in en och en för att få reda på provresultatet.

5.2.5 Jägarbevis efter godkänt teoriprov

Provledaren ska utfärda ett jägarbevis till den som godkänts på teoriprovet. Se också bilaga JPM 4.

5.2.6 Hantering av använda svarsformulär

Svarsformulären ska förvaras i minst 12 månader av den banansvarige provledaren. Därefter ska svarsformulären förstöras genom att brännas eller köras i papperstugg.

5.3 Särskilda provtillfällen för provtagare med läs- och skrivsvårigheter, med mera

5.3.1 Läs- och skrivsvårigheter

För att göra det möjligt för provtagare med läs- och skrivsvårigheter att avlägga det teoretiska provet ska särskilda provtillfällen för sådana provtagare anordnas. Sådana prov kan ordnas i två former.

Dels kan provet genomföras som ett vanligt teoriprov, men utan tidsbegränsning. Anmälan om läs- och skrivsvårigheter och önskemål om ett sådant prov ska göras till provledaren i förväg.

För provtagare som har sådana svårigheter att det inte är meningsfullt med ett icke tidsbegränsat vanligt prov eller som försökt men inte klarat ett sådant prov ska det vara möjligt att avlägga provet enskilt tillsammans med en provledare. Då ska provledaren hjälpa provtagaren genom att läsa upp och förtydliga frågor och svarsalternativ. Provtagaren måste givetvis alltid själv välja svarsalternativ.

5.3.2 Funktionsnedsättning

Också provtagare med sådana funktionshinder i händer och/eller armar att de inte kan skriva, bläddra eller om de i övrigt har svårigheter att lösa provuppgifterna med tillräcklig motorisk precision ska få möjlighet att avlägga prov enskilt tillsammans med provledaren.

Provledaren kan hjälpa provtagaren fysiskt, till exempel genom att läsa upp frågor och svarsalternativ, fylla i provtagarens svar, hålla fram formulären och bläddra i dem. Provtagaren måste givetvis alltid själv välja svarsalternativ.

5.3.3 Provtagare med främmande språk

För provtagare som inte behärskar svenska ska det gå att få hjälp av tolk. Lämpliga tolkar ska utses av respektive jägarorganisation eller av en provledare. Bara i undantagsfall får provtagaren själv anvisa tolk. Detta kan bli aktuellt om det handlar om mer udda språk. Tolken ska dock godkännas av respektive jägarorganisation eller av provledaren. Provtagaren ska själv betala tolkkostnaderna, och detta ska provtagaren få veta i förväg.

Provet avläggs enskilt med provledare, tolk och provtagare. Tolken ska översätta frågor och svar för provtagaren, som givetvis själv måste välja svarsalternativ.

6 De praktiska proven

När det teoretiska provet är avklarat kan provtagaren börja avlägga de praktiska proven. I detta kapitel redovisas de regler som är gemensamma för proven. I följande kapitel beskrivs det särskilda förfarandet för varje enskilt prov.

För vart och ett av proven finns en lista med gällande förutsättningar på gula plastade blad som provtagarna bör ta del av före de olika momenten i proven. De gula bladen kan också fungera som minneshjälp för provledaren när det gäller hur proven ska genomföras. I de följande kapitlens beskrivning av förfarandet anges dels ”Enligt förutsättningarna”, dels vad provledaren i övrigt bör tänka på när det gäller genomförandet.

De kontroller provledaren ska göra under provens gång beskrivs i respektive kapitel, och de finns dessutom listade på gröna plastade blad.

6.1 Särskilda förberedelser

Vid varje prov ska provledaren ha med sig:

- Anvisningar för provtagarna (plastat gult blad).
- Provledarens kontroller (plastat grönt blad).
- Blankettblock – intyg av den nummerserie som tilldelats banan.
- Jägarbevis med plastfickor.
- Stämpel och stämpeldyna.
- Skrivmaterial.
- Kassaskrin och växelpengar.
- Märken (ej obligatoriskt).
- Provledarhandbok.

6.2 Inledande kontroller. Inskrivning

6.2.1 Provledaren hämtar provtagaren på väntplatsen

När provtagaren kommer till provbanan ska han eller hon vänta på väntplatsen. Provledaren hämtar sedan den provtagare som står på tur vid väntplatsen och skriver in provtagaren.

Om provtagaren vill använda ett annat vapen än ett sådant som tillhandahålls av skjutbanan (provledaren) ska provtagaren själv ha tillstånd för vapnet eller åtföljas av den som har tillstånd för det och lånar ut det under uppsikt för provet. En provtagare som vid inskrivningen har med sig vapen eller ammunition som han eller hon inte har tillstånd för eller inte åtföljs av tillståndshavaren ska nekas att använda vapnet.

6.2.2 Vapenkännedomen kontrolleras

Före inskrivningen ska provledaren försäkra sig om att provtagaren är förtrogen med de vapenmodeller som kommer att användas under de olika momenten. Provtagaren ska känna till hur man laddar, gör patron ur och säkrar och osäkrar vapnet/vapnen.

Om provtagaren inte känner till laddnings- och säkringssystemen ska detta inte leda till att provet inte får genomföras. Provledaren kan då informera provtagaren om vapnets funktioner.

Om det däremot under något moment i själva provet visar sig att provtagaren trots denna information inte behärskar vapnet ska momentet underkännas.

Provledaren ska också fråga om provtagaren under de senaste fem åren fått sitt tillstånd att inneha skjutvapen återkallat. Om provtagaren svarar ja får inte något praktiskt prov genomföras utan polismyndighetens tillstånd.

6.2.3 Inskrivning

Intygsblanketterna som ska användas för inskrivning består av ett set med original och två kopior (blå och gul). Setet är självkopierande, dock inte den gula kopian. **Observera** att personnummer, namn och adress inte får anges på den gula kopian! Enbart de intyg som tilldelats en särskild provbana får användas där.

För att undvika att uppgifterna på ett intyg även kopieras på underliggande intygsset i blocket kan man skjuta in ett mellanlägg efter den gula kopian eller riva av hela setet innan man gör några noteringar.

Om provtagaren inte är känd för provledaren ska han eller hon legitimera sig med någon form av legitimation som accepteras av bankerna, det vill säga körkort eller någon annan godkänd ID-handling. Provledaren ska redovisa legitimationssättet genom att sätta kryss i den aktuella rutan och bestyrka det med sin signatur.

Om det är samma provledare som skriver in provtagaren och kontrollerar legitimationen som också undertecknar intyget efter provet behöver legitimationskontrollen inte bestyrkas med provledarens signatur.

Provtagarens namn, personnummer och telefonnummer inklusive riktnummer skrivs in i respektiver rutor, textat eller maskinskrivet. Provledaren bör kontrollera personnumret mot legitimationen. För en provtagare som inte har svenskt personnummer ska fullständiga uppgifter om nationalitet och bostadsadress redovisas.

6.2.4 Avgift

I samband med inskrivningen ska provledaren ta upp avgiften för det prov eller moment som provtagaren ska avlägga. Avgiften skrivs in i en särskild ruta på intyget. Om provbanans rutiner medger det kan man i högra marginalen redovisa avgiften för skarp ammunition.

6.3 Olämpligt uppträdande med vapen – inget prov

En provtagare som uppträder olämpligt med ett medfört vapen före inskrivningen riskerar att inte få avlägga något prov den dagen. Se vidare handboken 6.2.

6.4 Information inför varje moment och omdöme efter varje moment

Inför varje moment informeras provtagaren om de förutsättningar som gäller – hur provet ska genomföras, vad som krävs för godkänt, etcetera. Det finns beskrivet på de gula plastade bladen, som provtagarna ska ta del av före varje moment

I de flesta prov ingår flera moment. Efter varje moment talar provledaren om för provtagaren om momentet är godkänt eller underkänt. Om momentet har underkänts ska provledaren redovisa varför.

6.5 Möjligheter att göra om underkända prov och moment

Den som har underkänts i ett prov helt eller delvis får försöka på nytt, men med vissa begränsningar. Se handboken. Tabellen i avsnitt 6.5.4 i handboken visar hur och när prov och moment får göras om.

6.5.1 Omprov av moment i Praktiskt hagelgevärsprov och Praktiskt grundprov/kulgevär

En provtagare som har underkänts i ett av momenten *Avståndsbedömning*, *Lerduveskjutning* eller *Skjutning mot markmål* får göra högst två omprov samma dag som det aktuella provet, ”huvudprovet”, i övrigt har godkänts. Detsamma gäller för den som misslyckas med *Precisionsskjutning* i det praktiska provet för kulgevär. Rätten till två omprov är inte ovillkorlig. Provledaren bedömer om ett andra omprov är rimligt.

Observera att rätten till nya försök endast gäller om orsaken till underkännandet inte är undermålig vapenhantering.

Innan ett nytt försök med det misslyckade momentet får göras måste samtliga moment i hagelgevärsprovet göras var för sig.

Nya försök med underkända moment får också göras vid ett annat tillfälle. Då ska provtagaren visa upp det intyg över jägarexamen som upprättades när provtagaren klarade provet i övrigt. Också vid omprov en annan dag får bara två försök göras.

Provledaren bör se till att en viss tid förflyter mellan varje nytt provförsök. De två försöken som får göras per dag ska helst inte göras i följd. Provtagaren bör få en stunds vila mellan försöken.

6.5.2 Omprov av moment i Praktiskt högviltprov

Provtagaren får inte skjuta mer än 9 stycken serier om 4 skott på samma dag. En godkänd serie får inte sparas till nästa provtillfälle.

6.5.3 Nytt prov – full avgift

För ett nytt prov ska provtagaren betala ny full avgift. Ska bara ett moment göras om minskas avgiften.

6.5.4 Omprov – tid och omfattning

Se tabell i Handboken, avsnitt 6.5.4.

6.6 Efter dagens prov – intyg och redovisning

6.6.1 Resultatredovisning – en noggrann historia

Som huvudregel gäller att godkänt och underkänt resultat redovisas för varje moment med kryss i aktuella rutor på intyget. Vid underkända kompletta prov fylls rutan för godkänd dessutom igen helt (■). Om ett prov har underkänts på grund av undermålig vapenhantering kan även ett godkänt moment komma att markeras som underkänt. Hur intygen mer i detalj ska föras varierar mellan olika prov och mellan prov och omprov. Hur intygen ska föras redovisas i samband med respektive prov. Här beskrivs redovisningen av omprov.

6.6.2 Redovisning av omprov på intyget

6.6.2.1 OMPROV SAMMA DAG SOM HUVUDPROVET

Intyget medger redovisning av två omprov av ett av momenten *Avståndsbedömning*, *Lerduveskjutning* eller *Skjutning mot markmål*. Om mer än ett av dessa moment är underkända är hela hagelgevärsprovet underkänt och måste göras om i sin helhet. Intyget medger också två omprov av *Precisionsskjutning*.

Vid godkänt omprov markeras rutorna ”godkänd” för både omprovet och det kompletta provet med ett kryss (X).

Om det första omprovet underkänns och provledaren medger ett andra omprov markeras bara rutan ”underkänd” för omprov 1 med kryss.

Om provledaren inte medger ett andra omprov fylls dessutom rutan ”godkänd” för det kompletta provet (■).

Medger provledaren ett andra prov och det blir godkänt markeras rutan ”godkänd” för både omprov 2 och det kompletta provet.

Blir även det andra provet underkänt markeras ”underkänd” vid omprov 2 med ett kryss och rutan ”godkänd” för det kompletta provet fylls.

6.6.2.2 OMPROV ANNAN DAG ÄN HUVUDPROVET

Provtagaren ska visa intyg över genomgånget *Hagelgevärsprov* och/eller *Grundprov/kulgevär.* Intyget får inte vara daterat samma dag som omprovet ska göras. Intyget för hagelgevärsprovet får bara vara kryssmarkerat i en underkänt-ruta av *Avståndsbedömning*, *Lerduveskjutning* eller *Skjutning mot markmål* och för *Grundprov/kulgevär* bara i underkänt-rutan för Precisionsskjutning.

Det nya intyg som ska upprättas för omprov en annan dag ska upprättas på samma sätt som vid inskrivning av provtagare. Se 6.2.3 och föras som intyg för omprov samma dag (6.6.2.1).

När det gäller *Praktiskt hagelgevärsprov* ska det moment som omprovet avser redovisas genom att momentets nummer anges på avsedd plats på intyget.

6.6.3 Avgifterna räknas samman

Utöver att se till att fylla i provresultaten korrekt ska provledaren efter dagens prov räkna samman de avgifter som redovisats på intyget och föra ner summan i rutan längst ner till höger. Tillkommande avgifter, till exempel för ammunition, ska redovisas för sig.

6.6.4 Intyget undertecknas

Till sist fyller provledaren i datum, anger provbanans nummer och undertecknar med sitt namn och provledarnummer.

6.6.5 Originalet till provtagaren, blå kopia till Naturvårdsverket

Provtagaren ska ha originalet av intyget – den översta vita blanketten.

De blå och gula kopiorna sätts i var sin pärm – de blå i avvaktan på att skickas till Naturvårdsverket.

Om provledaren skulle skriva fel på ett intyg, eller av någon annan anledning inte vill använda det, får det inte kastas. Provledaren ska skriva ”Makuleras”, så att det syns på både original och kopior. Hela det makulerade blankettsetet ska sedan skickas till Naturvårdsverket tillsammans med de blå kopiorna och eventuella andra intyg. Provbanans nummer och provledarens namn och provledarnummer ska finnas med på det makulerade setet.

Under provsäsongen ska den banansvarige provledaren minst var fjortonde dag samla in de blå kopiorna och skicka dem till Naturvårdsverkets jaktregister, som registrerar dem. Kopiorna ska sändas till följande adress:

Naturvårdsverket
Box 859
981 28 Kiruna

Efter registreringen förvaras de blå kopiorna hos jaktregistret och gallras enligt registrets gallringsbeslut. Gallrade kopior bränns eller körs i papperstugg.

Om ett intyg har förts fel registreras det inte, utan skickas tillbaka till provledaren för komplettering. Detta kräver en hel del extraarbete och hanteringskostnader. Därför är det viktigt att varje provledare är noggrann och följer anvisningarna i detalj.

6.6.6 Gul kopia – underlag för redovisning

De gula kopiorna utgör bland annat underlag för provledarnas ekonomiska redovisning till provbanan eller områdets avdelning inom Jägarnas Riksförbund. De kan också användas för att beräkna ersättning till provledaren om det är aktuellt och för intern statistik över provverksamheten.

Provledaren, provbanan och respektive jägarorganisation bör komma överens om hur de gula kopiorna ska hanteras och användas. När kopiorna ska förstöras ska de brännas eller köras i papperstugg.

7 Praktiskt Hagelgevärsprov

7.1 Ingående moment och vapen

Ingående moment och vapen beskrivs i handboken. Här beskrivs mer ingående hur de olika momenten ska genomföras, vilka kontroller provledaren ska göra och vilka förberedelser provledaren behöver göra.

7.2 Särskilda förberedelser

Utöver de förberedelser som gäller för alla prov ska provledaren kontrollera att:

- Ett hagelgevär och två klickpatroner finns på provplatsen för *Speciell hagelgevärshantering* eller i förekommande fall platsen för *Kombinationsprovet*.
- Målspelet för *Avståndsbedömningsprovet* fungerar.
- Om *Kombinationsprovet* används – figurerna på stationerna för *Avståndsbedömning* placeras ut.
- Lerduvekastare och tillräckligt med lerduvor och ammunition och hörselskydd finns på provplatsen för lerduveskjutning.
- Djurfigurerna (målen) löper friktionsfritt och att ammunition och hörselskydd finns på provplatsen för *Skjutning mot markmål*.

Efter inskrivning med mera enligt 6.2 går provledaren och provtagaren tillsammans till den plats där hagelgevärsprovet ska börja. Om provtagaren ska gå igenom hela provet är det provplatsen för *Speciell hagelgevärshantering* eller startplatsen för *Kombinationsprovet* som gäller. Vid omprov av något moment går man i stället till provplatsen för det momentet.

Inför varje moment ska provtagaren läsa igenom förutsättningarna för momentet (gult plastat blad).

7.3 Speciell hagelgevärshantering

7.3.1 Genomförande

Enligt förutsättningarna.
Dessutom gäller:

- Skjutbanans vapen ska vara placerat i vapenstället. Vapnet ska vara stängt och säkrat.
- Om provtagaren själv har med sig ett vapen ska det placeras intill skjutbanans vapen i vapenstället som står under uppsikt. **Observera** att enbart banans vapen får användas i det här momentet.
- Provledaren frågar om provtagaren har läst förutsättningarna.
- Provtagaren anmodas att gå och ta banans hagelgevär i vapenstället och att komma tillbaks till provledaren.
- Provledaren lämnar två klickpatroner och uppmanar provtagaren att ladda.
- När vapnet har laddats ska provtagaren uppmanas att gå den snitslade stigen

- När provtagaren gått stigen ber provledaren att få titta på vapnet. Provtagaren ska då lämna över det till provledaren.
- Provledaren lämnar tillbaka vapnet och ber provtagaren ställa det i vapenstället.
- När provtagaren ställt vapnet i vapenstället meddelar provledaren att momentet är färdigt.

När vapnet ska ställas i vapenstället får det placeras brutet eller stängt under förutsättning att provtagaren gjort patron ur och i övrigt hanterat det på ett riktigt sätt. Detta gäller vid samtliga moment.

7.3.2 Provledarens kontroller vid Speciell hagelgevärshantering

Provledaren ska kontrollera

Allmänt

1) att provtagaren känner till vapentypen. Om inte ska provet avbrytas direkt
2) att pipriktningen är korrekt. Om provtagaren håller ett stängt vapen riktat mot sig själv, provledaren eller en annan person är provet underkänt. Om ett brutet vapen används som ”pekpinne” mot en person är provet också underkänt. Felaktig pipriktning i övrigt när vapnet är brutet ska bara leda till påpekande vid genomgången efter momentet
3) att provtagaren kontrollerar säkringen efter varje laddning
4) att vapnet är säkrat när det är laddat

Vid vapenstället

1) att provtagaren bryter vapnet, kontrollerar pipornas lopp och bär vapnet brutet till provledaren.

Vid staketet

1) att provtagaren bryter vapnet och tar ur patronerna
2) att provtagaren ställer vapnet stängt eller brutet mot staketet, lägger det på marken eller tar det med sig brutet under klättringen över staketet. Om vapnet plundras, läggs ihop och tas med stängt under klättringen ska det leda till ett påpekande vid genomgången.
3) att provtagaren kontrollerar loppen för laddningen om vapnet legat på marken
4) att provtagaren laddar vapnet på andra sidan staketet. Om provtagaren glömmer det ska provledaren påpeka att vapnet ska laddas.

Vid diket

1) att provtagaren bryter vapnet och tar ur patronerna
2) att provtagaren tar med sig vapnet brutet över diket. Om vapnet plundras, läggs ihop och tas med stängt under passagen ska det leda till ett påpekande vid genomgången
3) att provtagaren laddar vapnet på andra sidan diket. Om provtagaren glömmer det ska provledaren påpeka att vapnet ska laddas.

När provledaren kallar på provtagaren

1) att provtagaren bryter vapnet och tar ur patronen senast när han eller hon kommer fram till provledaren.

När provledaren ber att få se vapnet

1) att provtagaren räcker över vapnet brutet och tomt.
   Provtagaren måste göra samtliga moment rätt för att bli godkänd. Se dock under ”Allmänt”, 2), ”Staketet”, 2) och ”Diket”, 2). Om provledaren är tveksam om provtagaren har gjort alla moment rätt ska provtagaren uppmanas att göra om det moment som provledaren är tveksam om.

7.4 Avståndsbedömning med Allmän hagelgevärshantering

Skjutbanans vapen ska vara placerat i vapenstället. Vapnet ska vara stängt och säkrat.

Om provtagaren själv har med sig ett vapen ska det placeras intill skjutbanans vapen i vapenstället som står under uppsikt. **Observera** att enbart banans vapen får användas i det här momentet.

7.4.1 Genomförande

Enligt förutsättningarna.
Dessutom gäller:

- Sammanlagt ska sex figurer, inklusive en fågelsiluett, visas. Minst två och högst fyra mål (figurer) ska visas inom skotthåll och resterande utom skotthåll.
- Provtagaren ska visas mål av olika slag. Figurerna visas i den ordning som provledaren själv bestämmer, men ordningsföljden ska ändras mellan varje prov. För att underlätta variationerna kan provledaren tillämpa en målordning enligt följande tabell.
- Provtagaren ska ha tillräcklig tid för att ladda om mellan varje figur.
- Provledaren ska iaktta provtagaren noggrant för att vara säker på att han eller hon har upptäckt den uppfällda figuren. Om provtagaren inte upptäckt målet ska provledaren genast visa på det.
- Om provledaren är osäker på om provtagaren har avlossat ett skott gäller att om provtagaren lägger an och sedan tar ner vapnet och spänner mekanismen ska det räknas som om ett skott har avlossats. Om däremot provtagaren efter att ha lagt an enbart tar ner vapnet och säkrar det ska provledaren avbryta provet och ta hand om vapnet och kontrollera om skott har avlossats genom att avfyra båda piporna. Hörs då endast ett eller inget klick ska det räknas som om det har avlossats skott mot figuren. Efter kontrollen återlämnas vapnet, brutet och plundrat, och klickpatronerna till provtagaren.

TABELL FÖR VARIERAD MÅLORDNING

JÄGAREXAMEN

	Grön zon (inom håll)						Röd zon (utom håll)					
Prov nr	Mål nr						Mål nr					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
1	1			3	5	6		4	2			
2		2	3			6		4		1	5	
3	5	3		1	2					4		6
4			5			6	1	2	3		4	
5		1		5	2			3	4			6
6			1	3		6		5		2	4	
7			4			6	5	1	3		2	
8		2		1			3		4		5	6
9	1	2		5	3					4		6
10	4	5			2	6			3		1	
11			3			6	5	4	2	1		
12		4		5		6	1			2	3	
13	1		2		5	6	4		3			
14	2	1		3	4						5	6
15			1			6	5	2	3		4	

7.4.2 Provledarens kontroller vid Avståndsbedömning, Lerduveskjutning och Skjutning mot markmål med Allmän hagelgevärshantering

Provledaren ska kontrollera att

1) provtagaren bryter vapnet omedelbart sedan det har tagits ur vapenstället
2) provtagaren kontrollerar pipornas lopp
3) provtagaren inte gör första laddningen annat än på kommando
4) provtagaren laddar vapnet med två patroner
5) provtagaren hela tiden håller det stängda vapnets pipor i skjutriktningen
6) provtagaren inte osäkrar vapnet innan han eller hon anmält ”färdig”
7) provtagaren bryter vapnet och gör patron ur innan han eller hon lämnar skjutplatsen för att ställa tillbaka vapnet i vapenstället.

Provledaren ska också särskilt beakta ”Allmänt” 2) i avsnittet *Speciell hagelgevärshantering*.

Dessutom gäller följande:

- Provledaren ska ge order om laddning på ett sådant sätt att provtagaren inte riskerar att underkännas enligt punkt 3.
- Om provtagaren håller vapnet mot axeln med fast anläggning vid *Avståndsbedömningen*, utan att ett mål visas, vid *Lerduveskjutningen* innan en duva har kastats eller vid *Skjutning mot markmål* innan målet är synligt ska provledaren första gången vid varje moment avbryta det och påpeka felet. Upprepas felet ska provtagaren underkännas utan hänsyn till resultatet av momentet i övrigt.

7.5 Kombinationsprov – Säker vapenhantering och Avståndsbedömning

7.5.1 Genomförande

Provledaren ska iaktta provtagaren för att ha fullt klart för sig när provtagaren har upptäckt målet. Om inget hänt efter fem sekunder ska provledaren anmoda provtagaren att fortsätta. Om provtagaren då markerar skott mot målet och det är ett ”skjutbart” mål, det vill säga ett mål inom skotthåll, ska skottet bedömas som ett inte avgivet skott mot ett tillåtet mål. Är målet utom skotthåll och alltså förbjudet ska skottet bedömas som avgivet skott mot förbjudet mål.

Om provtagaren inte uppfattar målet ska provledaren visa på det. När det gäller att bedöma om ett skott har avlossats eller inte, se 7.4.1 femte punkten.

7.5.2 Provledarens kontroller vid kombinationsprovet

Provledaren ska göra kontroller dels enligt *Speciell hagelgevärshantering*, dels enligt *Avståndsbedömning*.

7.6 Lerduveskjutning med Allmän hagelgevärshantering

I momentet *Lerduveskjutning* får användas brytvapen, halvautomatiska och pumprepeterande vapen i kaliber 12, 16 och 20.

Provtagaren får använda ett eget vapen eller ett vapen som har lånats av någon annan än skjutbanan. Vapnet ska då placeras intill skjutbanans vapen i vapenstället som står under uppsikt. Provtagaren får använda medförd ammunition.

Provledaren ska kontrollera att medförd ammunition har rätt kaliber och hagelstorlek och att den uppfyller skjutbanans eventuella krav på hagelmaterial. Det gäller oavsett om provtagaren använder ett eget eller lånat vapen. Hagel US nr 6 – 2,75 mm eller mindre ska användas. Medförd ammunition ska överlämnas till provledaren.

7.6.1 Genomförande

Enligt förutsättningarna.
Dessutom gäller:

- Provledaren ger provtagaren tolv patroner för provet, antingen av provtagarens egen ammunition eller av banans ammunition som provtagaren betalt för.
- Provtagaren får avlossa två skott mot varje duva.
- Som träff räknas när minst en väl synlig bit faller ur duvan.
- Provet får inte avbrytas förrän alla sex duvorna kastats, såvida provet inte avbryts på grund av felaktig vapenhantering.
- Om vapnet klickar eller det hörs ett egendomligt skottljud ska provledaren dock omedelbart avbryta skjutningen och kontrollera att vapnets lopp är fritt från hinder.

Om provledarens kontroller, se 7.4.2.

7.7 Skjutning mot markmål med Allmän hagelgevärshantering

I momentet *Skjutning mot markmål* får användas brytvapen, halvautomatiska och pumprepeterande vapen i kaliber 12, 16 och 20.

Provtagaren får använda ett eget vapen eller ett vapen som har lånats av någon annan än skjutbanan. Vapnet ska då placeras intill skjutbanans vapen i vapenstället som står under uppsikt. Provtagaren får använda medförd ammunition.

Provledaren ska kontrollera att den medförda ammunitionen har rätt kaliber och hagelstorlek och att den uppfyller skjutbanans eventuella krav på hagelmaterial. Det gäller oavsett om provtagaren använder ett eget eller ett lånat vapen. Hagel US 7,5–2,4 mm/7–2,5 mm med 24–26 grams laddning ska användas. Medförd ammunition ska överlämnas till provledaren.

7.7.1 Genomförande

Enligt förutsättningarna.
Dessutom gäller:

1) Provledaren ger provtagaren fyra patroner.
2) Provtagaren får lossa två skott på varje löp.
3) Som godkänd träff på har- eller rävfigur räknas minst åtta hagel inom träffområdet (ett område på nio centimeter i diameter placerat över lung-hjärtområdet). På rådjursfigur ska minst 28 hagel finnas inom träffområdet (18 centimeter i diameter över lung-hjärtområdet).
4) Provet får inte avbrytas förrän båda figurerna har beskjutits.
5) Om vapnet klickar eller det hörs ett egendomligt skottljud ska provledaren dock omedelbart avbryta skjutningen och kontrollera att vapnets lopp är fritt från hinder.

Om provledarens kontroller; se 7.4.2.

7.8 Redovisning av prov och moment på intyget – Hagelgevärsprov

- Varje moment redovisas som godkänt eller underkänt genom kryss (X) i den aktuella rutan.
- Om alla moment är godkända markeras också rutan ”godkänd” för det kompletta provet med kryss.
- Om momentet *Hagelgevärshantering* eller mer än ett av momenten *Avståndsbedömning*, *Lerduveskjutning* och *Skjutning mot markmål* har underkänts ska rutan ”underkänd” för hela provet markeras med kryss. Dessutom ska rutan för ”godkänd” fyllas (■) helt. Hela provet är underkänt och måste göras om.
- Om bara ett av momenten *Avståndsbedömning*, *Lerduveskjutning* eller *Skjutning mot markmål* har underkänts markeras rutan ”underkänd” för det kompletta provet med ett kryss. Rutan ”godkänd” lämnas öppen.

Observera: beror ett underkännande i *Avståndsbedömning*, *Lerduveskjutning* eller *Skjutning mot markmål* på uppenbart undermålig vapenhantering är hela provet underkänt. Markeringen för det kompletta provet görs då med kryss i rutan ”underkänd” och rutan ”godkänd” fylls i. Dessutom markeras rutan för ”underkänd” för *Hagelgevärshantering* med kryss, även om momentet inledningsvis godkänts.

8 Praktiskt grundprov/kulgevär

8.1 Ingående moment och vapen

Ingående moment och vapen beskrivs i handboken. Här beskrivs mer ingående hur de olika momenten ska genomföras, vilka kontroller provledaren ska göra och vilka förberedelser provledaren behöver göra.

Säker kulgevärshantering består av momenten *Speciell kulgevärshantering* och *Allmän kulgevärshantering*. Det senare momentet kontrolleras i samband med *Precisionsskjutning*

8.2 Särskilda förberedelser

Utöver de förberedelser som gäller för alla prov ska provledaren kontrollera att

- Skjutbanans kulgevär och ett tillräckligt antal blinda och skarpa patroner finns på provplatsen.
- Ett tillräckligt antal pistolskyttetavlor, träffbildsmallar och markeringslappar (vita och svarta) finns på provplatsen.
- Två tavelställ med tavlor är uppsatta och att tavlorna har en vit klisterlapp i centrum.
- Skjutstolen finns på plats.
- Hörselskydd eller hörselvadd finns vid skjutstolen.
- En funktionär för markering finns tillgänglig om det behövs.

8.3 Speciell kulgevärshantering

8.3.1 Genomförande

Enligt förutsättningarna.
Dessutom gäller:

- Skjutbanans vapen ska vara placerat i vapenstället. Slutstycket ska vara utdraget.
- Om provtagaren har med sig ett eget vapen ska det placeras intill skjutbanans vapen i vapenstället som står under uppsikt. **Observera** att enbart banans vapen får användas i det här momentet. Om provtagaren har med sig egen ammunition ska provledaren kontrollera att den har rätt kaliber för det vapen den ska användas i. Provledaren ska behålla ammunitionen tills vidare.
- Provledaren frågar provtagaren om han eller hon har läst förutsättningarna.
- Provtagaren anmodas att gå och hämta vapnet i vapenstället.
- Provtagaren anmodas att komma till skjutstolen. Provledaren ger provtagaren fyra blinda patroner och anmodar provtagaren att ladda som vid jakt.

- När laddningen är avslutad anmodas provtagaren att ställa tillbaka vapnet i vapenstället. Provtagaren ska då utan anmaning göra patron ur på ett korrekt sätt.
- När provtagaren ställt vapnet i vapenstället säger provledaren att momentet är färdigt.

Om provtagaren för in slutstycket när vapnet ska ställas in i vapenstället ska det inte leda till underkänt, utan enbart påpekas vid genomgången. Detta gäller båda momenten, under förutsättning att provtagaren gjort patron ur och i övrigt hanterat vapnet rätt.

8.3.2 Provledarens kontroller vid speciell kulgevärshantering

Provledaren ska kontrollera att

Allmänt

1) Provtagaren har kännedom om vapentypen. Annars ska provet omedelbart avbrytas och är underkänt.
2) Vapnets pipa under hela provet hålls brant uppåtriktad och på ett sådant sätt att pipan inte någon gång pekar mot varken provledaren, provtagaren eller någon annan person.

Vapenstället

Provtagaren kontrollerar att såväl patronläge som magasin är tomt.

Laddning

Provtagaren säkrar vapnet omedelbart efter laddningen.

Patron ur

Provtagaren plundrar vapnet och därefter kontrollerar patronläge och magasin innan vapnet placeras i vapenstället.

Provtagaren måste göra samtliga moment rätt för att bli godkänd.

8.4 Precisionsskjutning med allmän kulgevärshantering

I momentet *Precisionsskjutning* får användas cylinderrepeterande, halvautomatiska och pumprepeterande vapen i valfri kaliber.

Provtagaren får använda ett eget vapen eller ett vapen som lånats av någon annan än skjutbanan. Vapnet ska då placeras intill skjutbanans vapen i vapenstället som står under uppsikt. Provtagaren får använda medförd ammunition.

Provledaren ska kontrollera att den medförda ammunitionen har rätt kaliber. Det gäller oavsett om provtagaren använder ett eget eller ett lånat vapen. Medförd ammunition ska överlämnas till provledaren.

8.4.1 Genomförande

Vad som anges under 8.3.1 *Speciell kulgevärshantering* ska beaktas i tillämpliga delar.

8.4.2 Provledarens kontroller vid Precisionsskjutning med Allmän kulgevärshantering

Provledaren ska kontrollera att:

- Provtagaren under skjutmomentet hela tiden håller vapnets pipa i skjutriktningen.
- Provtagaren inte laddar vapnet före respektive serie annat än på provledarens kommando.
- Provtagaren inte laddar med mer än fyra patroner i taget.
- Provtagaren säkrar vapnet omedelbart efter laddningen.
- Provtagaren inte osäkrar vapnet förrän han eller hon anmält ”färdig”.
- Vapnet bara är osäkrat i samband med att skott lossas. Vid paus i skjutningen, till exempel vid byte av skjutställning, ska vapnet säkras eller ha slutstycket tillbakafört.
- Provtagaren kontrollerar att vapnet är oladdat när skjutningen avslutas. Provtagaren ska då kontrollera patronläget antingen genom att titta in i lådan eller genom att känna efter med ett finger.

Provledaren ska dessutom särskilt beakta vad som sägs under punkterna ”Allmänt” och ”Vapenstället” under *Speciell kulgevärshantering*, 8.3.2. Provtagaren måste uppfylla kraven i dessa punkter för att den *Allmänna kulvapenhanteringen* ska godkännas.

Om provtagaren omedelbart före *Precisionsskjutningen* har hanterat vapnet i momentet *Speciell kulvapenhantering* och glömmer att kontrollera patronläge och magasin när P*recisionsskjutningen* ska börja ska det inte leda till underkännande.

Provledaren ska ge order om laddning så att provtagaren inte riskerar att bli underkänd på grund av för tidig laddning (andra punkten).

Om provtagaren laddar med mer än fyra patroner ska provledaren påpeka detta. Det ska inte leda till underkännande om det inte finns särskilda skäl.

I övrigt måste alla moment göras rätt för att provtagaren ska bli godkänd.

8.4.3 Markering av träffbilder

Markeringen av träffbilderna kan göras av provledaren i närvaro av provtagaren eller vid tidsbrist av en särskild markör. I det senare fallet kan provtagaren inte fordra att få se träffbilderna. Markeringen genomförs på följande sätt:

- Båda tavlorna granskas och det kontrolleras att vardera träffbild innehåller fyra kulhål.
- Finns det fler än fyra kulhål i någon av tavlorna och det beror på provtagaren, till exempel om han eller hon laddat med för många skott, räknas serien om 4+4 skott som underkänd. Om det inte beror

på provtagaren försöker provledaren reda ut vilka kulhål som hör till träffbilden. Går det att reda ut räknas resultatet. Går det inte får serien skjutas om utan kostnad.

- Finns det mindre än fyra kulhål i någon av tavlorna räknas hela serien alltid som underkänd
- Träffbilden på den vänstra tavlan mäts genom att träffbildsmall I (12 centimeter i diameter) läggs över kulhålen på det sätt som är gynnsammast för provtagaren. Se figur 11.
- Därefter mäts träffbilden på den högra tavlan med träffbildsmall II (17 centimeter i diameter) på samma sätt.
- För att respektive träffbild ska vara godkänd ska samtliga kulhål vara täckta av mallen.
- Kulhålen ska kritas innan de klistras över.

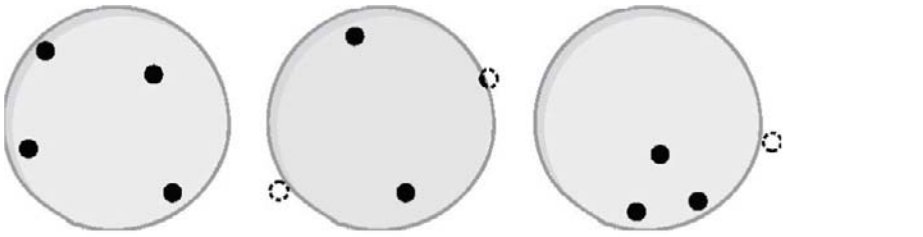

Godkänd serie | Ej godkänd serie | Felaktig placering av träffbildsmall

Figur 11. Exempel på träffbilder

8.5 Redovisning av prov och moment på intyget – Grundprov kulgevär

- Varje moment markeras som godkänt eller underkänt med kryss (X) i respektive ruta.
- Har båda momenten godkänts markeras också rutan ”godkänd” för hela provet med kryss.
- Om momentet *Kulgevärshantering* har underkänts markeras rutan ”underkänd” för hela provet med kryss, och rutan ”godkänd” fylls (■).
- Är endast *Precisionsskjutningen* underkänd markeras rutan ”underkänd” för det kompletta provet med kryss.

Observera att om ett underkännande i *Precisionsskjutning* beror på uppenbart undermålig vapenhantering är hela provet underkänt. Markeringen för det kompletta provet görs då med kryss i rutan ”underkänd” och rutan ”godkänd” fylls. Dessutom markeras rutan för ”underkänd” för *Kulgevärshantering* med kryss, även om momentet tidigare har godkänts.

9 Praktiskt högviltprov/kulgevär

9.1 Ingående moment och vapen

I *Högviltprovet* får användas cylinderrepeterande, halvautomatiska och pumprepeterande vapen endast i klass 1.

Provtagaren får använda ett eget vapen eller ett vapen som lånats av någon annan än skjutbanan. Vapnet ska då placeras intill skjutbanans vapen i vapenstället som står under uppsikt. Provtagaren får använda medförd ammunition.

Provledaren ska kontrollera att den medförda ammunitionen har rätt kaliber. Det gäller oavsett om provtagaren använder ett eget eller ett lånat vapen. Medförd ammunition ska överlämnas till provledaren.

Så kallad ”enkel skjutkäpp” får användas. Det innebär en käpp som kan stödjas i marken med endast en punkt. Även en stödkäpp som stödjer på en punkt i midjan får användas. I båda fallen får övre änden av käppen ha en klyka.

9.2 Särskilda förberedelser

Utöver de förberedelser som gäller för alla prov ska provledaren kontrollera att

- Skjutbanans kulgevär klass 1 och tillräckligt antal skarpa patroner finns på provplatsen.
- Hörselskydd eller hörselvadd finns på provplatsen.
- En funktionär finns tillgänglig för markering.

9.3 Genomförande

Enligt förutsättningarna.
Dessutom gäller:

- Provledaren ska försäkra sig om att provtagaren har genomfört *Grundprov/kulgevär* med godkänt resultat genom att provtagaren visar upp sitt jägarbevis eller ett intygsoriginal.
- I de fall *Högviltprovet/kulgevär* avläggs före Grundprov/kulgevär ska momentet inledas med *Speciell kulgevärshantering*. Detta moment måste vara godkänt för att skjutningen i *Högviltprovet* ska få avläggas. I detta fall ska ingen avgift för momentet *Kulgevärshantering* betalas.
- Blir provtagaren underkänd i den speciella *Kulgevärshanteringen* ska *Högviltprovet* avbrytas. Provtagaren får i detta fall inte heller gå vidare och göra *Grundprov/kulgevär* samma dag.
- Om flera provtagare samtidigt genomför *Högviltprovet* bör de få en viss vila mellan serierna.
- När *Grundprov/kulgevär* genomförs efter *Högviltprovet* behöver inte momentet *Speciell kulgevärshantering* göras om, utan provledaren sätter ett kryss i ”godkänd”-rutan för *Speciell kulgevärshantering* och låter provtagaren gå direkt på momentet *Precisionsskjutning*. Avgiften för *Grundprov/kulgevär* påverkas inte av detta.

9.4 Provledarens kontroller – Högviltprov/ kulgevär

Provledarens kontroller vid *Precisionsskjutning med Allmän kulgevärshantering 8.4.2* och, i förekommande fall, vid *Speciell kulgevärshantering* 8.3.1.2 används i tillämpliga delar.

9.5 Redovisning av prov och moment på intyget – Högviltprov/kulgevär

Provtagaren ska visa upp jägarbevis eller intygsoriginal över godkänt teoretiskt prov och godkänt *Grundprov/kulgevär*. Provledaren markerar då rutan ”godkänd kulgevärshantering” med ett kryss (X) i fältet för *Högviltprov/ Kulgevär* längst ner på intyget.

Om provtagaren inte avlagt ett godkänt *Grundprov/kulgevär* ska momentet *Speciell Kulgevärshantering* genomföras innan högviltprovet får påbörjas. När kulgevärshanteringen godkänts kryssar provledaren på samma sätt i rutan ”godkänd kulgevärshantering”.

Underkänns provtagaren i *Kulgevärshanteringen* markeras rutan ”underkänd Kulgevärshantering” med kryss och ”godkänd”-rutan fylls (■). Dessutom markeras rutan för ”underkänd” på raden *Högviltprov/Kulgevär*, och rutan för godkänd fylls.

Under skjutningen markeras de små rutorna med kryss för en godkänd 4-skottsserie och fylls vid underkänd serie. När hela provet är godkänt kryssas rutan för ”godkänd” på raden *Högviltprov/Kulgevär.*

Vid underkänt prov markeras rutan för underkänd på raden *Högviltprov/ Kulgevär* med ett kryss, och rutan för godkänd fylls.

Observera att om ett underkännande i skjutmomentet beror på uppenbart undermålig vapenhantering är hela provet underkänt. Markeringen för det kompletta provet görs då med kryss i rutan ”underkänd” och rutan ”godkänd” fylls.

10 Praktiska prov för provtagare med funktionsnedsättning eller främmande språk

Provtagare med en funktionsnedsättning som förutsätter att de använder sitt eget vapen får göra det. En provtagare som behöver specialvapen men inte har det måste själv svara för att det finns ett sådant vid provtillfället.

Proven genomförs på det sätt som provledaren i varje enskilt fall anser mest lämpligt.

10.1 Rörelsehindrade provtagare

10.1.1 Praktiskt hagelgevärsprov – Speciell hagelgevärshantering

Provtagaren ska visa hur han eller hon hanterar sitt vapen när han eller hon

- hämtar sitt vapen i vapenstället
- färdas från vapenstället till provledaren
- laddar och gör patron ur
- överlämnar vapnet till någon annan

10.1.2 Praktiskt hagelgevärsprov – övriga moment

En provtagare med rörelsehinder ska tillåtas göra *Speciell hagelgevärshantering* (enligt 10.1.1) och *Avståndsbedömning* som separata moment om provtagaren inte kan förflytta sig längs kombinationsstigen.

I övrigt medges inga undantag från reglerna i provet.

10.1.3 Grundprov/kulgevär

Inga undantag från förutsättningar och krav medges när det gäller *Speciell kulgevärshantering*. Däremot medges valfri skjutställning i båda serierna i *Precisionsskjutning*. Om provtagaren kan skjuta från en annan ställning än skjutstol ska dock andra serien skjutas med jägarmässigt stöd.

10.1.4 Högviltprov/kulgevär

Valfri skjutställning.

10.2 Provtagare med annan funktionsnedsättning än rörelsehinder

För att anpassa proven på grund av någon annan funktionsnedsättning än rörelsehinder ska provtagaren kontakta Naturvårdsverket.

10.3 Provtagare som inte behärskar svenska

För provtagare som inte behärskar svenska ska det gå att få hjälp av tolk. Lämpliga tolkar ska utses av provbanan eller av en enskild provledare. Bara i undantagsfall får provtagaren själv anvisa tolk. Detta kan bli aktuellt om det handlar om mer udda språk. Tolken ska dock godkännas av respektive jägarorganisation eller av provledaren. Provtagaren ska själv betala tolkkostnaderna, och det ska provtagaren få veta i förväg.

Tolken ska översätta provledarens muntliga anvisningar och förekommande skriftliga anvisningar för provtagaren. Tolken ska i övrigt se till att kommunikationen mellan provledare och provtagare flyter väl.

Jägarorganisationernas PM
Bilagor

Innehåll JPM Bilagor

BILAGA JPM 1 INSTRUKTION TILL PROVTAGARE JPM-43
Säker hagelgevärshantering JPM-45
Avståndsbedömning JPM-46
Säker hagelgevärshantering och avståndsbedömning JPM-47
Lerduveskjutning JPM-48
Skjutning mot markmål JPM-49
Säker kulgevärshantering JPM-50
Precisionsskjutning JPM-50
Högviltprov/Kulgevär JPM-51

BILAGA JPM 2 INTYGSBLANKETT JPM-54

BILAGA JPM 3 IFYLLDA BLANKETTER JPM-55

BILAGA JPM 4 JÄGARBEVIS JPM-62

BILAGA JPM 5 JÄGARMÄRKEN JPM-64

Bilaga JPM 1
Instruktion till provtagare

Säker hagelgevärshantering

Vid detta prov ska du visa att du kan hantera ett hagelgevär på ett säkert och riktigt sätt. Förutsättningen är att du inte har hanterat vapnet före provet.

1. Du ska använda skjutbanans vapen.
2. Provledaren kommer att be dig hämta skjutbanans vapen i vapenstället.
3. Provet börjar när du tar vapnet ur vapenstället.
4. När du kommer fram till provledaren med vapnet får du två klickpatroner. Dessa patroner markerar skarp ammunition.
5. På provledarens tillsägelse laddar du vapnet. Därefter är förutsättningen för provet att du och provledaren tillsammans är ute på småviltjakt.
6. På provledarens tillsägelse ska du gå en snitslad stig. Ni har då skilts åt och du jagar ensam.
7. Under promenaden längs den snitslade stigen ska du alltså helt bortse från provledaren. ”Han/hon är långt borta”. Ni träffas igen när provledaren kallar på dig för en gemensam rast.
8. Under hela provet ska du hantera vapnet på ett säkert och riktigt sätt – tänk på att klickpatronerna markerar skarp ammunition.
9. Du ska tydligt visa de åtgärder du gör för att vapenhanteringen ska vara säker och korrekt.
10. Provet avslutas först när provledaren säger till.
11. För att bli godkänd krävs att du hanterar vapnet korrekt under hela provet och noga följer meddelade anvisningar.

Om provplatsen är utformad så att provledaren måste följa dig under provet, för att kunna iaktta ditt handlande tillräckligt noggrant, ska provledaren härutöver orientera dig enligt följande:
”Jag kommer att följa efter dig längs stigen. Men du ska bortse från mig. Du är ensam till dess jag kallar på dig för att vi gemensamt ska ta rast under jakten”.
Du ska få möjlighet att ställa frågor. Men provledaren får inte ge dig några svar som kan tänkas hjälpa dig att klara provet.

Avståndsbedömning

Vid detta prov ska du visa att du kan bedöma inom vilket avstånd du kan använda ett hagelgevär. Du ska också visa att du kan hantera ett hagelgevär på ett säkert och riktigt sätt när du använder det praktiskt. Förutsättningen är att du inte har hanterat vapnet före provet.

1. Från skjutplatsen kommer du att se fem djurfigurer och en fågelsiluett mot fri himmel.
2. För att bli godkänd
   • ska du skjuta på den eller de figurer som är inom hagelhåll
   • får du inte skjuta på den eller de figurer som är utom hagelhåll.
3. Du ska använda skjutbanans vapen.
4. Provledaren kommer att be dig hämta skjutbanans vapen i vapenstället.
5. Provet börjar när du tar vapnet ur vapenstället.
6. Av provledaren får du två klickpatroner. Patronerna markerar skarp ammunition.
7. Du ska ställa dig på skjutplatsen.
8. På provledarens order laddar du med två patroner.
9. Du ska hålla vapnet i färdigställning – kolvkammen får inte hållas högre än armhålan innan mål visas.
10. När du är klar att skjuta, ska du anmäla ”färdig” till provledaren.
11. Sedan du anmält ”färdig” har du rätt att osäkra vapnet.
12. Den första figuren visas sedan du anmält ”färdig”.
13. Anser du att målet är inom håll ska du markera detta genom att ”skjuta ett skott” mot det.
14. Skjuter du fälls figuren omedelbart ner. Detta gäller inte fågelsiluetten.
15. Avstår du från att skjuta – hållet är för långt – står figuren uppe i fem sekunder innan den fälls ner. Beträffande fågelsiluetten ska du meddela om du avstår från att skjuta.
16. När du skjutit på en figur ska du omedelbart ”ladda om”, bryta och lägga ihop vapnet för att spänna mekanismen.
17. Du har rätt att osäkra omedelbart efter omladdning.
18. När sex figurer visats ber provledaren dig att ställa tillbaka vapnet i vapenstället.
19. När du placerat vapnet i stället är provet avslutat.
20. Håller du vapnet mot axeln när mål inte visas eller i övrigt inte rättar dig efter meddelade anvisningar kan du bli underkänd för att du inte följer reglerna.
21. Du ska tydligt visa de åtgärder du gör för att vapenhanteringen ska vara säker och korrekt.
22. Felaktig vapenhantering medför underkänt prov oavsett resultatet av avståndsbedömningen.

Du ska få möjlighet att ställa frågor. Men provledaren får inte ge dig några svar som kan tänkas hjälpa dig att klara provet.

Säker hagelgevärshantering och avståndsbedömning

Vid detta prov ska du visa att du kan hantera ett hagelgevär på ett säkert och riktigt sätt samt att du kan bedöma inom vilket avstånd du kan använda ett hagelgevär. Förutsättningen är att du inte har hanterat vapnet före provet.

1. Du ska använda skjutbanans vapen.
2. Provledaren kommer att be dig hämta skjutbanans vapen i vapenstället.
3. Provet börjar när du tar vapnet ur vapenstället.
4. När du kommer fram till provledaren får du två klickpatroner. Patronerna markerar skarp ammunition.
5. Du ska ladda vapnet på provledarens tillsägelse. Därefter är förut- sättningen för provet att du och provledaren tillsammans är ute på småviltjakt.
6. På provledarens tillsägelse ska du gå en snitslad stig. Ni har då skilts åt och du jagar ensam.
7. Under promenaden längs den snitslade stigen kommer provledaren att följa efter dig. Du ska ändå helt bortse från provledaren. ”Han/hon är långt borta”. Ni träffas igen när provledaren kallar på dig för att ni gemensamt ska ta rast.
8. Längs den snitslade stigen finns bl.a. sex plattor utlagda. När du kommer till en platta ska du ställa sig på den och se dig omkring.
9. Från plattan ska du kunna se en djurfigur eller fågelsiluett och bedöma avståndet. Anser du att målet är inom skotthåll ska du markera detta genom att ”skjuta ett skott” mot det.
10. Har du inte skjutit inom fem sekunder från det du upptäckt målet anses som om du avstått. Men skjuter du mot ett mål på för långt avstånd blir du underkänd även om det sker utanför tidsramen fem sekunder.
11. När du skjutit ska du omedelbart ”ladda om” – bryta och lägga ihop vapnet för att spänna mekanismen.
12. När du löst uppgiften på respektive platta fortsätter du självmant efter den snitslade stigen.
13. Under hela provet ska du hantera vapnet på ett säkert och riktigt sätt. Tänk på att klickpatronerna markerar skarp ammunition.
14. Du ska tydligt visa de åtgärder du gör för att vapenhanteringen ska vara säker och korrekt.
15. Provet avslutas först när provledaren säger till.
16. För att bli godkänd krävs att du
    - hanterat vapnet korrekt under hela provet
    - skjutit mot varje mål inom hagelhåll
    - inte skjutit mot något mål utom hagelhåll
    - noga följt meddelade anvisningar.

Du ska få möjlighet att ställa frågor. Men provledaren får inte ge dig några svar som kan tänkas hjälpa dig att klara provet.

Lerduveskjutning

Vid detta prov ska du visa att du kan skjuta godkänt med hagelgevär och att du också kan hantera vapnet på ett säkert och riktigt sätt när du använder det praktiskt. Förutsättningen för provet är att du inte har hanterat vapnet före provet.

1. Du ska skjuta på sex frångående lerduvor. För godkänd måste minst fyra duvor träffas.
2. Du får använda eget vapen, lånat eller skjutbanans vapen.
3. Du får använda egen ammunition om hagelstorleken är US 6–2,75 mm eller mindre. Haglen får vara av stål eller annat giftfritt material.
4. Provledaren kommer att be dig hämta vapnet i vapenstället.
5. Provet börjar när du tar vapnet ur vapenstället.
6. Av provledaren får du tolv patroner.
7. Du ska ställa dig på skjutplatsen och prova ut en ledig ställning.
8. Du får göra några provanläggningar.
9. Provledaren kommer att kasta en provduva, som du får lägga an mot med tomt vapen.
10. På provledarens order laddar du med två patroner.
11. Du ska hålla vapnet i färdigställning – kolvkammen får inte hållas högre än armhålan.
12. När du är klar att skjuta ska du anmäla ”färdig” till provledaren.
13. Sedan du anmält ”färdig” har du rätt att osäkra vapnet.
14. Du ropar själv fram duvan som då kastas omedelbart.
15. Bommad duva får påskjutas med det andra skottet.
16. Sedan du skjutit laddar du om, osäkrar och ropar fram nästa duva.
17. När du skjutit på alla sex lerduvorna anmodar provledaren dig att ställa tillbaka vapnet i vapenstället och lämna tillbaka eventuellt överbliven ammunition.
18. När du placerat vapnet i stället är provet avslutat.
19. Om någon av duvorna skulle ha avsevärt annan riktning än provduvan behöver du inte skjuta. Om du skjuter och bommar på en sådan duva får du en ny duva. Om du skjuter och träffar räknas träffen.
20. Skulle en lerduva gå sönder i utkastet ska du inte skjuta. Du får en ny duva. Träff i en bit av en trasig duva räknas inte. Skulle du förivra dig och skjuta på en bit får du likväl en ny duva.
21. Blir det en klick eller glömmer du att osäkra får du en ny duva.
22. Håller du vapnet mot axeln när du ropar fram duvan eller i övrigt inte rättar dig efter meddelade anvisningar kan du bli underkänd därför att du inte följer reglerna.
23. Du ska tydligt visa de åtgärder du gör för att vapenhanteringen ska vara säker och korrekt.
24. Felaktig vapenhantering medför underkänt oavsett skjutresultat.

Du ska få möjlighet att ställa frågor. Men provledaren får inte ge dig några svar som kan tänkas hjälpa dig att klara provet.

Skjutning mot markmål

Vid detta prov ska du visa att du kan skjuta bra med hagelgevär på sidogående markmål och att du också kan hantera vapnet på ett säkert sätt när du använder det praktiskt. Förutsättningen för provet är att du inte har hanterat vapnet före provet.

1. Du ska skjuta på två markmål, ett vänster- och ett högergående. För att bli godkänd måste du träffa båda. Som träff räknas minst 8 hagel (US nr 7,5–Ø 2,4 mm/ nr 7–Ø 2,5 mm) inom träffområdet (Ø 9 cm, placerat över lung-hjärtområde) för hare- och rävfigur, eller minst 28 hagel inom träffområdet (Ø 18 cm placerat över lung-hjärtområdet) för rådjursfigur.
2. Du får använda eget vapen, lånat eller skjutbanans vapen.
3. Du får använda egen ammunition om hagelstorleken är (US nr 7,5–Ø 2,4 mm/ nr 7–Ø 2,5 mm). Haglen ska vara av ett material som inte är rikoschettbenäget.
4. Provledaren ber dig hämta vapnet i vapenstället.
5. Provet börjar när du tar vapnet ur vapenstället.
6. Av provledaren får du fyra patroner.
7. Du ska ställa dig på skjutplatsen och prova ut en ledig ställning.
8. Provledaren beskriver var och i vilken turordning målen kommer.
9. Du får ett provlöp och får göra provanläggningar.
10. På provledarens order laddar du med två patroner.
11. Du ska hålla vapnet i färdigställning – kolvkammen får inte hållas högre än armhålan.
12. När du är klar att skjuta ska du anmäla ”färdig” till provledaren.
13. Sedan du anmält ”färdig” har du rätt att osäkra vapnet.
14. Du ropar själv fram målet som då kommer omedelbart.
15. Du får skjuta två skott i varje löp.
16. Sedan du skjutit laddar du om, osäkrar och ropar fram nästa mål.
17. När du skjutit på båda målen ber provledaren dig att ställa tillbaka vapnet i vapenstället och lämna tillbaka eventuellt överbliven ammunition.
18. När du har placerat vapnet i stället är provet avslutat.
19. Blir det en klick eller glömmer du att osäkra får du ett nytt mål/lopp.
20. Håller du vapnet mot axeln när du ropar fram målet eller i övrigt inte rättar dig efter meddelade anvisningar kan du bli underkänd därför att du inte följer reglerna.
21. Du ska tydligt visa de åtgärder du gör för att vapenhanteringen ska vara säker och korrekt.
22. Felaktig vapenhantering medför underkänt oavsett skjutresultat.

Du ska få möjlighet att ställa frågor. Men provledaren får inte ge dig några svar som kan tänkas hjälpa dig att klara provet.

Säker kulgevärshantering

Vid detta prov ska du visa att du kan hantera ett kulgevär på ett säkert och riktigt sätt. Förutsättningen är att du inte har hanterat vapnet före provet.

1. Du ska använda skjutbanans vapen som är av cylindermekanismtyp.
2. Provledaren ber dig hämta vapnet i vapenstället.
3. Provet börjar när du tar vapnet ur vapenstället.
4. När du kommer fram till provledaren med vapnet får du fyra blinda patroner. Dessa patroner markerar skarp ammunition.
5. På provledarens order laddar du vapnet.
6. Provet avslutas med att du på provledarens anmodan ställer tillbaka vapnet i vapenstället.
7. Du ska tydligt visa de åtgärder du gör för att vapenhanteringen ska vara säker och korrekt.
8. För att bli godkänd krävs att du har hanterat vapnet korrekt under hela provet och noga följt meddelade anvisningar.

Du ska få möjlighet att ställa frågor. Men provledaren får inte ge dig några svar som kan tänkas hjälpa dig att klara provet

Precisionsskjutning

Vid detta prov ska du visa att du kan skjuta bra med kulgevär och att du också hanterar vapnet på ett säkert och riktigt sätt när du använder det praktiskt. Förutsättningen för provet är att du inte har hanterat vapnet före provet.

1. Du ska skjuta två serier om fyra skott vardera mot två pistoltavlor. En serie på varje tavla.
2. Den första serien ska skjutas från skjutstolen – bästa tänkbara stöd – mot den vänstra pistoltavlan. Den andra serien – mot den högra tavlan – ska skjutas med jägarmässigt stöd t.ex. sittande, stående vid stången eller motsvarande – men inte sittande i skjutstolen eller liggande.
3. För godkänt prov krävs att spridningen av den första serien (träffbilden) inte överstiger 12 cm och att spridningen av den andra serien inte överstiger 17 cm. Båda serierna måste vara godkända.
4. Du får använda eget vapen, vapen som du lånat eller skjutbanans vapen.
5. Du får använda egen ammunition.
6. Provledaren ber dig hämta vapnet i vapenstället.
7. Provet börjar när du tar vapnet ur vapenstället.
8. Du ska sätta sig i skjutstolen, prova ut en bra ställning och göra några provanläggningar.
9. Av provledaren får du åtta patroner.
10. På provledarens order laddar du med högst fyra patroner eller det mindre antal som vapnet rymmer. Därefter säkrar du.

11. När du är klar att skjuta ska du anmäla ”färdig” till provledaren.
12. Sedan du anmält ”färdig” har du rätt att osäkra vapnet.
13. Provledaren meddelar att du ska börja skjuta den första serien – alltså serien mot den vänstra tavlan.
14. Du skjuter samtliga fyra skott och har tre minuter till förfogande från det du anmält ”färdig”.
15. Vapnet behöver inte säkras mellan skotten i serien såvida inte något inträffar som särskilt motiverar detta.
16. När du skjutit den första seriens skott intar du på provledarens anmodan en bekväm jägarmässig skjutställning utanför skjutstolen.
17. När du funnit en bra skjutställning laddar du på provledarens order åter med högst fyra patroner eller det mindre antal vapnet rymmer och säkrar.
18. Därefter genomförs skjutningen mot den högra tavlan efter samma regler som mot den vänstra tavlan – se punkterna 11–15.
19. Om du vill har du rätt att byta skjutställning under den andra serien. I så fall ska vapnet säkras eller ha slutstycket tillbakafört.
20. När också den andra serien är skjuten anmodar provledaren dig att ställa tillbaka vapnet i vapenstället.
21. När du har placerat vapnet i stället är provet avslutat.
22. Använder du mer än tre minuter på någon av serierna blir provet underkänt. Om du laddar innan du får order om det, laddar med flera patroner än fyra eller i övrigt inte rättar dig efter meddelade anvisningar kan du bli underkänd därför att du inte följer reglerna.
23. Du ska tydligt visa de åtgärder du gör för att vapenhanteringen ska vara säker och korrekt.
24. Felaktig vapenhantering medför underkänt oavsett skjutresultatet.

Du ska få möjlighet att ställa frågor. Men provledaren får inte ge dig några svar som kan tänkas hjälpa dig att klara provet.

Högviltprov/Kulgevär – Jägarnas Riksförbund

Vid detta prov ska du visa att du kan skjuta på stillastående och löpande älg, och att du kan hantera vapnet på ett säkert och riktigt sätt när du använder det praktiskt. Detta prov genomförs enligt Jägarnas Riksförbunds regler för älgskyttemärket i brons.

1. Du ska skjuta mot stillastående och löpande älgfigur. En serie om fyra skott mot stillastående älgfigur och två serier om fyra skott mot löpande älgfigur.
2. Du börjar med att skjuta en serie om fyra skott mot stillastående älgfigur. För godkänt ska alla fyra skotten vara inom träffområdet.
3. Du fortsätter med följande två fyraskottsserier mot löpande älgfigur, där tre av fyra skott i serien ska vara inom träffområdet för att serien ska vara godkänd.

4. Du får använda eget vapen, vapen som du lånat eller skjutbanans vapen.
5. Du får använda egen ammunition.
6. Provledaren ber dig att hämta vapnet i vapenstället.
7. Provet börjar när du tar vapnet ur vapenstället.
8. Du ska ta plats på skjutplatsen, ställa dig i en bra skjutställning och göra några provanläggningar.
9. Av provledaren får du tolv patroner.
10. På provledarens order laddar du med högst fyra patroner och säkrar.
11. När du är färdig ska du anmäla ”färdig” till provledaren.
12. Sedan du anmält ”färdig” har du rätt att osäkra vapnet.
13. Provledaren meddelar att du ska börja skjuta fyra skott mot den stillastående älgfiguren.
14. Du skjuter samtliga fyra skott och har fyrtiofem (45) sekunder till förfogande från det att du avlossat första skottet.
15. Vapnet behöver inte säkras mellan skotten i serien såvida inte något inträffar som särskilt motiverar detta.
16. När du har skjutit serien mot stillastående älgfigur, inväntar du markeringen. På provledarens order laddar du med fyra patroner, säkrar vapnet och anmäler ”färdig” till provledaren.
17. Sedan du anmält ”färdig” har du rätt att osäkra vapnet.
18. Provledaren meddelar att du får börja skjuta serien om fyra skott mot den löpande älgfiguren. Du ropar själv fram målet.
19. När du skjutit serien mot löpande älgfigur, inväntar du markeringen. På provledarens order laddar du med fyra patroner, säkrar och anmäler ”färdig” till provledaren.
20. Serie tre genomförs enligt reglerna i punkt 17–19.
21. När serie tre är skjuten och du fått markering, anmodar provledaren dig att ställa tillbaka vapnet i vapenstället.
22. När du placerat vapnet i stället är provet avslutat.
23. Använder du mer än fyrtiofem (45) sekunder vid skjutningen mot stillastående älgfigur blir provet underkänt. Om du laddar innan du får order om det, laddar med flera patroner än fyra eller i övrigt inte rättar dig efter meddelade anvisningar kan du bli underkänd därför att du inte följer reglerna.
24. Du ska tydligt visa åtgärder du gör för att vapenhanteringen ska vara säker och korrekt.
25. Felaktig vapenhantering medför underkänt oavsett skjutresultatet. Du ska få möjlighet att ställa frågor. Men provledaren får inte ge dig några svar som kan tänkas hjälpa dig att klara provet.

Högviltprov/Kulgevär – Svenska Jägareförbundet

Vid detta prov ska du visa att du kan skjuta på stillastående och löpande älg, och att du kan hantera vapnet på ett säkert och riktigt sätt när du använder det praktiskt. Detta prov genomförs enligt Svenska Jägareförbundets regler för älgskyttemärket i brons.

1. Du ska skjuta tre godkända serier mot stillastående och löpande älgfigur.
2. En serie består av fyra skott, två skott mot stillastående och två skott mot löpande älgfigur. För godkänd serie krävs att alla fyra skott sitter inom träffområdet på älgfiguren.
3. Du skjuter första skottet mot stillastående figur. Du laddar om, och efter 2–3 sekunder startar älgfiguren och du skjuter ett skott mot löpande figur. Proceduren upprepas från andra hållet och du skjuter ett skott mot stillastående figur och ett skott mot löpande figur.
4. Du får använda eget vapen, vapen som du lånat eller skjutbanans vapen.
5. Du får använda egen ammunition.
6. Provledaren ber dig att hämta vapnet i vapenstället.
7. Provet börjar när du tar vapnet ur vapenstället.
8. Du ska ta plats på skjutplatsen, ställa dig i en bra skjutställning och gör några provanläggningar.
9. Av provledaren får du tolv patroner.
10. På provledarens order laddar du med högst fyra patroner och säkrar.
11. När du är färdig ska du anmäla ”färdig” till provledaren.
12. Sedan du anmält ”färdig” har du rätt att osäkra vapnet.
13. Provledaren meddelar att du ska börja skjutningen.
14. Du skjuter samtliga fyra skott enligt punkt 3 ovan.
15. Vapnet behöver inte säkras mellan skotten i serien såvida inte något inträffar som särskilt motiverar detta.
16. När du har skjutit serien inväntar du markeringen.
17. På provledarens order laddar du med fyra patroner, säkrar vapnet och anmäler ”färdig” till provledaren.
18. Provledaren meddelar att du får börja skjuta nästa serie.
19. Serie tre genomförs enligt instruktionerna ovan.
20. När serie tre är skjuten och markering skett, anmodar provledaren dig att ställa tillbaka vapnet i vapenstället.
21. När du har placerat vapnet i stället är provet avslutat.
22. Om du laddar innan du fått order om det, laddar med flera patroner än fyra eller i övrigt inte rättar dig efter meddelade anvisningar kan du bli underkänd därför att du inte följer reglerna.
23. Du ska tydligt visa åtgärder du gör för att vapenhanteringen ska vara säker och korrekt.
24. Felaktig vapenhantering medför underkänt oavsett skjutresultatet.

Du ska få möjlighet att ställa frågor. Men provledaren får inte ge dig några svar som kan tänkas hjälpa dig att klara provet.

Bilaga JPM 2
Intygsblankett

JÄGAREXAMEN

INTYG C 088711

Denna dag har

Personnummer

Provtagarens namn - Textat eller maskinskrivet

prövats i följande prov för jägarexamen

Telefon

GK = Godkänd
UK = Underkänd

LEGITIMATION

- ☐ Körkort
- ☐ Annan typ av godkänd legitimation
- ☐ Provtagaren känd
- ☐ Provledarens signatur

Detta intyg utgör kvitto på erlagd avgift för prov i jägarexamen

Vid omprov skall intyget uppvisas

	GK	UK	Avgifter
TEORETISKT PROV (01)	☐	☐	
HAGELGEVÄRSPROV (02)	☐	☐	

Moment nr	GK	UK
1. Hagelgevärshantering	☐	☐
2. Avståndsbedömning	☐	☐
3. Lerduveskjutning	☐	☐
4. Skjutning mot markmål	☐	☐

Ange moment nr vid omprov 2, 3 eller 4 här .....

Omprov 1	☐ ☐	
Omprov 2	☐ ☐	
GRUNDPROV/KULGEVÄR (03)	☐	☐
KULGEVÄRSHANTERING	☐ ☐	
PRECISIONSSKJUTNING	☐ ☐	
OMPROV 1 PRECISIONSSKJUTNING	☐ ☐	
OMPROV 2 PRECISIONSSKJUTNING	☐ ☐	
HÖGVILTPROV/KULGEVÄR (04)	☐	☐
KULGEVÄRSHANTERING	☐	☐
Serie 1-3	☐ ☐ ☐	
Serie 4-6	☐ ☐ ☐	
Serie 7-9	☐ ☐ ☐	

Provledarens namnteckning	Provledarnummer	Provbana nr	Summa avgifter
		Datum	

SN Grafiska AB, Järfälla/bm14827

Bilaga JPM 3
Ifyllda blanketter

Intyg 1.
Provtagaren har genomfört godkänt teoretiskt prov, godkänt hagelgevärsprov, godkänt grundprov kulgevär samt godkänt högviltprov (serie 1, 5 och 6 godkända).

JÄGAREXAMEN

INTYG C 088703

Denna dag har

Personnummer: 010101-0101

TAGE EXEMPELBERG
Provtagarens namn - Textat eller maskinskrivet

prövats i följande prov för jägarexamen

0123-123456
Telefon

GK = Godkänd
UK = Underkänd

LEGITIMATION
- [X] Körkort
- [ ] Annan typ av godkänd legitimation
- [ ] Provtagaren känd
- [KK] Provledarens signatur

Detta intyg utgör kvitto på erlagd avgift för prov i jägarexamen

Vid omprov skall intyget uppvisas

		GK	UK	Avgifter
TEORETISKT PROV	(01)	X		200
HAGELGEVÄRSPROV	(02)	X		340
Moment nr		GK	UK	
1. Hagelgevärshantering		X		
2. Avståndsbedömning		X		
3. Lerduveskjutning		X		
4. Skjutning mot markmål		X		
Ange moment nr vid omprov 2, 3 eller 4 här				
Omprov 1				
Omprov 2				
GRUNDPROV/KULGEVÄR	(03)	X		160
KULGEVÄRSHANTERING		X		
PRECISIONSSKJUTNING		X		
OMPROV 1 PRECISIONSSKJUTNING				
OMPROV 2 PRECISIONSSKJUTNING				
HÖGVILTPROV/KULGEVÄR	(04)	X		140
KULGEVÄRSHANTERING		X		
Serie 1-3		X		25
Serie 4-6		X		
Serie 7-9				

Provledarens namnteckning	Provledarnummer	Provbana nr	Summa avgifter
Kurt Kurtsson	F 67	F 125	865:-
		Datum 2011-01-01	

SN Grafiska AB, Järfälla/bm14927

Intyg 2.
Provtagaren har genomfört underkänt teoretiskt prov, underkänt hagelgevärsprov (två underkända moment medför underkänt på hela delprovet), underkänt grundprov kulgevär (moment precisionsskjutning underkänt samt två omprov precisionsskjutning underkända) samt underkänt högviltprov (endast två serier, nr 3 och 8, godkända på nio försök).

JÄGAREXAMEN

INTYG C 088704

Denna dag har

Personnummer: 010101-0101

TAGE EXEMPELBERG

Provtagarens namn - Textat eller maskinskrivet

prövats i följande prov för jägarexamen

0123-123456

Telefon

GK = Godkänd
UK = Underkänd

LEGITIMATION

- [X] Körkort
- [ ] Annan typ av godkänd legitimation
- [ ] Provtagaren känd

KK — Provledarens signatur

Detta intyg utgör kvitto på erlagd avgift för prov i jägarexamen

Vid omprov skall intyget uppvisas

		GK	UK	Avgifter
TEORETISKT PROV	(01)	[X]	[ ]	200
HAGELGEVÄRSPROV	(02)	[X]	[ ]	340
Moment nr		GK	UK	
1. Hagelgevärshantering		[X]	[ ]	
2. Avståndsbedömning		[X]	[ ]	
3. Lerduveskjutning		[ ]	[X]	
4. Skjutning mot markmål		[ ]	[X]	
Ange moment nr vid omprov 2, 3 eller 4 här				
Omprov 1		[ ]	[ ]	
Omprov 2		[ ]	[ ]	
GRUNDPROV/KULGEVÄR	(03)	[X]	[ ]	160
KULGEVÄRSHANTERING		[X]	[ ]	
PRECISIONSSKJUTNING		[ ]	[X]	
OMPROV 1 PRECISIONSSKJUTNING		[ ]	[X]	80
OMPROV 2 PRECISIONSSKJUTNING		[ ]	[X]	80
HÖGVILTPROV/KULGEVÄR	(04)	[X]	[ ]	140
KULGEVÄRSHANTERING		[X]	[ ]	
Serie 1-3			[X]	25
Serie 4-6				
Serie 7-9		[X]		25

Provledarens namnteckning	Provledarnummer	Provbana nr	Summa avgifter
Kurt Kurtsson	F67	F125	1050:-
		Datum: 2011-01-01	

SN Grafiska AB, Järfälla/bm14827

Intyg 3.

Provtagaren har genomfört godkänt hagelgevärsprov (underkänt i ett moment, lerduveskjutning, underkänt i första omprovet och godkänt i andra omprovet).

(Provtagaren har genomfört godkänt teoretiskt prov vid tidigare tillfälle och uppvisat intygsoriginal från detta provtillfälle för provledaren).

JÄGAREXAMEN

INTYG C 088708

Denna dag har

Personnummer: 010101 — 0101

TAGE EXEMPELBERG

Provtagarens namn - Textat eller maskinskrivet

prövats i följande prov för jägarexamen

0123 - 123456

Telefon

GK = Godkänd
UK = Underkänd

LEGITIMATION

- [X] Körkort
- [ ] Annan typ av godkänd legitimation
- [ ] Provtagaren känd

KK — Provledarens signatur

Detta intyg utgör kvitto på erlagd avgift för prov i jägarexamen

Vid omprov skall intyget uppvisas

		GK	UK	Avgifter
TEORETISKT PROV	(01)	[X]	[ ]	
HAGELGEVÄRSPROV	(02)	[X]	[X]	340

Moment nr	GK	UK
1. Hagelgevärshantering	[X]	[ ]
2. Avståndsbedömning	[X]	[ ]
3. Lerduveskjutning	[ ]	[X]
4. Skjutning mot markmål	[X]	[ ]

Ange moment nr vid omprov 2, 3 eller 4 här .....

Omprov 1	[ ] [X]	80
Omprov 2	[X] [ ]	80

GRUNDPROV/KULGEVÄR	(03)	[X]	[ ]	
KULGEVÄRSHANTERING		[ ]	[ ]	
PRECISIONSSKJUTNING		[ ]	[ ]	
OMPROV 1 PRECISIONSSKJUTNING		[ ]	[ ]	
OMPROV 2 PRECISIONSSKJUTNING		[ ]	[ ]	
HÖGVILTPROV/KULGEVÄR	(04)	[X]	[ ]	
KULGEVÄRSHANTERING		[ ]	[ ]	

Serie 1-3	[ ]	[ ]	[ ]
Serie 4-6	[ ]	[ ]	[ ]
Serie 7-9	[ ]	[ ]	[ ]

Provledarens namnteckning	Provledarnummer	Provbana nr	Summa avgifter
Kurt Kurtsson	F67	F125	500:-
		Datum: 2011-01-01	

SN Grafiska AB, Järfälla/bm14827

Intyg 4.

Provtagaren har genomfört underkänt grundprov kulgevär på grund av underkänt i moment speciell kulgevärshantering. Provtagaren får inte gå vidare och genomföra högviltprov samma dag då detta kräver godkänt i den speciella kulgevärshanteringen.

(Provtagaren har genomfört godkänt teoretiskt prov vid tidigare tillfälle och uppvisat intygsoriginal från detta provtillfälle för provledaren).

JÄGAREXAMEN

INTYG C 088706

Denna dag har

Personnummer 010101-0101

TAGE EXEMPELBERG

Provtagarens namn - Textat eller maskinskrivet

prövats i följande prov för jägarexamen

0123-123456

Telefon

GK = Godkänd
UK = Underkänd

LEGITIMATION

- [X] Körkort
- [ ] Annan typ av godkänd legitimation
- [ ] Provtagaren känd

KK Provledarens signatur

Detta intyg utgör kvitto på erlagd avgift för prov i jägarexamen

Vid omprov skall intyget uppvisas

		GK	UK	Avgifter
TEORETISKT PROV	(01)	☒	☐	
HAGELGEVÄRSPROV	(02)	☒	☐	
Moment nr		GK	UK	
1. Hagelgevärshantering		☐	☐	
2. Avståndsbedömning		☐	☐	
3. Lerduveskjutning		☐	☐	
4. Skjutning mot markmål		☐	☐	
Ange moment nr vid omprov 2, 3 eller 4 här				
Omprov 1		☐	☐	
Omprov 2		☐	☐	
GRUNDPROV/KULGEVÄR	(03)	☒	☒	160
KULGEVÄRSHANTERING		☐	☒	
PRECISIONSSKJUTNING		☐	☐	
OMPROV 1 PRECISIONSSKJUTNING		☐	☐	
OMPROV 2 PRECISIONSSKJUTNING		☐	☐	
HÖGVILTPROV/KULGEVÄR	(04)	☒	☐	
KULGEVÄRSHANTERING		☐	☐	
Serie 1-3		☐	☐	
Serie 4-6		☐	☐	
Serie 7-9		☐	☐	

Provledarens namnteckning	Provledarnummer	Provbana nr	Summa avgifter
Kurt Kurtsson	F 67	F 125	160:-
		Datum 2011-01-01	

SN Grafiska AB, Järfälla/bm14927

Intyg 5.

Provtagaren har genomfört godkänt teoretiskt prov, underkänt hagelgevärsprov (felaktig vapenhantering i moment speciell hagelgevärshantering), godkänt grundprov kulgevär samt godkänt högviltprov.

(Notera att provtagaren fått möjlighet att genomföra grundprov kulgevär trots att denne först underkänts på grund av vapenhanteringsfel i hagelgevärsprovet. Provledaren bedömde i detta fall att vapenhanteringsfelet i hagelgevärsprovet inte var så allvarligt att provtagaren skulle nekas möjlighet att göra grundprov kulgevär samma dag).

JÄGAREXAMEN

INTYG C 088707

Denna dag har

Personnummer: 010101-0101

TAGE EXEMPELBERG

Provtagarens namn - Textat eller maskinskrivet

prövats i följande prov för jägarexamen

0123-123456

Telefon

GK = Godkänd
UK = Underkänd

LEGITIMATION

- [X] Körkort
- [ ] Annan typ av godkänd legitimation
- [ ] Provtagaren känd

KU Provledarens signatur

Detta intyg utgör kvitto på erlagd avgift för prov i jägarexamen

Vid omprov skall intyget uppvisas

	GK	UK	Avgifter
TEORETISKT PROV (01)	X		200
HAGELGEVÄRSPROV (02)		X	340
Moment nr	GK	UK	
1. Hagelgevärshantering		X	
2. Avståndsbedömning			
3. Lerduveskjutning			
4. Skjutning mot markmål			
Ange moment nr vid omprov 2, 3 eller 4 här			
Omprov 1			
Omprov 2			
GRUNDPROV/KULGEVÄR (03)	X		160
KULGEVÄRSHANTERING	X		
PRECISIONSSKJUTNING	X		
OMPROV 1 PRECISIONSSKJUTNING			
OMPROV 2 PRECISIONSSKJUTNING			
HÖGVILTPROV/KULGEVÄR (04)	X		140
KULGEVÄRSHANTERING	X		
Serie 1-3	X	X	25
Serie 4-6	X		
Serie 7-9			

Provledarens namnteckning	Provledarnummer	Provbana nr	Summa avgifter
Kurt Kurtsson	F 67	F 125	865:-
		Datum: 2011-01-01	

SN Grafiska AB, Järfälla/bm14927

Intyg 6.

Provtagaren har genomfört godkänt omprov i moment markmål i hagelgevärsprovet och godkänt omprov i moment precisionsskjutning i grundprov kulgevär.

(Provtagaren har genomfört godkänt teoretiskt prov vid tidigare tillfälle och vid det tillfället blev provtagaren också underkänd i moment markmål i hagelgevärsprovet och moment precisionsskjutning i grundprov kulgevär).

JÄGAREXAMEN

INTYG C 088709

Denna dag har

Personnummer 010101-0101

TAGE EXEMPELBERG

Provtagarens namn - Textat eller maskinskrivet

0123-123456

Telefon

prövats i följande prov för jägarexamen

GK = Godkänd
UK = Underkänd

LEGITIMATION

- [X] Körkort
- [ ] Annan typ av godkänd legitimation
- [ ] Provtagaren känd
- [ ] Provledarens signatur

Detta intyg utgör kvitto på erlagd avgift för prov i jägarexamen

Vid omprov skall intyget uppvisas

	GK	UK	Avgifter
TEORETISKT PROV (01)	[/]	[ ]	
HAGELGEVÄRSPROV (02)	[X]	[ ]	
Moment nr	GK	UK	
1. Hagelgevärshantering	[ ]	[ ]	
2. Avståndsbedömning	[ ]	[ ]	
3. Lerduveskjutning	[ ]	[ ]	
4. Skjutning mot markmål	[ ]	[ ]	
Ange moment nr vid omprov 2, 3 eller 4 här 4			
Omprov 1	[ ]	[X]	80
Omprov 2	[X]	[ ]	80
GRUNDPROV/KULGEVÄR (03)	[X]	[ ]	
KULGEVÄRSHANTERING	[ ]	[ ]	
PRECISIONSSKJUTNING	[ ]	[ ]	
OMPROV 1 PRECISIONSSKJUTNING	[X]	[ ]	80
OMPROV 2 PRECISIONSSKJUTNING	[ ]	[ ]	
HÖGVILTPROV/KULGEVÄR (04)	[/]	[ ]	
KULGEVÄRSHANTERING	[ ]	[ ]	
Serie 1-3	[ ]	[ ]	
Serie 4-6	[ ]	[ ]	
Serie 7-9	[ ]	[ ]	

Provledarens namnteckning	Provledarnummer	Provbana nr	Summa avgifter
Kurt Kurtsson	F67	F125	240:-
		Datum 2011-01-01	

SN Grafiska AB, Järfälla/brn14827

Intyg 7.

Provtagaren har genomfört underkänt hagelgevärsprov på grund av felaktig vapenhantering i samband med moment markmål.

(Provtagaren har genomfört godkänt teoretiskt prov vid tidigare tillfälle och uppvisat intygsoriginal från detta provtillfälle för provledaren).

JÄGAREXAMEN

INTYG C 088710

Denna dag har

Personnummer: 010101 — 0101

TAGE EXEMPELBERG

Provtagarens namn - Textat eller maskinskrivet

0123-123456

Telefon

prövats i följande prov för jägarexamen

GK = Godkänd
UK = Underkänd

LEGITIMATION

- [X] Körkort
- [ ] Annan typ av godkänd legitimation
- [ ] Provtagaren känd
- [KK] Provledarens signatur

Detta intyg utgör kvitto på erlagd avgift för prov i jägarexamen

Vid omprov skall intyget uppvisas

	GK	UK	Avgifter
TEORETISKT PROV (01)	[X]	[ ]	
HAGELGEVÄRSPROV (02)	[X]	[X]	340

Moment nr	GK	UK
1. Hagelgevärshantering	[X]	[X]
2. Avståndsbedömning	[X]	[ ]
3. Lerduveskjutning	[X]	[ ]
4. Skjutning mot markmål	[ ]	[X]

Ange moment nr vid omprov 2, 3 eller 4 här .....

Omprov 1	[ ]	[ ]	
Omprov 2	[ ]	[ ]	
GRUNDPROV/KULGEVÄR (03)	[X]	[ ]	
KULGEVÄRSHANTERING	[ ]	[ ]	
PRECISIONSSKJUTNING	[ ]	[ ]	
OMPROV 1 PRECISIONSSKJUTNING	[ ]	[ ]	
OMPROV 2 PRECISIONSSKJUTNING	[ ]	[ ]	
HÖGVILTPROV/KULGEVÄR (04)	[X]	[ ]	
KULGEVÄRSHANTERING	[ ]	[ ]	
Serie 1-3	[ ] [ ] [ ]		
Serie 4-6	[ ] [ ] [ ]		
Serie 7-9	[ ] [ ] [ ]		

Provledarens namnteckning	Provledarnummer	Provbana nr	Summa avgifter
Kurt Kurtsson	F67	F125	340:-
		Datum: 2011-01-01	

SN Grafiska AB, Järfälla/bm14827

Bilaga JPM 4
Jägarbevis

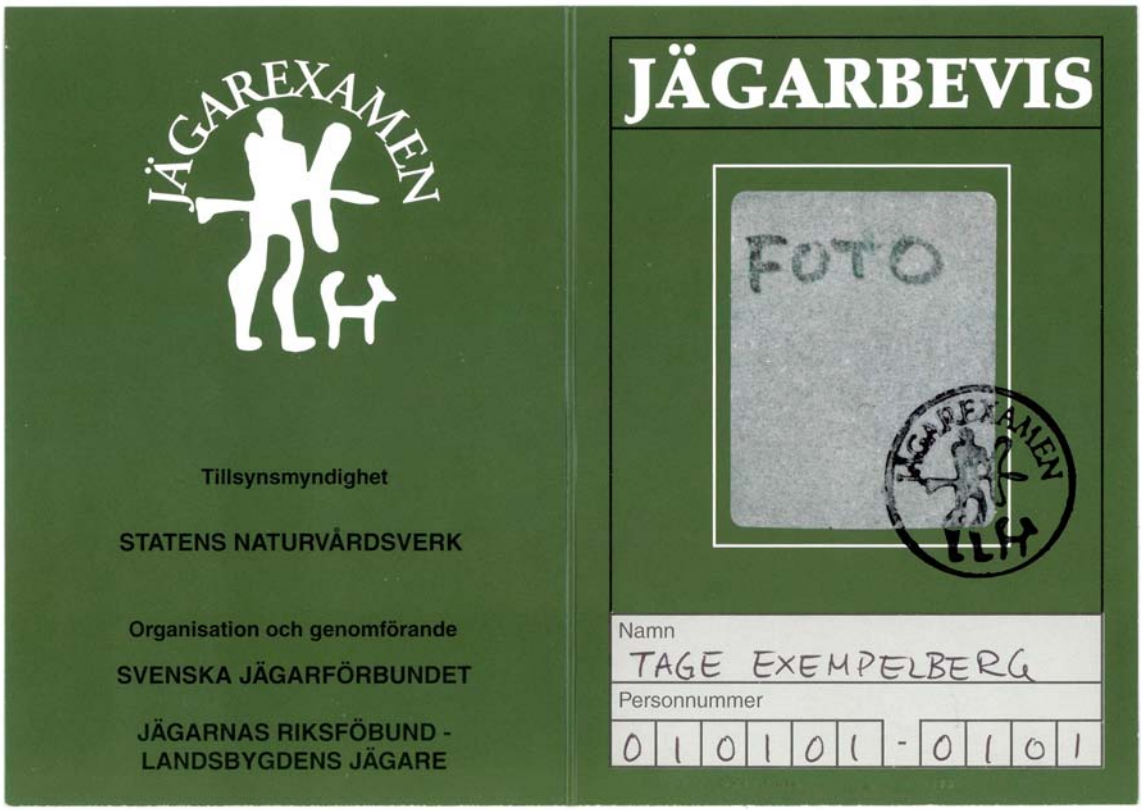

Bild 1.
Provledaren klistrar fast fotografiet och fyller i provtagarens namn och personnummer.
Stämplar beviset/fotografiet enligt bilden.

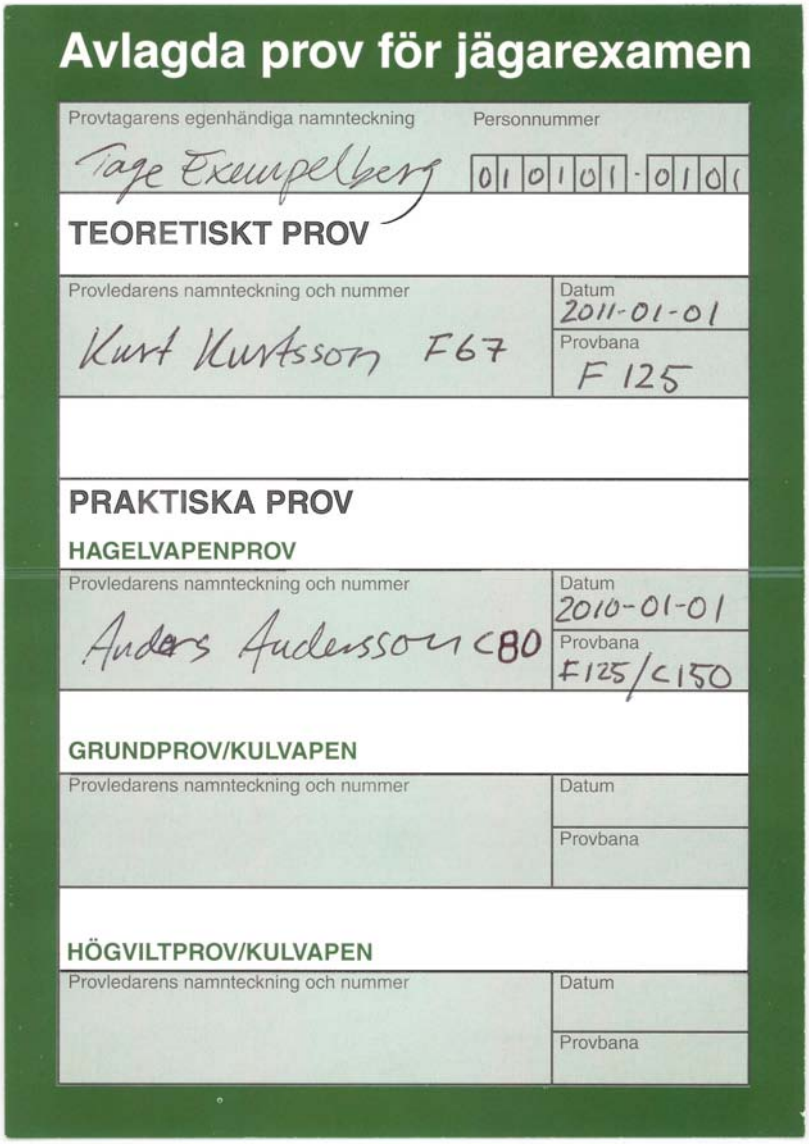

Bild 2.
Provtagaren skriver sin namnteckning och fyller i sitt personnummer längst upp.
Provledaren kontrollerar provtagares ID-handling.
Provledaren fyller i och signerar dagens godkända delprov i respektive fält.
Se exempel i fältet för Teoretiskt Prov.

Provtagare som tappat bort sitt jägarbevis kan få ett nytt utfärdat av en provledare för jägarexamen. Provtagaren måste då ha med sig sina intygsoriginal, alternativt ett registerutdrag från jägarexamensregistret, samt ID-handling.

Provledaren gör vid utfärdandet av beviset på samma sätt som beskrivet i bild 1 och de första två stegen i bild 2.
Vid ifyllande av de godkända delproven skriver provledaren sin namnteckning och provledarnummer fältet ”Provledarens namnteckning och nummer” för det aktuella delprovet.
I fältet ”Datum” skriver provledaren det datum då delprovet godkändes (framgår av intygsoriginalet eller registerutdraget).
I fältet ”Provbana” skrivs först numret på den provbana där delprovet genomfördes följt av ”snedstreck” och provledarens egen provbana.
Se exempel i fältet för Hagelvapenprov.

Bilaga JPM 5
Jägarmärken

Tyg- och metallmärke

Som bevis över helt eller delvis avlagd jägarexamen kan provtagaren sedan han eller hon uppfyllt vissa fordringar förvärva ett tygmärke och /eller metallmärke.
Tygmärket kan förvärvas när en provtagare avlagt det teoretiska och ett praktiskt prov, som tillsammans berättigar provtagaren att få tillstånd till en viss typ av jaktvapen Metallmärket får förvärvas när samtliga prov avlagts godkända.
Märken får endast säljas till den provtagare som kan styrka sin rätt att förvärva ett märke av visst slag genom att visa upp Jägarbevis eler Intyg.
Den som är berättigad att förvärva märken får köpa ett valfritt antal av det aktuella slaget.

Jägarexamensmärket

Naturvårdsverket har genom skrivelse den 24 juni 1982, dnr 280-2509-82 Nfj medgivit Svenska jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund/ Landsbygdens Jägare rätt att tills vidare använda det varumärke för jägarexamen, som av verket registrerats hos Kungliga Patent- och Registreringsverket (varumärke nr 180939).

Som villkor gäller att

- Märket endast används på material som har direkt anknytning till jägarexamen, d.v.s. på jägarbevis, provblanketter, intyg, provledarstämplar eller därmed jämförliga produkter.
- Märket, utöver vad som nyss sagts, endast används för produktion av bildekaler, tygmärken och metallmärken, varvid märkets utformning (färg och form) inte får avvika från det registrerade märkets.
- Märket inte används för marknadsföring av annat än proven för jägarexamen, d.v.s. märket får inte användas för medlemsvärvning, organisationsreklam, produktreklam eller därmed jämförliga aktiviteter.
- Det överskott som erhålls, sedan från försäljningspriset för bildekaler, tygmärken och metallmärken dragits produktions-, distributions- och administrationskostnader, oavkortat används för jägarorganisationernas praktiska verksamhet med jägarexamen.
- Naturvårdsverket ges insyn i användningen av varumärket.

HANDBOK 2011:2

Handbok för provledare vid jägarexamen

NATURVÅRDSVERKET
ISBN 978-91-620-0173-5
ISSN 0282-7298

Den 15 december 1983 beslutade regeringen att jägarexamen skulle införas i hela landet den 1 januari 1985. Samtidigt bemyndigade regeringen Naturvårdsverket att bland annat utfärda föreskrifter för jägarexamen.

Naturvårdsverkets föreskrifter är bindande. Nu gällande föreskrifter (NFS 2005:4) trädde i kraft den 1 januari 2005 efter vissa ändringar i tidigare föreskrifter.

Handboken vänder sig framför allt till provledare för jägarexamen och är avsedd att medverka till att jägarexamen genomförs på ett enhetligt sätt i hela landet. Tillsammans med jägarorganisationernas PM, som också finns i denna publikation, ger den till exempel anvisningar om provplatsernas utformning och om hur proven ska genomföras och bedömas. Naturvårdsverket svarar för handbokens innehåll, liksom jägarorganisationerna svarar för sin PM.

Naturvårdsverket 106 48 Stockholm. Besöksadress: Stockholm – Valhallavägen 195, Östersund – Forskarens väg 5 hus Ub, Kiruna – Kaserngatan 14. Tel: +46 10-698 10 00, fax: +46 10-698 10 99, e-post: registrator@naturvardsverket.se Internet: www.naturvardsverket.se **Beställningar** Ordertel: +46 8-505 933 40, orderfax: +46 8-505 933 99, e-post: natur@cm.se Postadress: CM Gruppen AB, Box 110 93, 161 11 Bromma. Internet: www.naturvardsverket.se/publikationer